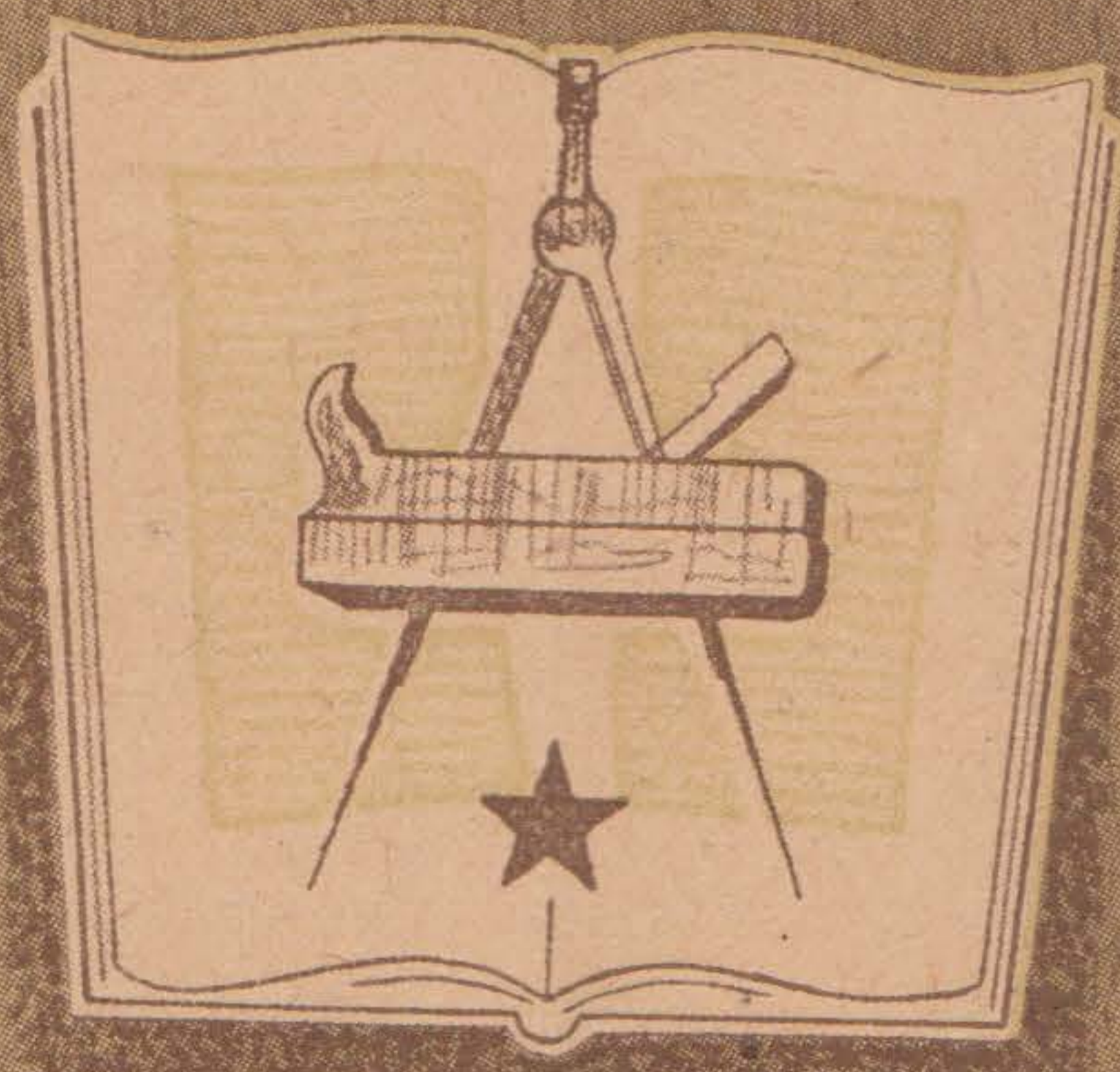

FAIPAR

70652

1951

FAIPAR

A Faipari Tudományos Egyesület, mint a
MTESZ tagegyesületének lapja

Főszerkesztő:
HUBER LAJOS

★

Felelős szerkesztő:
JUHÁSZ ISTVÁN

★

Felelős kiadó:
a Könyv- és
Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója

★

Szerkesztők:
Czagány Lajos, Róka Pál, Rosner Miklós,
Szentés János, Váczi Mátyás

★

Szerkesztőbizottság:
Bozsó László, Becske Ödön, Janza Károly,
Kósa Károly, Ladányi Zsigmond, Stróbl
Kálmán, Szabó Dénes

★

Előfizetési ára havi 3 Ft

★

Szerkesztőség címe:
V., Reáltanoda-u. 13—15. Telefon: 187-578

Megszüntetni a munkaerő hullám-
zását, megsemmisíteni az egyen-
lőséget, helyesen szervezni meg a
munkabérek ügyét, javítani a mun-
kások mindennapi életviszonyait —
ez a feladat.

(Sztálin)

Nincs olyan területe Népgazdasá-
gunknak — és hozzátehetem:
Egész szocialista életünknek —
mely ne kapott volna és ne kapna
szakadatlanul és folyamatosan fel-
becsülhetetlen támogatást a Szovjet-
uniótól.

(Rákosi)

TARTALOM:

<i>Dr. Valkó Endre:</i> A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége üdvözli a Faipari Tudo- mányos Egyesület közgyűlését	161
<i>Kossa István:</i> Több figyelmet a bérkérdésnek	163
A Faipari Tudományos Egyesület első rendes évi köz- gyűlése	165
<i>Szabó Dénes és Dr. Kassai Antal:</i> A beralapelszámolás újabb módszerei	179
<i>Bárlai Ervin:</i> A rönkvédelem alapvető szempontjai	183
<i>Kontó Imre:</i> Fűrésziparunk helyzete és feladatai	187
<i>Zahna György:</i> Minőségi bűrtorgyártás	188
<i>Petrányi Gyula:</i> Export bűrtorgyártásunk fejlesztésének alapfeltételei	190
Oktatás (J. L.)	191
Könyvszemle (A. A. Berlin új könyve, B. M.)	192
Borítékon: Nemzetközi tapasztalatsere (H. I.) Üzemi Hírek (H. I.)	

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége üdvözli a Faipari Tudományos Egyesület közgyűlését*

Dr. VALKÓ ENDRE, a MTE Sz. főtárgyvezetője

TISZTELT KÖZGYŰLÉS, KEDVES ELVTÁRSAK!

Juhász elvtárs beszámolt a Faipari Tudományos Egyesület tízhónapos munkájáról. A tagság feladata, hogy megvitassák az elhangzottakat s leszűrik az eredményekből és hibákból a tapasztalatokat.

Én a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége nevében szeretném üdvözölni a Közgyűlést. Egyben azzal kell kiegészítenem a titkári beszámolót, hogy az elmúlt tíz hónap munkája mindent összevetve igen sikeres volt és még a kétségtelenül meglévő kezdeti nehézségek és hiányosságok mellett is, amiket Juhász elvtárs nem hallgatott el, elmondhatjuk, hogy az egyesület munkája igen nagy lépéssel vitte előre a faipar műszaki dolgozóinak szakmai fejlődését.

Ennek a mai közgyűlésnek arra a kérdésre kell választ adnia, hogy hogyan tudjuk biztosítani továbbra is az egyesület jó munkáját.

Az egyesület jó munkáját elsősorban az biztosítja, ha tagjai és elsősorban vezetői, akiket ma meg fogunk választani, világosan látják az egész dolgozó népünk előtt álló nagy feladatokat és ezeknek a feladatoknak szolgálatába állítják az egyesület egész munkáját, ha erre mozgósítják, ezeknek a feladatok nagy a megoldásában segítik a faipar műszaki dolgozóit.

A népünk előtt álló feladatokat elsősorban a nemzetközi helyzet szabja meg. A nemzetközi helyzet, amelyet egyrészt az imperialista háborús uszítók fokozott készülődése jellemez, másrészt jellemezik a Szovjetunió és vele együtt az egész óriási béketábor népeinek rohamos erősödése, egyre hatalmasabb politikai és gazdasági sikerei.

A béketábornak a harcától, dolgozó népünknek a szocializmus építéséért folytatott küzdelmétől a tudományos egyesületek munkáját sem választhatjuk el, ez is része ennek a harcnak.

Pártunk II. Kongresszusa kijelölte szocialista fejlődésünk további útját és népünk, országunk rohamos felemelkedésének új, hatalmas távlatait nyitotta meg.

De nem szabad elfelejtenünk, hogy ez egyben azt is jelenti, amit Gerő elvtárs hangsúlyozott kongresszusi beszédében, hogy ezután következő feladataink bonyolultabbak, nehezebbek, sokkal maga-

sabb fokú szervezettséget, az összes rendelkezésre álló eszközök céltudatosabb, tervszerűbb felhasználását követelik meg, mint a megelőzők.

Új ötéves tervünk célkitűzései között döntő jelentősége van annak, hogy a munka termelékenységét a nagyiparban, az 1949. évihez képest, mintegy kétszeresére kell emelni.

Emlékszünk Lenin elvtárs szavaira: »A munka termelékenysége, ez végeredményben az új társadalmi rend győzelme szempontjából a legfontosabb, a legfőbb dolog.«

A munkának ezt a kétszerte magasabb termelékenységét egy, a mainál sokkal szélesebb alapokon nyugvó, sokkal nagyobb méretű iparban fogjuk megvalósítani, amely mintegy 600—650 ezerrel több dolgozót fog foglalkoztatni, mint tervünk indulásakor.

Ezt a célt csak úgy tudjuk elérni, ha központi kérdéssé tesszük a fejlett technikai módszerek minél szélesebb körű elsajátítását és a termelésben való alkalmazását, más szóval műszaki, illetve termelési kultúránk emelését.

Mi a helyzet ma nálunk a műszaki kultúra terén? Jól tudják az elvtársak, milyen alacsony a termelés műszaki színvonala a faiparban. Még nagyüzemeink is jobbra elmaradott kisipari módszerek szerint dolgoznak.

De ez nem csupán a faiparban van így. A tőkésrendszer általában igen elmaradott ipart hagyott ránk örökségbe és ezt az elmaradottságot még korántsem számoltuk fel teljesen és minden területen. Még a legdöntőbb iparágak területén sem és ezt hangsúlyozni kell mindazok mellett az eredmények mellett, azok mellett a hatalmas eredmények mellett is, amelyeket iparunk szocialista fejlesztése terén már eddig is elértünk. Tudjuk, hogy amióta felszabadult munkásosztályunk valóban gazdájává vált az üzemeknek, amióta állandó támogatást és segítséget kapunk a Szovjetuniótól, iparunk teljesítőképesége a háború előttihez képest kétszeresére emelkedett és mégis azt kell mondanunk, hogy mindez a munka, amit a Szovjetunió termelési tapasztalatainak megismerésében, élenjáró szervezési és technikai módszereinek átvétele terén eddig elvégeztünk, kezdet volt csupán. Kezdet volt csupán, ha ahhoz mérjük, ami munka még előttünk áll, ha új, felemelt ötéves tervünket sikeresen akarjuk végrehajtani.

Fejlődésünk jelen szakaszában tehát döntő kérdés a fejlett technikai módszerek megismerése és

* Elhangzott a Faipari Tudományos Egyesület 1951. május hó 12-iki első rendes évi közgyűlésén.

általánossá tétele a termelésben, vagyis ami ezzel egyet jelent, a széles tömegek műszaki ismereteinek, a technikai kultúrának emelése. Az, hogy a dolgozók legszélesebb rétegeiből szakemberek váljanak, a szakmunkásokból technikusok, a technikusokból tudományosan képzett mérnökök. Ebben segítséget nyújtani alapvető feladata tudományos egyesületeinknek.

Gyakran felmerül a kérdés, hogy voltaképpen hol a helye tudományos egyesületeinknek és a Szövetségnek a mi szocializmust építő társadalmunkban, népgazdaságunkban? A tudományos egyesület társadalmi tömegszervezet, ami alatt azt értjük, hogy hasonlóan a dolgozók egyéb szervezeteihez, feladata ezeket a dolgozó rétegeket összekötni Pártunkkal, Pártunk politikáját feléjük közvetíteni és mozgósítani őket Pártunk célkitűzéseinek érdekében. A tudományos egyesület is egyike tehát azoknak a szervezeteknek, amelyek segítik a munkásosztályt hatalmának megtartásáért, a szocializmus építéséért vívott harcában. Ismét Lenin elvtársat idézem: »Nem lehet megvalósítani a diktatúrát néhány hajtószíj nélkül, amely az élcsapattól az élenjáró osztály tömegeihez ettől a dolgozók tömegeihez vezet.«

A tudományos egyesület feladata tehát a szakszervezetekkel s a többi tömegszervezettel együtt az, hogy a műszaki dolgozókat összekösse a Párttal, ami egyben annyit is jelent, hogy a műszaki dolgozók szempontjait, nézeteit, hangulatát közvetítse Pártunk és a kormányzati szervek felé.

Szándékosan használtam a műszaki dolgozók kifejezést, mert a műszaki tudományos egyesület nem a dolgozók tömegszervezete általában, hanem szakmai tömegszervezete mindazoknak a dolgozóknak, akik műszaki kérdésekkel foglalkoznak, akik érdekeltek műszaki színvonalunk emelésében, függetlenül attól, hogy milyen iskolát végeztek, vagy milyen beosztásban végzik munkájukat.

Ami magát a Faipari Tudományos Egyesületet illeti, akkor fogja legjobban betölteni feladatát, ha a faiparban dolgozók minél szélesebb rétegeinek nézeteit, szempontjait, tapasztalatait közös mederbe tudja terelni, öt éves tervünk megvalósítása érdekében. Ha megszervezi a társadalmi bírálatot az iparág egész területén és egészséges javaslatokkal fogja elősegíteni technikai színvonalunk emelését.

Az Egyesület már eddig is igen komoly munkát végzett ezen a téren. Munkabizottságainak működése figyelemreméltó gazdasági eredménnyel járt. Az Egyesületnek, illetve az Egyesület Oktatási Bizottságának igen jelentős szerepe volt abban, hogy a faiparban is megindult a felső-káderképzés, ami azelőtt Magyarországon egyáltalán nem volt. Ezt a jó munkát a jövőben tovább kell fejleszteni.

Szeretnék még néhány szót szólni a MTESZ-ről, vagyis a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségéről. A Szövetséget Pártunk és kormányzatunk azért hozta létre, hogy egységes politikai és műszaki elvi irányítást adjon mind a 22 tudományos egyesület munkájának. Ezen a téren a múltban elég sok félreértés volt. Mit jelent irányítani az egyesületeket? Nyilvánvalóan nem azt, hogy a MTESZ elnöksége, választmányja, vagy pláne apparátusa szakmai részletkérdésekben próbál taná-

csot, vagy segítséget adni pl. a Faipari Tudományos Egyesületnek. A faipar kérdéseire a Faipari Egyesületben működő elvtársak sokkal jobban értenek és ezért ez nem volna helyes módja az egyesületi munka irányításának.

Ellenben helyes irányítás az, amikor összejönnek a különböző egyesületek vezetői, legjobb szakemberei, legaktívabb tagjai és megvitatják, hogy a népgazdaság egészét tekintve, melyek a döntő problémák ezen, vagy azon a területen, pl. a szakmai oktatás területén. Ha megbeszélik, ha tisztázzák azokat a módszereket, amelyeknek segítségével ezeket a problémákat meg lehet oldani.

Képesek erre, hiszen a népgazdaság, a tudomány és az egyesületi élet legkülönbözőbb területeiről hozzák szempontjaikat, tapasztalataikat. A MTESZ tehát a tapasztalatcsere szerve, a munka egybehangolásának, a kölcsönös segítségnek, az elvi irányításnak a szerve és csak akkor fog jól dolgozni, ha ezt a tapasztalatcserét, ezt a segítséget lgyekszi megszervezni. Csak így tudja betölteni feladatát.

De azt is meg kell mondani, hogy ez az elvi irányítás, bár az utóbbi hónapok folyamán jelentékenyen megerősödött, még nem fejlődött ki olyan mértékben, amennyire ez szükséges volna és a MTESZ igen fontos feladatának tartja, hogy ezen a téren is megjavítsa munkáját.

Hogy milyen jelentősége volna a rendszeres tapasztalatcsere egészséges kialakításának, szoros kapcsolat kialakításának az egyesületek között, arra nézve épp az előbb hallottuk egyik felszólaló elvtársunktól, hogy pl. a Gépipari Tudományos Egyesületben dolgozó szakemberek milyen értékes segítséget tudnának nyújtani a faiparnak, gépesítési problémák megoldása terén.

De éppen ilyen szoros kapcsolata kell, hogy legyen az egyesületeknek az iparági szakszervezetekkel. A tudományos egyesületek csak akkor dolgozhatnak jól, ha munkájukkal a termelés problémáit lgyekeznek megoldani, az üzemek dolgozóit segítik műszaki feladataik végrehajtásában. Ez pedig másként el sem képzelhető, mint úgy, hogy munkájukban a szakszervezetekre támaszkodnak.

A Faipari Tudományos Egyesületben elvileg nincs is hiba ezen a téren, hiszen a szakszervezetnek nem egy vezető funkcionáriusa tevékenyen vesz részt a tudományos egyesület munkájában. Ugyanilyen jó és szoros kapcsolatnak kell azonban kialakulnia az üzemekben az üzemi bizottságok és az egyesület aktív tagjai között. A Szakszervezetek Országos Tanácsa elnökségének nemrég hozott határozata, amely az üzemi bizottságok feladatává teszi a tudományos egyesületek munkájának támogatását, igen nagyjelentőségű ebben a tekintetben.

Ha a Faipari Tudományos Egyesület a szakszervezet segítségével az üzemi dolgozók széles rétegeire fog támaszkodni, biztosak lehetünk benne, hogy további feladatait is sikerrel fogja megvalósítani. Ehhez a munkához a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége és egyben a többi tudományos egyesület nevében is sok sikert kívánok.

Több figyelmet a bérkérdésnek

KOSSA ISTVÁN

Úgy gondolom, jó néhány tucat műszaki folyóirat jelenik meg Magyarországon. Legalább is igen sokról tudok. Ez egészséges jelenség, mert bizonyára nagyban elősegíti az egyes iparágakban foglalkoztatott műszaki alkalmazottak fejlődését. Egyik-másik műszaki folyóirat szerkesztősége már nem is elég-szik meg a »műszaki« megjelöléssel, hanem a »tudományos folyóirat« büszke címet írja, vagy helyesebben nyomatja a lap homlokzatára. Ezzel sem lenne semmi baj, a lap is elbírja, mi is, akik olvassuk. Van azonban egy kérdés, amelyik az összes »műszaki« vagy »tudományos« ipari szaklapunk területén nem létező probléma. Ez a norma-és bérkérdés.

Valószínűleg sokan úgy gondolják, hogy akit ezek a kérdések érdekelnek, az olvassa el a »Bér és Norma«. Nos, nekem más az álláspontom.

A »Bér és Norma« csak általában foglalkozik, tehát lényegében *elvileg* a kérdésekkel. Természetesen rengeteg gyakorlati példát is hoz. Sok folyó kérdést is tárgyal, de arra éppen összefolyó jellegénél fogva nem alkalmas, hogy az összes iparágak bér- és normakérdéseivel részleteiben foglalkozzék. Bár egy esetben ez is lehetséges, mint ahogy ezt már meg is tette a »Bér és Norma«.

Azok a műszaki vezetők pedig, akik úgy gondolkodnak, hogy őket ezek a nem közvetlen műszaki kérdések nem érdeklik, azok közé a korlátolt látókörűek közé tartoznak, akik a fától nem látják meg az erdőt.

A műszaki kérdések, mint ahogy minden, ami a világon csak van, összefüggnek sok minden más kérdéssel. Az a normás, aki nem látja a norma és a műszaki, a technológiai problémák összefüggését, a norma és a bérek összefüggését, hanem ezektől elvonatkoztatva csinál normát, az csak paródiája a normásnak. Ugyanúgy az a műszaki vezető, vagy beosztott, aki nem veszi figyelembe munkájában a bérek és normák kapcsolatát a műszaki kérdésekhez, az a félszemére vak.

Sztálin elvtárs többször is beszélt arról, hogy a normák kérdése az egész műszaki értelmiség ügye. A norma és a bér pedig ikertestvérek. Tehát a műszakiak ügye a bérek kérdése is. Ezért nem helyes, hogy »ipari«, »műszaki«, és »tudományos« szaklapjaink a bérek és normák kérdését teljesen elhanyagolják. Ezért helyes viszont, hogy a Faipar ez évi 4. száma végre napirendre tűzte a kérdést és Szabó Dénes cikke — reméljük — nem véletlenül került közlésre.

Úgy gondolom, nem érdektelen, ha a faipar bér-és normahelyzetének elemzésén keresztül egy kicsit rámutatok azokra a hiányosságokra, melyeknek kiküszöbölése érdekében elsősorban éppen a műszaki értelmiség tehet a legtöbbet.

Itt van mindjárt az Épületasztalosipar, ahol az órakereset a márciusi 3.44 Ft átlagról áprilisban 3.88 forintra emelkedett. Vajjon megvizsgálta-e valaki,

hogy ezt a kb. 13 százalékos átlagos béremelkedést mi okozta és hogy ez arányban van-e a termelés emelkedésével? Azt hiszem, senki sem nézte ezt meg, mert akkor látni kellett volna, hogy itt a szocialista bérezés komoly eltorzulásáról van szó. Ugyanis az egy munkásfőre eső termelés, ha 1950. októbert 100-nak vesszük, akkor márciusban 148.8 volt az index, áprilisban ez 124.8-ra csökkent, azaz amíg a bérek kb. 13 százalékkal emelkedtek, az egy munkásfőre eső termelés több mint 16 százalékkal esett vissza. Valaki persze azt válaszolhatná: igen ám, de márciusban 26 munkanap volt és áprilisban csak 24. Nos, akkor nézzük meg, illetve hasonlítsuk össze az órabérrel az egy órára eső termelést. Itt is több mint 13 százalékos visszaesés van. Nem vitás, hogy itt valami olyan ok játszik közre, amelyik lehetővé teszi, hogy a termelés csökkenése mellett a bérek emelkedjenek. Nem kellett soká keresnem, hogy az okot megtaláljam.

Az átlagteljesítményi százalék a márciusi 120.1-ről áprilisban 121.6-ra emelkedett, ugyanakkor, amikor a normát nem teljesítők száma 18.8 százalékról 19.9 százalékra emelkedett. Ha semmi mást nem vizsgálnánk, akkor is látni kellene a szakma műszaki vezetőinek, általában vezetőinek, hogy itt komoly normalizációs tendencia van.

Tehát önként adódnék a tennivaló, megvizsgálni az okokat, melyek a normalizációt előidézik. Azt hiszem, itt sem kellene túl sokat keresni, mert hamarosan kitűnnék, hogy a minisztertanács múlt év szeptember 26-i rendeletének ama részét, mely előírja a normák rendezését, ha a munkafeltételek megváltoztak, nem hajtották végre.

De nem jobb a helyzet a Bútoriparban sem, ahol az egy munkásfőre eső termelés indexe a márciusi 133.7-ről áprilisban 123.2-re csökkent, ugyanakkor az egy főre eső kereset indexe a márciusi 102-ről áprilisra 102.3-ra emelkedett. A Bútoripar többi termelési mutatói is mind azt igazolják, hogy itt is normalizációval állunk szemben.

Nagymértékben mutatja az egész faipar termelési mutatóinak romlását az is, hogy amíg áprilisban az egész faiparban 8.7 százalékkal kevesebb volt az összmunkaórák száma, addig a túlórák száma 7.4 százalékkal, az állásidőért kifizetett pótbérek pedig 25 százalékkal emelkedtek. Itt már elsősorban a rossz munkaszervezés az emelkedés oka. Mi jól ismerjük a faipar kifogásait: »az anyagellátással voltak bajok«. Tudjuk, hogy ilyen esetek is előfordulnak. Történetesen április volt az a hónap, amikor csak néhány faipari vállalat indokolta a béralaptúllépést a lökészerűen jelentkező anyagellátással, vagy megrendeléssel, tehát itt a régi kifogás most nem érvényes. Eddig a lökészerű anyagbeérkezés miatt főleg a fűrészipari vállalatok panaszkodtak. Most még azok se hozták fel ezt indokolásul, hanem a béralaptúllépést a terv nemteljesítése okozta. Ez így tenyleg igaz. Vajjon megtették-e mindent a

szakma műszaki káderei, vezetői, hogy a tervet teljesítsék, hogy a beralapot ne lépják túl, hogy a bérek eltorzulását megakadályozzák? Azt hiszem, ha alaposan körülnéznénk, sok mindennel hozzájárulhatnánk, hogy a következő hónapokban az áprilisi csorbát kiköszörüljék.

Ha már a beralapnál tartunk, hadd mondjam el, hogy éppen az előbb elmondott okok idézhatték elő, hogy pl.: az Épületasztalosipar teljes beralapját 6.7 százalékkal lépte túl, a Bútoripar pedig 4 százalékkal. És ha a többi faipari szakmánál látásra a teljes beralap nem is mutat túllépést, de ezen belül olyan kilengések, mint pl.: a Vegyesfaipar állományon kívüliek beralapjának 166.7 százalékos túllépése, a Fűrészipar nem ipari csoport állományúaknál 8.5 százalékos, a Bútoripar adminisztratív állományi csoportban 3.7 százalékos túllépés nem ritkaság. Sőt a Lemezipar állományon kívüliek csoportjánál 200 százalékos túllépés is van.

Tehát a beralapvizsgálat, illetve ellenőrzés — ha faipari üzemeink ilyen egyáltalán végeznének — szintén felhívna üzemeink vezetőinek figyelmét, elsősorban a műszakiak figyelmét, hogy műszaki, szervezési vonalon faiparunkban még sok a tennivaló.

Érdemes egy kicsit az állományi csoportok létszámtervének kérdésével is foglalkozni, ha a faipar bérhelyzetének egészét kívánjuk megvizsgálni.

Mit mutatnak itt a számok? Azt, hogy a Bútoripar kivételével egyetlen faipari szakma sem tudta teljesíteni létszámtervét. De érdekes, hogy a nem ipari csoport állományúak létszámtervét csak a Lemezipar nem teljesítette. A többiek teljesítették, sőt pl.: az Épületasztalosipar 120 százalékra teljesítette és a Bútoripar is lényegében csak azért teljesítette a létszámtervét, mert a nem ipari csoport állományúaknál 109.7 százalékos eredményt ért el. A létszámingadozás azt mutatja, hogy elsősorban a termelékenységi mutatókat rontó állományi csoportok létszámát emelik és a produktív munkaerők, tehát a munkások létszámtervét nem képesek teljesíteni.

Erre megint jön a szokásos kifogás: nincs elég munkásunk, szakmunkásunk. Nem jelentkezik.

Én megmondom előre — nem kell hozzá sok jóstehetség — hogyha nem tesznek az eddigieknél nagyobb erőfeszítést, pl. az ipari tanulók létszámtervének teljesítésére, igen rövidesen a faipar vezetőinek még jobban fog főni a feje a szakmunkáshiány miatt.

Mit mutatnak itt a számok? Azt, hogy a faiparban, az ipari szakmunkás-utánpótlásról való gondoskodás igen sok arra illetékesnek mellékes kérdés.

Ezt bizonyítják az alábbi számok:

Ipari tanulólétszám tervteljesítése	százalékban.
Fűrészipar	85.7
Lemezipar	93.3
Épületasztalosipar	88.3
Bútoripar	91.7
Vegyes faipar	68.5
Seprű-kefeipar	96.1

Külön kell beszélni arról, hogy a faipar bérhelyzetének kedvezőtlen alakulását igen lényegesen befolyásolta a darabbér bevezetésekor életbeléptetett példatár, illetve az, hogy abba a példatárba egyes

munkák indokolatlanul magasan lettek bekatégorizálva. A példák, melyeket felhozok, nem a legkivőbbak, hanem olyanok, melyek a vasipar körülbelül hasonló munkáival összehasonlíthatók. Ilyenek pl.:

Faipar

1. Faredőny kézi alapfestése V. kat. 3.03 Ft.
2. Gyufamártó automatánál segítő munkák VI. kat. 3.48 Ft.
(a bemártott gyufaszálakat leszedi, rendezzi, kazettába majd kocsira rakja).
3. Műszaki komplikált kefék fúrása VI. kat. 3.48 Ft.
4. Stoppfa csiszolása V. kat. 3.03 Ft.
5. Seprűnyél gömbölyítése V. kat. 3.03 Ft.

Vasipar.

1. Préselt vaslemezajtó alapmázolása II. kat. 2.49 Ft.
2. Több (5—10) megmunkáló számszámmal dolgozó revolverpadok beállítása a 0.1—0.01 tűrés pontosságot igénylő munkáknál, menetfűrőgépek és többorsós fűrőgépek, excenterprésgépek beállítása, próbadarab készítése stb. VI. kat. 3.48 Ft.
3. Főtengelybe ferde kenőnyuk fúrás IV. kat. 3.06 Ft.
4. Telefonház csiszolása II. kat. 2.49 Ft.
5. Kúposcsapszeg készre esztergályozása III. kat. 2.76 Ft.

Azt hiszem nem vitás, hogy hasonló, igen sokszor alacsonyabb szaktudást igénylő munkáért a faiparban nem fizethetünk a vasiparénál magasabb béreket. Sőt, mivel népgazdaságunkban a vasipar súlya sokszorosa a faiparénak, nemcsak létszám, termelési és egyéb mutatók alapján, hanem azon tényeknél fogva is, hogy a vasipar alapipar — ennek a ténynek a bérekben is kifejezésre kell jutnia. Márpedig, ha az előbb említett állapotot túrnénk, akkor meghamisítanók azt a sorrendet, melyet az egyes iparágaknak fontosságuk szerint népgazdaságunkban be kell tölteniök, illetve meghamisítanók azt a bérhelyzetet, melyben az iparágak népgazdasági súlyának kifejezésre kell jutnia. Azért világos a teendő. Mielőbb be kell vezetni a faiparban az új, javított példatárat és ott, ahol ettől eltérően vannak a munkák besorolva, újra keli ezeket sorolni.

A laza norma, az indokolatlanul magas kategória könnyű kereseti lehetőséget biztosít, nem ösztönöz a magasabb teljesítményre, ezért a szocialista fejlődés fékjévé válik. Márpedig a mi fejlődésünk útjából el kell távolítani mindent, ami fékezőleg hat.

Ezért kötelessége a faipar műszaki dolgozóinak, összes vezetőinek, fokozottabb mértékben törődni mindazokkal a kérdésekkel, amelyek ugyan nem közvetlen bérkérdések, talán nincsenek is közvetlen kapcsolatban a normával, de amely tényezők kedvezőtlen alakulása oka lehet annak, hogy a faipar nem teljesíti a tervet, oka lehet annak, hogy a faiparban a normák fellazulnak, oka lehet annak, hogy a bérek elfutnak.

Mindenkinek érdeke — kivéve ellenségeinket — hogy iparunk minden területén rend legyen, hogy semmire zavarhassa meg termelésünket, hogy semmire akadályozhassa meg fejlődésünket.

Ezért kell minden erőnket, legjobb tudásunkat, becsülettel népünk, hazánk, a szocializmus szolgálatába állítani.

A Faipari Tudományos Egyesület első rendes évi közgyűlése

Az Egyesület körülbelül ezer főnyi tagságából több mint négyszázan vettek részt a közgyűlésen. Iparágunk mindazon fizikai és műszaki dolgozói, akik megjelentek, azt bizonyították, hogy tudatában vannak az Egyesület jelentőségének és féltő gond-
dal, szeretettel kísérik az Egyesület működését, szív-
ügyükké tették fejlődését és ápolják kapcsolataikat az egyesülettel.

Nemcsak a megjelentek nagy száma, hanem a felszólalások tartalma és színvonala is igazolja, hogy a dolgozók megértették Pártunk és kormányzatunk intencióit és azt az áldozatkészséget, mellyel a faiparnak lehetőséget adott arra, hogy tudományos egyesület keretében oldja meg problémáit, fejlessze önmagát és fokozza dolgozóinak politikai és műszaki képzettségét.

Fizikai és műszaki dolgozók vállvetve munkálkodtak az egyesület életének első tíz hónapja alatt azon, hogy feladatát méltóképpen tölthesse be és a fizikai és műszaki dolgozók harmonikus együttműködésének bizonyítéka volt a közgyűlés egész lefolyása.

Stockbauer Istvánné, a Hárosi Falemezgyár sztahanovistája a tudósok és értelmiségiek, szakemberek szerepét méltatta. *Dr. Valkó Endre*, a MTESZ főtitkára a fizikai dolgozók bevonásának fontosságát emelte ki. *Erdős Sándor*, a Szegedi Lemezgyár dolgozójának felszólalása azt igazolta, hogy a vidéki faipari centrumok lelkesen kapcsolódnak be az egyesület tevékenységébe. *Vértés László*, az Üzemszervezési Tudományos Egyesület képviselőjében kiemelte a különböző műszaki és tudományos egyesületek együttműködésének szükségességét. Az egyesület szakosztályai és központi bizottságai részéről elhangzott felszólalások bemutatták az egyesület sokoldalú, az iparág egész területét átfogó munkásságát. *Váczi Mátyás* elnöki megnyitója, *Juhász István* titkári beszámolója és még több felszólalás megrajzolták az egyesületi munka politikai hátterét, megvilágították az egyesületi munka jelentőségét a szocializmus építésében és a békéért való harcunkban.

Az ülés lefolyását az alábbiakban ismertetjük:
Villám János elnök:

A Faipari Tudományos Egyesület elnöksége, illetve vezetősége részéről szívélyesen köszöntöm önöket abból az alkalomból, hogy évi tisztújító közgyűlésünkre ilyen szép számban összejöttek. Üdvözlöm továbbá *Földes László* elvtársunkat, szaktársunkat, Pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Káderosztályának vezetőhelyettesét. Üdvözlöm a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége képviselőjében itt megjelent *dr. Valkó Endre* főtitkárt, üdvözlöm továbbá az Üzemszervezési Tudományos Egyesület részéről közgyűlésünkön megjelent *Vértés László* elvtársat és a közgyűlés minden résztvevőjét.

Legyen szabad ezekután javaslatot tennem a Közgyűlés Elnökségének tagjaira. Elnököknek ajánljuk *Földes László*, *Váczi Mátyás*, *Huber Lajos*, *Janza Károly*, *dr. Valkó Endre*, *Móricz István*, *Bél-*

teki Sándorné, *Takács Istvánné*, *Stockbauer Istvánné* és *Tóth István* elvtársakat.

Közgyűlés a javaslatot egyhangúlag elfogadja.

Napirendi javaslat:

1. Elnöki megnyitó: *Váczi Mátyás*, a Könnyűipari Minisztérium XV. főoszt. vezetője.
2. Jelölőbizottság választása.
3. Titkári beszámoló: *Juhász István*.
4. Vita.
5. Vezetőségválasztás.
6. Határozati javaslat. Előterjeszti *Huber Lajos*, az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezete faipari titkára.

(Közgyűlés a napirendet elfogadja.)

1. *Elnöki megnyitó.*

Váczi Mátyás:

Tisztelt Közgyűlés!

Az Egyesület megalakulása óta közel egy év telt el. Az alakuló közgyűlésen beszéltünk az akkori nemzetközi helyzetről és megállapítottuk, hogy az feszült, hogy az amerikai imperialisták vezetésével a marshallizált országok meggyorsították és fokozták fegyverkezésüket. A potsdami megegyezést semmibe vették, kijátszották. Fokozták háborús propagandájukat, a világ két táborra szakadt.

Beszélggettünk azokról az erőviszonyokról, melyek akkor a nemzetközi helyzetet jellemezték és megállapítottuk, hogy a háborús erők veszélyesek, de nagy hiba volna azokat túlbecsülni. A Szovjetunió vezette 800 milliós béketábor ereje sokkal hatalmasabb, egységesebb, szilárdabb, következetesebb. *A béke erői, melyeket a népek bölcs, lángelkű vezére, Sztálin elvtárs vezet*, képesek megakadályozni a harmadik világháború kirobbantását.

Az elmúlt egy év alatt nagyon sok esemény történt a nemzetközi életben. Az imperialisták a hidegháborúról áttértek az agresszió vonalára. Létrehozták az Északatlanti Szövetséget és ebben tömörítették az imperialista erőket. Mi jól tudjuk, hogy ezek az erők nem egységesek s érdekeik különfélek a koncon való marakodásban.

Az imperialisták orvul megtámadták a békés koreaiakat, akik jólétüket, függetlenségüket, jövőjüket építették; s a világ többi dolgozó népe előtt ezzel leplezték magukat, mert bár békejelszavakat hangoztatnak, közben örült fegyverkezést folytatnak.

Taivan szigetét megszállták. Ez is egyik bizonyítéka annak, hogy háborút készítenek elő a Szovjetunió és a szocializmust építő országok ellen, amelyek a népek felvirágoztatásáért, szabadságáért, jólétéért dolgoznak és harcolnak.

Nézzük meg röviden, mi történt a békeharc frontján ez alatt az egy év alatt.

Amíg az agresszió a legnagyobb erőfeszítéseket teszi a háború lehetőségének kiszélesítésére, addig a béketábor ereje óriási módon megnövekedett. Hogyan növekedett meg?

A Béke Világtanács a varsói és a berlini ülésen történelmi jelentőségű határozatokat hozott a béke megszilárdítására s a becsületes emberek milliói tettek hitet ezen határozatok mellett. A kapitalista országokban az öntudatos, becsületes dolgozók úgy harcolnak a békéért, hogy sztrájkolnak a fegyvergyárakban, a fegyverszállítmányokat nem rakják ki, kevesebb szemet termelnek, a közlekedést és hírszolósálatot megakasztják és mindezzel gazdasági és politikai szempontból teljesen szembefordulnak az imperialisták törekvéseivel.

A gvarmati népek nemzeti felszabadító harcaikat vívják az imperialista rabszolgaelnyomás és kiszákmányolás ellen. Nemzeti függetlenségüket követelik. A népi demokráciák országaiban, nálunk, Magyarországon is, a termelés fokozásával, a termelékenység növelésével, a munkaverseny kiszélesítésével, az új technika elsajátításával, szakképzettségünk fokozásával, öt éves szocialista béketervünk maradéktalan teljesítésének érdekében harcolnak a dolgozók a békéért.

Ebben a harcban legvénnek példaképeink a Szovjetunió dolgozói, a munka hősei, akik öt éves tervüket 1940-hez viszonyítva 73 százalékkal teljesítették túl.

A népi demokráciák és elsősorban a Szovjetunió békepolitikájának szerves részei azok a hatalmas építkezések, melyek jelenleg a Szovjetunióban folynak: a volgai, dnyeppei, amudarjai vízierőműtelepek, a don—volocacsatorna építése; a népi demokratikus országokban: Bulgáriában 3, Csehszlovákiában 6, Romániában 5, Kínában 6 hatalmas vízierőmű építése, s ugyanígy Magyarországon is a magyar nép legnagyobb büszkesége, a dunapentelei vasmű, az inotai erőmű, a tiszalöki vízierőmű, valamint a budapesti földalatti gyorsvasút és ezenkívül sok más jelentős építkezés. Ezek az építkezések hatalmas fegyvert jelentenek az imperialista háborús gyujtogatókkal szemben.

Meg kell még említenem a békeharc egyik jelentős eseményét, a berlini Munkásbizottság megalakulását, melyen az európai országok részéről 386 képviselő vett részt, akiknek nagyrésze nem párttag, hanem különböző pártállású és különböző politikai felfogású s akik népeik bevonásával harcot indítottak Németország felfegyverzése ellen.

Kedves Elvtársak! Nem szándékom nemzetközi és külpolitikai kérdésekkel behatóan foglalkozni, csupán megemlékezésül szóltam néhány szót a nemzetközi erőviszonyok alakulásáról.

Nekünk, magyaroknak, a béke megvédése szempontjából óriási feladataink vannak. Annál is inkább, mert déli határainkon a legelvetemültebb imperialista ügynök, Tito és bandája garázdálkodik, akik 1950-ben közel 800 határsértést követtek el Magyarországon határai ellen.

A Tito-banda garázdálkodásai arra köteleznek bennünket, hogy a békefront magyarországi szakaszán még többet tegyünk a termelés területén. A faiparnak óriási lehetőségei vannak, ha szakmai és technikai tudásunkat fejlesztjük és kiküszöböljük azokat a szűk keresztmetszeteket, amelyek jelenleg termelékenységünk fokozottabb növekedését gátolják.

Pártunk II. kongresszusa meghatározta felada-

taikat gazdasági vonalon és ezen belül a faipar feladatát is. Ezeket a feladatokat csak abban az esetben leszünk képesek elvégezni, hogyha a Szovjetunió tapasztalatait felhasználjuk a tudomány és az új technika alkalmazásának tekintetében is.

Ezen a területen nagy feladat vár a Faipari Tudományos Egyesületre. Nyújtson az egyesület minél nagyobb segítséget az iparvezetésnek, hogy azokat a hiányosságokat és elmaradottságokat, melyekkel a faipar még jelenleg is küzd, a leggyorsabban ki tudjuk küszöbölni és megteremtsük a szocialista gyárszerű termelést iparunkban is.

Ez a közgyűlés nagy mértékben meg fogja javítani Egyesületünk munkáját és ki fogja küszöbölni a szervezet kezdeti nehézségeinek okozóit. Itt elsősorban gondolok arra, hogy a jó műszaki embereket, a termelésben élenjáró sztahanovistákat, élmunkásokat, akik a technikát meg tudják nyergelni, nagyobb számban vonjuk be, mert kell, hogy ezek részt vegyenek a Tudományos Egyesület munkájában.

A faipar utolsó háromnegyed évének szép eredményéhez nagymértékben hozzájárult a Tudományos Egyesület munkája is.

Az Egyesület egyik döntő feladata a műszaki és tudományos vonalon anyagtakarékosságunk megoldásának kérdése, amiben a faipar igen gyenge lábon áll még. Rengeteg fel nem használt hulladékunk van, amit népgazdaságunk részére célszerűen fel lehetne dolgozni, ha arra a tudományos műszaki megoldásokat megtalálnók. Ez annál is nagyobb jelentőségű, mivel faanyagban szegény ország vagyunk.

Igen jelentős feladat áll Egyesületünk előtt egyéb tudományos-műszaki problémák megoldása terén is, mivel a faipar nagyrészt elavult gépekkel dolgozik, de ezeket a gépeket észszerű újítás által a magasabb termelékenység szolgálatába állíthatjuk.

Hiszem, hogy mindezen feladatokat a faipar meg tudja oldani a Faipari Tudományos Egyesület segítségével, ha a közgyűlés megadja azt a támogatást, amit ennek a szervezetnek jelentősége megkíván iparunk fejlődése szempontjából.

A megoldáshoz nem elégséges csupán a tudományos munka. Ezt a munkát párosítani kell a leninista elmélettel és Pártunk, szeretett Rákosi elvtársunk irányítását, útmutatását munkánk területén mindenben alkalmaznunk kell.

Ezzel mai közgyűlésünket megnyitom.

2. Jelölőbizottság választás.

A jelölőbizottságba javasolt elvtársak: Villám János, Varga Lajosné, Kovács József, Müller József és Stróbl Kálmán elvtársak.

(Közgyűlés a jelölőbizottságot elfogadja.)

3. Titkári beszámoló.

Juhász István:

Tisztelt Közgyűlés, kedves Elvtársak!

A Szovjetunió példamutatása nyomán hozta létre Pártunk és kormányzatunk a szakmai tudományos egyesületek megalakítása során a Faipari Tu-

dományos Egyesületet 1950. július 1-én azzal a céllal, hogy a szocializmus építésében elősegítse népgazdasági tervünk végrehajtásánál a faiparra háruló feladatok megoldását és ehhez megadja a kellő műszaki és tudományos támogatást.

Mielőtt rátérnék egyesületünk eddigi munkájának ismertetésére, szeretném felhívni az elvtársak figyelmét arra, hogy mai közgyűlésünk olyan időben ült össze, amikor az imperialisták háborús provokációja következtében a nemzetközi helyzet igen feszült. A béketábor eredményeinek láttán az imperialisták még dühödtebben lázítanak egy újabb háborúra, méginkább harcra vetik a propaganda, a fenyegetés, a rémhírterjesztés, és mint Koreában láthatjuk, a fasizmust megszegyenyítő barbarizmus minden eszközét. Még az eddigieknél is inkább előtérben szerepeltetik szekértolóikat, a jobboldali szociáldemokratákat, a Tito-féle fasiszta árulókat. Ma már nyilvánvaló mindenki előtt, hogy az amerikai imperialisták léptek Hitler fasiszta nyomdokaiba.

Eppen hat éve taposta szét a Szovjetunió dicsőséges Vörös Hadserege saját barlangjában a fasiszta fenevadat és jelentette be Sztálin elvtárs a Szovjetunióknak a fasizmus felett aratott győzelmét. Egy egész történelmi korszak fejeződött be ezen a napon. A fasizmus felett aratott győzelem a világtörténelem legnagyobb eseménye volt a nagy Októberi Forradalom óta. Ez a győzelem lezárta a fasiszta agresszió sötét korszakát és egy új korszakot nyitott meg, melyre a népek egész sorának, köztük Magyarország népének felszabadulása, a nemzetközi munkásmozgalom rendkívüli megerősödése és a világpolitikai erőviszonyok gyökeres megváltozása jellemző.

A fasizmus feletti győzelem nem véletlen műve volt, hanem szükségszerűség. Csak a világhatalom örült ábrándjának Hitlerhez hasonló megszállottjai hitték, hogy a Szovjetuniót, mely hatalmas anyagi erején kívül az igazság erejére és az egész világ öntudatos dolgozóinak aktív segítségére támaszkodik, le lehet győzni. A háborúban győzelmet aratott a szovjet állami és társadalmi rend. A fasizmus felett aratott győzelem tanulságos figyelmeztetés az USA által vezetett imperialista tábor számára is.

A második világháború óta a fasizmus felett aratott győzelem eredményeként a 200 milliós Szovjetunió mellé felzárkózott a 475 milliós Kína és a népi demokráciák százmilliós tábora. És ehhez csatlakoznak a ma még szabadságukért harcoló, elnyomott népek százmilliói is.

Nemrég olvashattunk a Szovjetunió háborúutáni első, kommunizmust építő tervének sikeres, időelőtti teljesítéséről és azokról a hatalmas természetátalakító művekről, amelyek a Szovjetunió következetes békepolitikájának újabb bizonyítékai.

A szocializmust építő népi demokráciák, közöttük hazánk is, egymásután számolnak be a termelés frontján elért nagy sikereikről.

Mindnyájan tudjuk, hogy a termelés frontján folytatott sikeres harc a béke védelmének egyik legjobb eszköze. Ezért *küzdenünk kell a technikai elmaradottság felszámolásáért* a faiparban is, hogy megvalósíthassuk Sztálin elvtárs útmutatását, »az új emberek, új idők, új technikai normák« létre-

jöttét. E küzdelemben részt kell vennie a Faipari Tudományos Egyesületnek is.

Nézzük meg, hogyan teljesítette Egyesületünk a rá kiszabott feladatokat.

Alakuló közgyűlésünk óta mindössze 10 hónap telt el. Ennek egy részét az Egyesület szervezeti keretének megteremtése és a gyakorlati munka megkezdéséhez aktívahálózat kiépítése töltötte ki. Mégis helyes, ha mai közgyűlésünk alkalmából számbavesszük Egyesületünk eddigi tevékenységét, összefoglaljuk az eddig elért eredményeket, megállapítjuk a hibákat és hiányosságokat és ezek alapján törekszünk megszabni további fejlődésünk feladatait.

Alapszabályunk első pontja meghatározza, hogy az Egyesület feladata a faipar műszaki és gazdasági színvonalának fejlesztése tudományos eszközökkel, marxista-leninista elmélet alapján, a MDP vezetésével, a Szovjetunió példája nyomán, a Magyar Népköztársaság alkotmányának szellemében. Ennek biztosítására általános célkitűzéseink között első helyet foglalt el a faipar területén működő műszaki, tudományos és az élenjáró fizikai dogozók tömörítése. Ebben értünk is el bizonyos eredményeket, minthogy tagjaink között van a faipar területén működő szakemberek tekintélyes része.

Jelenlegi taglétszámunk közel 1000 fő. Ez az eredmény azonban még nem kielégítő. Sokan vannak a faiparban műszaki dolgozók, élmunkások, sztahanovisták és újítók, akik még nem vesznek részt Egyesületünk munkájában. Tagjaink sorában kevés a nő és a fiatal káder. Szervezés terén tehát még sok a tennivaló. Nem akarunk a tagság számszerű felduzzasztására törekedni, de a taglétszám kifejlesztésével el kell érünk, hogy *az Egyesületnek tagja legyen mindenki, aki az Egyesület munkatervének végrehajtásában közre tud működni és az egyesületi munkában való részvételével emelni akarja szaktudását.*

A taglétszám kifejlesztésében és aktivizálásában komoly feladat vár nemcsak Egyesületünk szervezőbizottságára, hanem minden egyes tagunk, de különösen üzemi összekötőink felvilágosító munkájára.

Az Egyesület eddigi munkáját a szakosztályok és a MTESZ elnöksége által létrehozott központi bizottságok közreműködésével végezte. Az Egyesület kebelében öt szakosztály működik:

Lemezipari szakosztály,
Bútoripari szakosztály,
Vegyésipari szakosztály,
Fűrészipari szakosztály és
Épületasztalosipari szakosztály.

A *Lemezipari Szakosztály* 1950. szeptember hónapban alakult. Vezetősége legfőbb feladatának a lemezipari üzemeknél mutatkozó hiányosságok felszámolását és a gyártás területén felmerülő műszaki problémák megoldását tekintette. Eddigi munkája során a következő munkabizottságokat hozta létre:

1. Lemezprés be- és kirakókészülék szerkesztésével foglalkozó mb.
2. Ragasztási kérdésekkel foglalkozó mb.
3. Furnérragasztással és klímatiszálással foglalkozó mb.
4. Anyagkihasználás javításával foglalkozó mb.

5. Lemez- és furnérhulladék hasznos felhasználásával foglalkozó mb.

6. Fűtési és energiakérdésekkel foglalkozó mb.

7. A használatban lévő enyvek minőségi meghatározásával és javításával foglalkozó mb.

Ezek közül a munkabizottságok közül a présberakókészülék elkészítésével foglalkozó munkabizottság munkáját szovjet szakkönyv segítségével befejezte, javaslatát az illetékes iparvezető hatóságokhoz eljuttattuk. Remélhető, hogy a munkabizottság javaslata nyomán a lemezipar e fontos problémája gyakorlatilag is megoldást nyer és ezzel megjavul a prések kihasználása, könnyebb lesz a dolgozók munkája és csökken az enyvezett lemez gyártási önköltsége.

Befejezte munkáját a lemez- és furnérhulladék hasznos felhasználásával foglalkozó munkabizottság is és jelentése az illetékesek előtt fekszik.

A fűtési és energiaproblémákkal foglalkozó munkabizottság is elkészített egy javaslatot, amit illetékes helyre eljuttattunk és a »Faipar«-ban közölni fogjuk hozzászólás végett.

A többi munkabizottság problémáinak természeténél fogva tovább folytatja munkáját.

A szakosztály a fenti problémákon kívül a belső és külső anyagmozgatással és a rostlemezgyártás kérdéseivel is foglalkozik.

A rostlemezgyártás bevezetése nagyjelentőségű, mert köztudomású, hogy fában szegények vagyunk és faiparunk nyersanyagellátásának biztosítására behozatalra szorulunk. A fapótló anyagok gyártásának mego'dása a behozatal csökkentését és a faiparban jelentkező hulladékok, másrészt az eddig műszaki célra fel nem használt faféleségek népgazdaságilag leghelyesebb felhasználását biztosítaná.

Az Anyagtakarékossági Gazdasági Iroda felkérésére egy munkabizottságot alakítottunk a faipari üzemek fahulladékainak hasznos felhasználására béküldött javaslatok elbírálása céljából. Ebben a munkabizottságban az iparvezetés legkülönbözőbb ágaiból és az érdekel't üzemekből egybehívott megbízottak vettek részt. Ez a munkabizottság javaslatát kongresszusi felajánlasként elkészítette és azt az illetékesekhez eljuttattuk.

A munkabizottság tevékenysége során azt a tapasztalatot szereztük, hogy *a szorosán vett faipari szektoron kívül gazdasági életünk számos szektora foglalkozik a fahulladékok és egyéb rostos anyagok feldolgozásának kérdésével.* Így megállapítottuk, hogy az Építésügyi Minisztérium hazai tőzegrostok felhasználásával még ebben az évben szigetelőlemezek gyártására kísérleti üzemet kíván létesíteni. Hasonló kísérleti üzem létesül a Bányá- és Energiaügyi Minisztérium keretében. De foglalkozik ezzel a kérdéssel a Kohó- és Gépipari Minisztérium és egyik nagykereskedelmi beruházási vállalatunk is. Természetesen foglalkozik vele a Könnyűipari Minisztérium Faipari Főosztálya is és ezzel kapcsolatban két kísérleti üzem felállításáról is szó van. Lehet, hogy a felsoroltakon kívül általunk nem ismert szervek is foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Ez az egy kérdés is mutatja, hogy mennyire szükség van egy olyan egyesületre, ahol egy ilyen döntő kérdésben, mint a fahulladék felhasználása, vagy a rostlemezgyártás, egy-

ségesen, népgazdaságunk érdekeit szem előtt tartva, a legcélszerűbb megoldási javaslatot elkészíthetik. *Folyamatban van egy nagyobb létszámú munkabizottság létrehozása azzal a céllal, hogy társadalmi ellenőrzés alá vonjuk az ezen a téren felmerült, vagy felmerülő összes kezdeményezéseket.*

Ez a szervezési módszer az Egyesület életében bizonyos új elgondolások első megnyilatkozásának is tekinthető. Lemezipari Szakosztályunké az érdem, hogy ezt a kérdést Egyesületünkben megalakulásunk óta felszínen tartja és reméljük, hogy a Szakosztály tagjai további aktív munkájukkal elő fogják segíteni annak megoldását.

A Lemezipari Szakosztály kezdeményezésére indult meg az Egyesület keretén belül a szocialista verseny, a szakosztályi munka megjavításán keresztül az egyesületi munka kiszélesítése és erősítése érdekében.

Nagyon sok jó határozatot hoztak, melyeknek egy részét még nem hajtották végre. Nem utolsósorban azért, mert sem az elnökség, sem a titkárság részéről nem volt meg a szükséges ellenőrzés.

A Lemezipari Szakosztály ankétok, központi és üzemi előadások megrendezésével igyekszik elősegíteni tagjai műszaki fejlődését.

A Bútoripari Szakosztály 1950. októberében alakult. Munkája nehezen indult meg, de örvendetes módon később egyik legjobban működő szakosztályunkká vált. Munkatervében szerepel bútoriparunk fejlesztése, kisipari jellegének felszámolása, szocialista nagyiparrá átalakításához szükséges munkamódszerek kidolgozása, javaslat készítése, a faipar dolgozóinak, műszaki vezetőinek szakmai továbbképzése, kormányzatunk anyagtakarékossági rendelkezéseinek a bútoriparban minél szélesebb körben való biztosítása.

A Szakosztály fontosabb munkafeladatokként a következőket jelölte meg:

1. Üzemek látogatása és az ott tapasztalt hibák kiküszöbölése.
2. Anyagtakarékosság.
3. Minőség javítása.
4. Pácolás.
5. Fényezés (műanyagok bevezetése).
6. Gépi kihasználás fokozása.
7. Tagfejlesztés és üzemi alapszervek kiépítése a bútoriparban.
8. Az üzemen belüli, az üzemek közötti és az egyesületi szakosztályok közötti verseny, továbbá az ünnepi műszakok sikerének előmozdítása.

Jó kezdeményezés volt a szakosztály részéről, hogy kongresszusi felajánlasként *a szakosztály vezetőségi tagjai kiszálltak a szegedi, egri, győri, bajai, rákospalotai bútorgyárakba, a budapesti Irodabútorgyárba és Bútorkészítőbe, az anyagtakarékossági mozgalom fejlesztése érdekében. Ennek eredményeképpen — mint arról lapunkban, a »Faipar«-ban beszámoltunk — 760 ezer forint évi anyagmegtakarítást érnek el fenti üzemek.*

Ugyancsak a szakosztály vezetőségéből alakult bizottság vizsgálta ki a Szék- és Faárugyárban egy új pác bevezetési lehetőségét. A cél az volt, hogy a vízpácos eljárás kiküszöbölésével olyan pácolási

módszert vezessenek be, amely a munkafeltételeket megjavítja és a fényezési feltételek megjavítása útján is az önköltséget csökkenti. A bizottság kísérletezést is végzett. A kísérletezés eredménye ebben az üzemben évi 160.000 forint megtakarítás. A pác bevezetése egyelőre a Bútoripari ES. üzemeiben folyamatban van. A szakosztály hét tagja a Bólyai-uccai műszaki iskolán előadásorozatot tartott a faipar problémáiról és ezeknek a jólsikerült előadásoknak anyagát lapunkban közölni fogjuk.

A szakosztály munkájának egyik hiányossága az volt, hogy munkáját főként a szakosztály vezetőségi tagjaira alapozta, nem építette ki aktívahálózatát és csak a legutóbbi időben szervezte meg munkabizottságait.

A műszaki fejlesztés elősegítésére ankétokat, központi és üzemi előadásokat tartottak.

A *Vegyesisipari Szakosztály* komoly lendülettel fogott munkatervre kidolgozásához a feladatkörébe tartozó üzemi problémák alapulvételével, de nem jutott túl egy jólsikerült ankét megrendezésén, amelyen *Szabó Albert és Dorosz Lajos elvtársak beszámoltak csehszlovákiai útjuk tapasztalatairól.*

Egy munkabizottságot hoztak létre, amelynek feladata volt a gyufaüzemeknek az exportminőséggel kapcsolatos problémájának megoldása. Ezt a feladatot a munkabizottság meg is oldotta. Erdemleges munka ezenkívül a szakosztályban nem folyt. Vezetőségi ülést is mindössze kétszer tartottak.

A szakosztály által képviselt üzemek, főként a vidéki üzemek látogatásával kapcsolatos elfoglaltság, továbbá a sűrű változások az ES. és az üzemek vezetésében, némi magyarázatát adják a szakosztály elégtelen munkájának, de ez nem változtat azon a tényen, hogy a szakosztály vezetősége nem értette meg, milyen döntő jelentősége van a vegyesipar szempontjából a társadalmi munka által nyújtott segítségnek. Hogy ennek a szakosztálynak a munkája ennyire ellaposodhatott, ezért komoly felelősség terheli mind az elnökséget, mind az Egyesület titkárságát, elsősorban engem, mert nem követtünk el mindent, hogy úgy szervezzük át ezt a szakosztályt, hogy az feladatának meg tudjon felelni.

A *Fűrészipari Szakosztály* 1950. szeptemberében alakult. Nagy lendülettel fogott neki a szakosztályi munka megszervezésének, ami annál indokoltabb, mert a fűrészipar faiparunk és fagazdaságunk jelentős tényezője. Fűrészüzemeink részben elavult felszerelése, sok tekintetben elmaradt munkamódszere feltétlenül szükségessé teszi, hogy fejlesztésüket az Egyesületen keresztül is előmozdítsuk. Annál sajnálatosabb, hogy a Fűrészipari Szakosztály részéről is az egyesületi munkával kapcsolatos passzivitással és az érdeklődésnek szinte teljes hiányával találkozunk. A Fűrészipari Szakosztály szerepe az Egyesület életében alig több, mint névleges. Meg kell állapítanunk, hogy a fűrészipar vezetőinek, műszaki értelmiségének túlnyomó részénél hiányzik a kellő megértés az egyesületi munka iránt. Ügylátszik, nem ismerték fel, hogy az ipar fejlesztésének szocialista módjához a tudományos egyesület segítségének igénybevétele elengedhetetlenül szükséges és minden ipari szektorra, de különösen a fejlődésben elmaradottakra nézve döntő fontosságú. Erősen hát-

ráltatták a szakosztályi munkát a vidéki üzemek is. A mai közgyűlés feladata, hogy feltárja az ezen a téren mutatkozó hiányosságokat és megjelölje azt a helyes utat, amely lehetővé teszi, hogy a fűrészipar problémáinak társadalmi úton való megoldása érdekében egy jólműködő, életképes fűrészipari szakosztály alakulhasson meg.

Az *Épületasztalosipari Szakosztály* 1951. április hónapban alakult. Egyesületünk legfiatalabb szakosztálya. Az a lelkesedés, ami mind az ideiglenes szervezőbizottság működésében, mind az alakulóközgyűlés résztvevőinél a szakosztály megalakulásával kapcsolatosan tapasztalható volt és azok a problémák, amiket az alakulóülés és az új vezetőség feltárt, valamint a vezetőség most kidolgozás alatt lévő munkatervre feljogosít arra a reményre, hogy az Épületasztalosipari Szakosztály egész rövid időn belül Egyesületünk egyik legjobban dolgozó szakosztálya lesz.

Erre annál is nagyobb szükség van, mert hiszen Pártunk II. kongresszusán Gerő elvtárs rámutatott azokra a hiányosságokra, amelyek az építőipar és ezen belül természetesen az épületasztalosipar területén is megmutatkoztak és ezeknek kiküszöbölésére egyesületi vonalon is mindent el kell köválnünk.

Szakosztályaink eddigi tevékenysége általában igen szorgalmas munkát tükröz vissza. Rá kell azonban mutatnom néhány hibára, melyeket a szakosztályoknak a jövőben ki kell küszöbölniök. Szakosztályaink egyes esetekben nem veszik tekintetbe, hogy tagjaik társadalmi munkát végeznek és olyan feladatokat tűznek maguk elé, amelyek a társadalmi munka kereteit meghaladják. A szakosztályok munkájának nem lehet az a célja, hogy hatóságok, intézmények, vagy vállalatok munkáját végezzék el — ezt nem is tudhatják — hanem az, hogy ezeket munkájukban társadalmi úton segítsék.

A másik hiba, amire szeretnék rámutatni, s ami főként a kezdeti nehézségekből adódott, hogy előadásaink, ankétjaink és munkabizottságaink problémái nagyrészt egyéni elgondolások alapján jöttek létre és nem mindig kapcsolódtak tervszerűen a faipar legdöntőbb problémáihoz.

Ezeknek a hibáknak kijavítása, az egyesületi munka társadalmi ellenőrzésének kiszélesítése és tervszerűvé tétele érdekében a MTESZ elnöksége úgy határozott, hogy az egyesületi elnökségek munkájának megkönnyítésére központi bizottságokat kell megszervezni.

Ezen határozat alapján az alábbi központi bizottságok alakultak meg:

A *Szervezési Bizottság*, amelynek feladata az üzemi és vidéki csoportok szervezése, szakszerveetekkel való kapcsolat, taglétszám fejlesztése, egyesületi tagok jobb aktivizálása stb. Ezen a téren Szervezési Bizottságunk megalakulása óta bizonyos eredmények mutatkoznak. Munkájának hiányossága abban nyilvánult meg, hogy a bizottság tagjainak egy része — egyéb elfoglaltságra való hivatkozással — a vállalt feladatokat nem végezte el. Január hónapban az elnökségi határozatnak megfelelően átalakított szervezési bizottság kidolgozta munkatervét és

az egyesület szervezési munkáját nagymértékben előbbre vitte. A bizottság felelős vezetője február óta Kósa Károly elvtárs.

A *Műszaki és Tudományos Bizottság* feladata az egyesületi munka súlyponti feladatainak meghatározása, a faipar műszaki fejlesztési terve alapján; a munkabizottságok tervszerű munkájának biztosítása és ellenőrzése, az újtómozgalom elősegítése. Ez a bizottság, amelynek felelőse Bozsó László elvtárs, megalakulása óta igyekszik feladatát jól elvégezni, de munkájának még csak a kezdeténél tart. Mind a mai napig nem alakult meg pl. az újítási munkabizottság, pedig ennek a bizottságnak igen fontos szerepe volna, amit az is bizonyít, hogy a tagegyesületekben, így különösen a Gépipari Tudományos Egyesületben, az újítási bizottság igen komoly és eredményes munkát végez. Meg szeretném itt említeni még azt is, hogy míg az egyesületek újítási bizottságai az üzemi újítások felülbírálásában és azok problémáinak megoldásában vesznek részt, addig a különféle munkabizottságok sok esetben maguk is kollektív újítókká válnak és ily módon már számos, népgazdasági szempontból jelentős, újítás született meg. Ez is aláhúzza annak jelentőségét, hogy Egyesületünkben az újítási bizottság megszervezésére a legkomolyabb gondot kell fordítani.

Az *Oktatási Bizottság* feladata: műszaki káderképzéssel és továbbképzéssel (tanfolyam, illetve iskolaszerű oktatás) kapcsolatos tervek és javaslatok kidolgozása az ipar, illetve a tudományág területén. Az oktatási bizottság, melynek felelőse Szabó Dénes, egyesületünk egyik legaktívabban dolgozó központi bizottsága. Munkáját három állandó albizottság keretében végzi.

1. Az alsókáderbizottság főként a szakmai tanfolyamok tematikája terén dolgozott ki több javaslatot, a KIP. Min. XV. főosztálya részére. Segítséget nyújtanak a faipari főosztálynak az üzemekben folyó munkamódszerátadás helyes megszervezésében és népszerűsítésében.

2. A középkáderbizottság a legeredményesebben működő albizottság, amely a faipari főosztály felkérésére — részben saját kezdeményezése alapján — kidolgozta egy MEO továbbképző tanfolyam, egy normás továbbképző tanfolyam és egy művezetőképző tanfolyam tematikáját. A legutolsó időben a faipari főosztályhoz átkerült technikumok tananyagának felülvizsgálatával is foglalkozott. Ezzel kapcsolatban komoly hiányosságokra mutatott rá és javaslatot tett egyes tárgyak tematikájának átdolgozására.

3. A felsőkáderbizottság munkája igen nehezen indult meg, aminek egyrészt az a magyarázata, hogy faipari felsőkáderképzés eddig Magyarországon még nem volt. A kezdeti nehézségek után sikerült a megfelelő faipari szakembereket a bizottság munkájába bekapcsolni és ennek eredményeképpen elkészült a *faipari mérnökképzés első évének tematikája*. Itt szeretnék megemlékezni arról, hogy az egyesület és a VKM illetékes szervei között nem a legmegfelelőbb a kapcsolat, ami abban is megmutatkozik, hogy az Egyesület részéről kezdeményezett faipari mérnökképzés csak nehezen és elkésve indulhatott meg az esti műszaki főiskola keretében. A VKM ré-

szére társadalmi munkában lektoráltuk a faipari technikumokon használatos könyveket, ennek eredményét eljuttattuk a VKM illetékes osztályára és bár ezzel kapcsolatban a bizottság komoly hiányosságokra mutatott rá, mind a mai napig a VKM-től még csak választ sem kaptunk.

Az oktatási bizottság Pártunk II kongresszusának határozatai alapján egy előadássorozat anyagának kidolgozásán munkálkodik, melynek célja a faipari dolgozók szakmai képzettségét fejleszteni.

Az elmúlt idő alatt 7 ankétot, 6 központi előadást, 10 üzemi és 2 vidéki előadást tartottunk.

A *Propagandabizottság* feladata: a műszaki propaganda kérdései, előadások, ankétok, üzemi és műszaki sajtó, könyv és brosúra, kiállítás, rádió, film stb. ismertetése. Ennek a bizottságnak a megszervezése egészen a legutóbbi időig elhúzódott és így csak most foglalkozik munkatervének kidolgozásával, ami remélhetőleg rövidesen meglesz.

A *Tagfejlesztési Bizottság*. Egyesületünk eddigi munkájának egyik hibája, hogy nem fordított kellő gondot az Egyesület tagjaival való egyéni foglalkozásra. Nem tette lehetővé, hogy azok a műszaki és fizikai dolgozók, akik érdeklődtek az egyesületi munka iránt, megfelelő működési területet találjanak az Egyesületben. Ez okozta azt, hogy nem ismerjük eléggé az Egyesület tagjait és előfordult nem egy esetben, hogy amikor illetékesek az Egyesülethez fordultak és bizonyos meghatározott feladat elvégzésére kádert kértek tőlünk, nehezen, vagy egyáltalán nem tudtunk adni. Ezen hibák kiküszöbölésére van hivatva a tagfejlesztési bizottság és reméljük, hogy munkája komoly segítséget fog jelenteni nemcsak az Egyesület, hanem az egész faipar számára.

Van egy *központi dokumentációs munkabizottságunk*, amelynek feladata, hogy a Dokumentációs Központ részéről hozzánk küldött szakmai anyagot csoportosítsa és feldolgozza, ennek keretén belül működik, illetve — miután csak most áll szervezés alatt — működni fog a *szovjet munkabizottság*, és a *könyvbizottság*, melynek feladata, hogy biztosítsa az egyesületen belül dolgozó munkabizottságok és az egyesületi tagok számára a szakirodalom, elsősorban a szovjet szakirodalom beszerzését.

Az eddig elmondottakból nyilvánvaló, hogy egyesületünk munkája főként kétirányú:

1. az *oktatás*, melynek középpontja a faipari szakkáderek, műszaki dolgozók, sztahanovisták, újítók műszaki és tudományos képzettségének fejlesztése és ezáltal a szakmai színvonal emelése (mérnökképzés, esti műszaki főiskola);

2. a *faipar műszaki fejlesztési tervének előmozdítása* és a faipar különböző ágainak, üzemi problémáinak megoldása, munkabizottságok munkájának segítségével.

Egyesületünk eddigi munkája komoly segítséget jelentett már eddig is iparunknak. Vannak azonban egyesületünk munkájában olyan hiányosságok, amelyeknek kiküszöbölésére a mai közgyűlésnek kell segítséget adnia, hogy majd az új vezetőség munkáját jobban tudja elvégezni.

A legfőbb hiba, ami munkánkat eddig jellemezte, s amiért az elnökség és ezen belül magam is felelős vagyok az, hogy munkánk nem volt elég tervszerű. Ennek egyik oka az, hogy az egyesületi élet a faipar területén még teljesen ismeretlen volt. Nehezen találtuk meg a helyes munkamódszert. Az alakuló közgyűlésen választott tisztikar sem igyekezett komolyabban bekapcsolódni az egyesület irányításába. Ezt a hibát még tetézte az is, hogy a titkárság és én magam is szervezeti kérdésekkel, a szervezeti keret kiépítésével foglalkoztam elsősorban. Ezért fordulhatott elő az, hogy szakosztályaink, munkabizottságaink nem mindig a legdöntőbb problémákkal, vagy nem a legmegfelelőbb módon foglalkoztak.

A másik hiba, amit a közgyűlésre való felkészülésünk során már igyekeztünk kijavítani, a dolgozókkal való kapcsolat megteremtése.

A szakosztályi munka ismertetésénél már említettem, hogy munkánk végzésénél nem a széles társadalmi aktívákra építettünk, hanem a szűkkörű funkcionáriusokra és ezt a hibát még tetézte az, hogy elhanyagoltuk az üzemi összekötőkkel való kapcsolat megteremtését. Ezért fordulhatott elő az, hogy sok üzemből fordultak hozzánk a dolgozók és sok esetben maguk az üzemi összekötők is, hogy tájékoztassuk őket az Egyesület feladatairól, célkitűzéseiről és arról, hogy hogyan tudnának bekapcsolódni az egyesület munkájába. Így keletkezett az a főnök helyzet, hogy bár az egyesület taglétszáma megközelíti az ezres létszámot, mégis az aktívák száma aránylag kevés.

Hiba volt az is, hogy nem igyekeztünk kiépíteni szorosabbra a kapcsolatot az ipar illetékes vezetőivel, az Akadémiával, a Tervhivatallal és a Találmányi Hivatallal. És ez volt az oka annak, hogy bár a faiparban rengeteg olyan probléma van, amelynek megoldását az egyesület társadalmi munkájával nagymértékben elő tudtuk volna segíteni, az illetékes szervek ritkán fordultak hozzánk konkrét feladatokkal.

A hibák közé kell sorolnunk azt is, hogy a Faipari Kutatóintézet az elmúlt időben nagyon elzárkózó politikát folytatott és bár a Kutató tagjainak nagyrésze egyesületünk munkájában aktív részt vesz, az Intézet munkájáról nem tájékoztatja az egyesületet és nem veszi igénybe az egyesület segítségét munkatervének végrehajtásánál.

Hogy ez milyen komoly hiba, arra a legjobb bizonyíték az, hogy a többi tudományos egyesület és szakmai kutató között a legszorosabb együttműködés áll fenn és hogy a Kutató munkájáról az egyesületek, természetesen az éberség szem előtt tartásával, rendszeresen, előadások keretében tájékoztatást kapnak.

Mielőtt következő feladatainkra áttérnék, szeretnék néhány szót szólni egyesületünk folyóiratáról, a »Faipar«-ról. Pártunk és kormányzatunk lehetővé tette, hogy a magyar faiparnak, a faipar történetében először, saját műszaki és tudományos folyóirata lehessen. Az a szeretet, amivel a faipar dolgozói a »Faipar«-t fogadták, lehetővé tette, hogy példányszámban az összes műszaki folyóiratok között az első között legyen (több mint 3000 példányszámban jelenik meg).

Meg kell azonban mondani, hogy a lap szerkesztésével kapcsolatban komoly hiányosságok vannak, ami elsősorban abban mutatkozik meg, hogy még nem tudja betölteni feladatát. Lapunk arra hivatott, hogy dolgozóink műszaki fejlődését elősegítse, hogy az újítások, munkamódszerek ismertetésével azokat minél szélesebb körben elterjessze. A hiányosságok legfőbb oka, hogy nem sikerült megteremtteni a lap körül egy olyan aktívahálózatot, amely cikkeivel, tanácsaival és kritikájával segítené elő a folyóirat tartalmának helyes kialakítását. Meg kell itt jegyezni azt is, hogy sok esetben elvállalják a műszakiak egy-egy fontosabb témának megírását a lap számára, anélkül, hogy azt valóban megcsinálnák, vagy legalább időben értesítenének arról, hogy azt időben megcsinálni nem tudják. Eddig négy példány jelent meg, most van szerkesztés alatt az ötödik szám.

Ami Egyesületünk jövőbeni munkáját illeti, annak célkitűzéseit és feladatait Pártunk II. Kongresszusának határozata szabja meg. *Felemelt ötéves tervünk idő előtti jó végrehajtása* komoly erőfeszítéseket igényel a faiparban dolgozóktól is. Ennek egyesületi munkánkban is meg kell nyilvánulnia. *Most méginkább kötelességünk, hogy a műszaki értelmiség és az élenjáró fizikai dolgozók minél szélesebb rétegét vonjuk be társadalmi téren a szocializmus építésébe* és felemelt ötéves tervünk megvalósításával kapcsolatban a tudományos és műszaki feladatok megoldásába. Foglalkoznunk kell a faipar területén tervgazdálkodásunk minden súlyponti kérdésével. Munkánkban az eddiginél nagyobb legyen a tervszerűség. *Szorosabbra kell vonnunk kapcsolatainkat az illetékes kormányzati és gazdasági szervekkel, a Tudományos Akadémiával, a Faipari Kutató Intézettel, a Találmányi Hivatallal, a Tervhivatallal és a Szakszervezetekkel.*

A szocialista munkaverseny a termelés növelése révén egyre nagyobb mértékben járul hozzá iparunk fejlődéséhez. Egyesületünk munkatervében is szerepelni kell olyan feladatoknak, amelyek *a faipari dolgozókat a szocialista versenyben való részvételre ösztönzik* és annak eredményességét elősegítik. Továbbra is egyik legfontosabb feladatunk *a faipari dolgozók műszaki és tudományos színvonalának emelése*. Ennek érdekében ankétjainkat, előadásainkat és klubestéinket rendszeresebbé kell tennünk. Törekedni kell arra, hogy *a szakmai kérdéseken keresztül értessük meg a technika és a tudomány politikai vonatkozásait*. És hogy minél részletesebben és behatóbban ismertessük a szovjet tudomány és technika módszereit és eredményeit.

Még hatékonyabban kell résztvevünk a szakmai képzés és továbbképzés elősegítésében.

Központi bizottságainkat, elsősorban oktatási bizottságunkat kell ebből a célból továbbfejlesztelnünk és arra kell törekednünk, hogy oktatási bizottságunk munkásságával hozzájáruljon a munkásosztályból származó új műszaki értelmiség kialakításához. *Biztosítanunk kell a faipar műszaki és fizikai dolgozóinak legszorosabb együttműködését*. Ezzel is elő kell segítenünk szakmai továbbképzésüket. *Támogatnunk kell élmunkásainkat, újítóinkat és sztahanovistáinkat.*

A faiparban fokozottan szükség van arra, hogy magunkévá tegyük, amit Rákosi elvtársunk a sztahanovisták első országos tanácskozásán mondott:

»Kezdeményezzenek bátran, legyenek nagyvonalúak; ne féljenek az új utaktól, az új kísérletektől, mert mögöttük áll teljes erejével az egész magyar kommunista mozgalom, a Magyar Dolgozók Pártja és mögöttük áll kimeríthetetlen gazdasági és tapasztalati fegyvertárával a hatalmas Szovjetunió.»

Az egyesület és a faipari dolgozókkal való szoros kapcsolat kiépítése érdekében ki kell bővítenünk az üzemi előadások megszervezését is a Párt irányítása és a Szakszervezet támogatása mellett. Ezzel kapcsolatban *törekednünk kell a fiatalok, a női dolgozók fokozottabb bevonására az egyesület munkabizottságainak és központi bizottságainak munkájába.*

Tisztelt Közgyűlés, kedves Elvtársak!

Rákosi elvtárs mondotta, hogy Magyarország erős bástya a béke frontján. A magyar dolgozók és köztük a Faipari Tudományos Egyesületben működő műszaki értelmiség és fizikai dolgozók úgy biztosíthatják legjobban a békét, azaz a béke magyar bástyájának további erősödését, ha minden erejüket megfeszítve küzdenek a termelés arcvonalán, küzdenek a *Pártunk II. Kongresszusán hozott határozatok és célkitűzések maradéktalan megvalósításáért, fel-emelt ötéves tervünk végrehajtásáért, a termelékenységnöveléséért, az önköltségcsökkentéséért.*

A faiparban az egyesületre váró feladatokat csak az esetben tudjuk megvalósítani, ha tagjaink a feladatok végrehajtásában tevékenyen közreműködnek.

A szervezés terén nagy feladat vár központi szervezőbizottságunkra, üzemi összekötőinkre, akikkel rendszeres kapcsolatot fogunk teremteni, hogy munkájuk eredményes elvégzéséhez segítséget nyújthassunk.

A mi egyesületünk munkája szerves része kell, hogy legyen annak a harcnak, amelyet népünk, nagy Pártunk és szeretett vezérünk, Rákosi elvtárs irányítása mellett, a szocializmus építéséért, népgazdaságunk fejlesztéséért, s ezen keresztül a béke megvédéséért folytat.

Hozzászólások

Erdős Sándor (Szegedi Falemezgyár):

A vidéki üzemek és a FATE kapcsolata még nem kielégítő. A mi üzemi FATE-szervezetünk csak a legnagyobb nehézségek árán tudja az egyesülettel kapcsolatait fenntartani. A vezetőségi, bizottsági és munkabizottsági ülések délután vannak. Ez azt jelenti, hogy mi csak kétnapi fárasztó utazással tudunk egy-egy ilyen összejövetelen résztvenni. Ha délelőtti üléseket lehetne megvalósítani, úgy egy nap alatt hazaérkeznénk.

A helyi szervezés nehezen indul. Legutóbb a Gyufagyár kultúrtermébe hívtam meg az összes érdekelt üzemeket, de csak a Koporsóüzem küldte el megbízottját. Az MSZT megbízottjával, Markovits elvtárral sem tudtuk még a kapcsolatot felvenni.

A mi üzemi bizottságunkban *célbrigád dolgozik a minisztertanács anyagtakarékossági határozatának végre-*

hajtására. Ebből a célból az üzem átszervezésére és a rejtett tartalékok felkutatására is törekszünk. Brigádunk tagjai, sztahanovisták, élmunkások, újíttók már több javaslatot nyújtottak be. Ezek egyrésze arra irányul, hogy a lemez- és panelgyártás hulladékait más helybeli üzemek dolgozzák fel. Ezek az üzemek azonban a legnagyobb tartózkodást mutatják a mi kezdeményezésünkkel szemben. Így pl. a kefe-, seprő- és ecsetnyél még mindig rönkből, pallóból, műhasábból készül. Erre a bükk-rönk vége és a nyár-henger is nagyon jól megfelel. Mikor az ecsetgyárnak nem volt elegendő nyersanyaga, akkor feldolgozta a mi hulladékainkat, most, hogy újra kap anyagot, a hulladék nem kell neki. A Gyufagyár is bekapcsolódhatnék akciónkba. Eddig azonban minden kezdeményezésünk megtört az üzemek ellenállásán.

A »Faiparban« megjelenő orosz szakfordítások valóban utat mutatnak a jövőre. Azonban olyan fordításokra is szükség volna, amik már most is megkönnyíthetnék munkánkat. Így pl. a rönk kérgelését a Szovjetunióban már gépesítették, mi pedig még kézzel, nagy erőfeszítéssel kérgelünk. Ezért célbrigádunk egyik tagja Krotov könyvéből lefordította a kérgelés háromféle mechanikai megoldására vonatkozó részt. Ezt a közeli napokban a »Faipar« rendelkezésére bocsátjuk.

Reméljük, hogy a FATE szegedi csoportja hamarosan megalakul és akkor üzemünk és célbrigádunk a FATE munkájába közvetlenül fog bekapcsolódni. Ehhez azonban az Elvtársak és a minisztérium segítségét kérjük.

Biztosak vagyunk benne, hogy a FATE szegedi szakosztályai is eredményesen fognak dolgozni.

Csepregi Zoltán (Faipari Gépjavító V. energiafelelőse):

Tisztelt elvtársak!

Többször vettem részt a Műszaki Bizottság ülésén és megbízatásul kedvenc foglalkozásomat kaptam, a gépekkel, motorokkal, szerszámokkal való szélesebbkörű foglalkozást, különös tekintettel azok karbantartására és megelőző karbantartására.

Ez a megbízás látszatra könnyűnek ígérkezett, de mikor mélyebben kezdtem vele foglalkozni és más üzemekben tapasztalatokat szerezni, rájöttem, hogy az üzemek dolgozóinak jórésznél, helyesebben nagyobb részénél hiányzik a technika alapvető ismerete.

Nem foglalkoztak a gépházak dolgozói — eltekintve a kivételektől — gépeik elektromotorjai, szerszámaik alaposabb megismerésével. Ez vonatkozik az üzemek műszaki vezetőire és igazgatóira is. Számtalan esetben halljuk a panaszt a faiparban, hogy a gépház az üzem szűk keresztmetszete. Számtalanszor tapasztaljuk, hogy a műszaki vezetők tanácstalanul állnak egy-egy gép csapágymelegedésénél és a vállalati igazgatók a sokszor heti 1—2, sőt 3 motor leégésénél.

Mi itt a baj? Az, hogy nem ismerkedtek meg a gépek és a motorok — ha szabad magam így kifejezni — lélektanával, illetve nem sajátították el azok

technikáját, tudományát, tehát elmaradtak a fejlődésben.

Sztahanov-mozgalmunk egyre izmosabb, egyre több és több a sztahanovistánk. Munkaversenyeink kezdik elhagyni kampányszerűségüket. Gépeinket újítóink gyorsítják, fogásokat, szerszámokat módosítanak, mi pedig nem nagyon akarunk tudományos alapon foglalkozni az üzemek döntő tényezőivel, a gépekkel — hangzanék el az önkritika részükről. Nem tudok felhozni más példát jó példának, mint az Irodabútorgyárat, ahol a vállalatvezetőség felismerte ezt a hibát és bizony sok esetben együtt számolják ki a fordulatszámokat, együtt vizsgálják meg a kapcsolókat, késeket a karbantartókkal. Bizony, ha baj van, még éjjel is ottmaradnak és segítséget nyújtanak mindenben. Náluk az ember, a gépmunkás a szűk keresztmetszet, ez az eredménye a technika iránti érdeklődésüknek.

Egyesületünknek igen fontos hivatása van. Rá kell irányítanunk a dolgozók figyelmét a tudományra, de a tudomány is irányítsa figyelmét a dolgozókra. Sok karbantartót ismerek, jót is, rosszat is, úgyszintén gépmunkást is, műszaki vezetőt, igazgatót. Felhoztam nekik ezeket a kérdéseket, egy pár példát készítettem különböző számításokból. Láttam rajtuk, hogy meglepődtek, hogy ezt milyen egyszerű elkészíteni. Beszéltem nekik egyesületünkről. Hiányolják, hogy nem mentünk ki hozzájuk népszerű műszaki előadásokat tartani, hiányolják azt is, hogy lapunk nem ír egyes üzemek gépeinek teljesítményeiről és a különböző számításokról. Megígértem, hogy szóváteszem itt. Ez most megtörtént.

Meg kell említenem még a megelőző karbantartás kérdését. Bizottságainknak konkrétabb formában kell foglalkozniok gépparkjaink műszaki számitásaival. Nem hálás dolog, nehéz ügy, de lehet-e nehéz ügy és bevehetetlen vár a bolsevikoknak, idézem Sztálin elvtársat, amit szívós munkával be nem tudnánk venni?

Mindannyian tudjuk, hogy végtelenül elhanyagolt és leromlott gépállományt vettünk birtokunkba, amely holmi pincékből és fészerekből került elő, barakcsolt, összefuserált állapotban; az egyik olyan csapággal, ami egy gyorsvonati mozdony, vagy egy turbógenerátornak is becsületére válna, a másik pedig olyannal, amit még kerékpárpedálba sem tennék bele. A baj ott van, hogy a nagy csapágy tiplihúzóban van, a kicsi pedig ott, ahová nem való. A gödrökben járó motorok és a malomberendezésre emlékeztető transzmissziók lefogó, sokméteres szíjairól nem is akarok beszélni. Az elektromotorok régi-régi típusai pedig minden józan embert kétségbe ejtenek, ha meglátja, amint a forgácsot emelgetve, mint egy-egy teknősbéka, csörömpölve hajtják a gépet.

Az elektromos vezetékek és kapcsolók állapota, porszűrő berendezések rossz működése mind-mind követelményekkel jár. Hirtelen azt sem tudja az ember, hogy megelőző, közbeni, vagy utókarbantartást végezzen-e. Ebből a káoszból kell valami egészséges rendfélét, vagy rendszert teremteni.

Bizottságainknak való méltó feladat, hogy miként tudja a gyakorlattal karöltve megoldani fenti

kérdéseket. Ha módszeresen fogunk hozzá, nem is olyan nehéz. A gépeket ismerjük, a rajtuk végzett műveleteket szintén. A gépmunkásokkal, a karbantartókkal, a műszaki vezetőkkel, a Gépipari és Elektrotechnikai Egyesületekkel megvan a kapcsolatunk. Adatgyűjtések 3—4 üzemből, betekintés az elrendelt ügynevezett defekt-könyvekbe, számítások végrehajtása, műszaki táblázatok és gyakorlati adatok feldolgozása, zsírozás, olajozás, kapcsolók, motorok, porszívók adatainak ismerete és bizottsági vitáinkon való megtárgyalása — és meg tudjuk valósítani egyes gépeknek karbantartását előrelátással, motorjaink leégésének megelőzését, jól szervezett munkával, ellenőrzéssel. Ez a haladó tudomány reánk vonatkozó feladata. Mert mi is a tudomány? A haladó tudomány az az erő, amely a természeti erők alkalmazásával, megjavított munkamódszerek, a vezetés és a munka összeműködése, a munkamegosztás, az idő és távolság megrövidítése révén, és valamennyi egyéb találmánynak a közösség szolgálatába állításával viszi előre ügyünket a szocializmus győzelmének az útján.

Befejezésül: azon legyünk, hogy minél jobb és több felvilágosító munkát végezzünk a technika és a tudomány elsajátíttatása terén, mert iparunknak nagy szüksége van műszaki káderekre, akik az üzemek bonyolult műszaki kérdéseiben megállják helyüket, tudnak dolgozni, vezetni és ami szintén fontos: ellenőrizni.

Pártunk kongresszusi határozatainak végrehajtásából úgy vehetjük ki derekasan részünket, ha magunk is tanulunk, amellet, hogy másokat tanítunk. Vegyünk példát a Szovjetunió haladó tudományától, olvassuk el szakkönyveiket és azt tapasztalhatjuk, hogy úgy vannak azok megírva, hogy olvasójuk önkénytelenül azt mondja, hogy »én is így mondanám el«. Kevesebb logaritmikus és hiperbola-görbét, több életszagot kifejezéseinkbe, képleteinkbe, hogy tudásra szomjazó faipari dolgozóink érdeklődése felénk forduljon. Majd ha általánosabb lesz a műszaki tudás fejlettsége, akkor óvatosan ki lehet jönni egy-két gyökvonással, radiálissal stb.-vel is lassacskán.

A vállalati igazgatókhoz az a mondanivalóm ezen a helyen, hogy vegyék ki részüket munkánkból és akkor más szemmel, szakszemmel fogják nézni üzeimeik technikai berendezését és nem sajnálnak majd megvenni egy garnitúra villáskulcsot és kombinált fogót karbantartóik részére.

Nagyon örülök, hogy mindezeket a dolgokat itt elmondhattam az elvtársaknak. Lehetne ezekről a kérdésekről nagyon sokat beszélni és példákat felhozni, mert sok és nagy feladatok vannak még, nemcsak gépi, hanem elektromos vonalon is, különös tekintettel az üzemek lóerő-, illetőleg energiagazdálkodására, de az energiaügy maga betölt egy előadást, így inkább majd szakbizottságunkban fogunk erről kimerítően tárgyalni.

Szilos Zoltán (Hordó- és Ládaipari Egyesülés):

Hallottuk a beszámolóból, hogy a Faipari Tudományos Egyesület (FATE) valóban milyen szétágazó és iparunk számára milyen nagyjelentőségű feladatokat oldott meg. Azt kérdezem most az Egye-

sület vezetőségétől, hogy vajjon erről a FATE széles tagsága miatt csak most értesülhetett. Nem lehetett volna-e valamilyen naptár, körözvény stb. formájában közzétenni azt, hogy Egyesületünknek ilyen és ilyen szakosztályai, ilyen munkabizottságai működnek?

Kérésem arra irányul, hogy a jövőben valamilyen formában oldja meg az Egyesület azt, hogy a működő munkabizottságokról havi naptárat, vagy egyéb értesítést küldjön, hogy az esetleges más területen működő dolgozók kéréseikkel, meglátásaikkal, tanácsaikkal közvetlenül a munkabizottságokhoz fordulhassanak, amelynek eredményeit saját munkaterületükön hasznosítani tudnák.

Juhász elvtárs beszámolójából mint hiányosság tűnt ki, hogy az Egyesület különböző vállalati, vagy iparunk vezetésében levő részlet-funkcionáriusokból és idősebb szaktársakból áll, tehát a cél a jövőben az Egyesület megfiatalítása. Ha ez így van, felhívom a figyelmet arra, hogy igen hasznos lenne a normások bevonása, akik részleteikben kénytelenek rögzíteni az egyes elemeket. Ez kettős haszonnal járna. Egyrészt adminisztratív vonalon is tudnának segítséget biztosítani, másrészt a normakészítésnek is tudományos jelleget kölcsönöznének, amennyiben a munkabizottságokba bevont normások is — megismerkedve a szélesebb perspektívákkal — szakszerűbbé tehetnék saját munkájukat.

Salamon Marián (Faipari Kutató Intézet)

Beszélt Juhász elvtárs a vegyesipar, a fűrészipar hiányosságairól. Az Egyesületnek az lett volna a feladata, hogy munkabizottságokat szervezzen és társadalmi munkával lehetővé tegye az egyes iparágak problémáinak felvetését, megszervezze olyan munkatársak részvételét, akiknek jelenlétében — gondolok itt élmunkásokra, sztahanovistákra, a technikus gárdára, fejlődőképes káderekre — és a munkába való bevonásukkal lehetővé válnék ezen problémák kidolgozása. Ezt az Egyesület elmulasztotta.

Ha az a kívánságunk, hogy a faipar az ötéves terv során a számára kijelölt úton azokat az eredményeket, amelyekről az elmúlt évnegyedi beszámolóban hallottunk és melyekkel komolyan kitűnt, továbbra is megtartsa és továbbfejleszthesse, megfelelő műszaki gárdára van szükség. Ehhez kitűnő iskola a FATE, amely a munkabizottságokban fiatal káderek és felső káderek bevonásával tapasztalatátadást és fejlődést tesz lehetővé.

Elmulasztotta — ezzel szemben — a Műszaki Tudományos Bizottság az *újítóbizottság* megszervezését.

Ahhoz, hogy a faipar az ötéves terv feladatait eredményesen megoldhassa, a műszaki kádereképzést új alapokra kell fektetni és tovább kell fejleszteni. Ennek megoldásában a FATE járt elől a műszaki főiskolai tagozat megteremtésével. Eredményes volt tehát az Oktatási Bizottság munkája és a Dokumentációs Bizottságé is. Ez volt az, amihez a Faipari Kutató Intézet részéről hozzászóltam.

A Faipari Kutató Intézetet megérdemelt kritika érte, mert tagjai számos munkabizottságban vettek aktívan részt, tehát elaprózták magukat és nem te-

kintették a nagy egészet, nem látták át, hogy a szovjet szakkönyvek útján a Szovjetunió élenjáró tudományának részeseivé lehetnek. Elmulasztottuk súlyponti kérdéssé tenni a szovjet könyvfordítást.

Igéretet teszek arra, hogy az Egyesületet előadások tartásával, az Egyesület folyóiratát pedig cikkekkel fogjuk támogatni munkájában, hogy ezáltal is lehetővé váljék, hogy az üzemek minél nagyobb mértékben foglalkozhassanak egyes nemzetgazdaságilag fontos, eddig fel nem tárt, vagy kellően meg nem világított kérdésekkel, mint az anyagmegmunkálás, szárítás, felületi kezelés stb., és ezek legjobb módszereit is kialakítanak.

Meg kell jegyeznem, hogy bár a Faipari Kutató Intézet előadások tartását elmulasztotta ugyan, de a kádernevelés területén az előadásokban résztvett.

Legfőbb feladatunknak fogjuk tekinteni, hogy a szervezési bizottsággal karöltve ne részletkérdésekbe merüljünk, hanem azok irányításában és ellenőrzésében vegyünk részt, amiáltal lehetővé válik a faipar fejlesztése és az ötéves terv maradéktalan végrehajtása.

Serfőző István (a Budapesti Irodabútorgyár műszaki dolgozója):

Üdvözlöm a tisztelt Közgyűlést azoknak az ifjúmunkásoknak a nevében, akik munkaidejük után az iskola padjai között folytatják tanulmányaikat, hogy a magyar faipar színvonalát tovább emelhessek.

Juhász elvtárs beszámolójából a középkádereképzést és továbbképzést ragadom ki.

Az a benyomásunk, hogy fiatal korunk miatt el vagyunk maradva az Elvtársaktól. Hiányolom, hogy nem támogatják kellőképpen az ifjú generációt, nem képesek arra, hogy tankönyveket szerkesszenek, hogy a folyóirat útján az ifjúság kezébe adják azokat a tapasztalatokat, amelyeken keresztül megtanulhatnak az üzemvezetést. Így, e tudás nélkül kerülve ki az üzembe, az üzemvezetők, az igazgatók nem tudják ezeket az ifjakat hová beosztani. Nincs részükre olyan munkakör, amelyet el tudnának látni, csak azért, mert idősebb szaktársaink nem kellőképpen foglalkoznak az ifjú munkásokkal. Ismétlem a dolgozók ipari technikuma III. osztálya nevében megállapításunkat: el vagyunk maradva a jelen üzemszervezéstől, mert nem kapunk kellő támogatást.

Kérem a Közgyűlést, hogy erről a leghamarabb hozzanak határozatot, hogy a dolgozók és azok az ifjak, akik a faipar továbbfejlesztésének tudományával foglalkoznak, kapjanak kellő anyagot; kapják meg a jelen üzemszervezésnek, a jelenlegi gyártásoknak, a jelenleg fennálló problémák megoldásának feladatát és biztosítsák azokat a körülményeket, amelyek lehetővé tennék, hogy meg is tudjunk felelni feladatainknak.

Stockbauer Istvánné (Hárosi Falemezgyár sztahanovistája):

Azzal a kívánsággal fordulok a Faipari Tudományos Egyesülethez, hogy fejlődjék technikailag és gazdasági szempontból. Keresse fel azokat a tanárokat, tudósokat, szakembereket, akik a fához ér-

tenek, hogy általuk és a Szovjetunióra támaszkodva, s annak példája nyomán olyan egyesületet tudjunk fejleszteni, hogy a legközelebbi közgyűlésen lemez-, bútor-, fűrészanyag- stb. szakembereink már csak egészen csekély hibákról számolhassanak be.

A faiparban is elkezdődött a Nazarova-mozgalom. Egy pártonkívülről beszélek, aki bérbe kapta a gépet. Meg kell nézni, hogy milyen példamutató odaadással dolgozik a szocializmus építésén. Gépét úgy gondozza, javítja, mint aki érzi, hogy a gép hozzátartozik, s addig vigyáz rá, míg újat nem kap.

Ha valamennyi elvtárs, aki ezen a Közgyűlésen részt vesz, csak egy kicsit is segít a faiparnak, segít a faipari tudományos munkában és ennek a szakmának előrevitelében, akkor egészen biztos, hogy a magyar népi demokrácia, amely a szocializmust építi, egészen fejlett faiparral fog rendelkezni.

Vértes László (Üzemszervezési Tudományos Egyesület):

Az Üzemszervezési Tudományos Egyesület nevében szeretettel köszöntöm a Faipari Tudományos Egyesület közgyűlését.

Örömmel vesszük tudomásul a FATE eddigi jó munkáját és a két egyesület eredményes együttműködésének reményében kívánok további eredményekben gazdag egyesületi munkát.

Kósa Károly (Szervezési Bizottság nevében):

Tisztelt Közgyűlés!

A Faipari Tudományos Egyesület munkájának előbbrevitelét van hivatva betölteni a Szervezési Bizottság.

Feladatai nagy vonalakban a következők: az üzemi és vidéki csoportok szervezése, a többi központi bizottsággal (tudományos és műszaki propaganda, oktatási) s a megalakult szakosztályokkal való szerves kapcsolat, más iparági tudományos egyesületekkel való összeműködés szervezési kérdésekben, tagság fejlesztési politikája, az egyesületi tagok aktivizálása és mindezekről az elnökségnek adott időközönkénti beszámolók.

A Szervezési Bizottság munkája is — mint minden a szocialista rendszerben — terven épül fel. A Bizottság 1950. decemberében terjesztette az Elnökség elé 1951. évi tervét.

Az 1950. év utolsó hónapjaiban alakult Szervezési Bizottság néhány gyengén látogatott ülést tartott, amelyek egyikén letárgyalta és elfogadta az 1951. évre összeállított munkatervét. Az akkori bizottság azonban a munkaterv végrehajtásához nem fogott hozzá, mert tagjainak egy része nagymértékű más elfoglaltsága miatt lemondott, mások egyéb okok miatt nem ténykedtek, miéртis a Szervezési Bizottság maga is átszervezésre szorult.

Ez az átszervező munka január hó második és február hó első felében zajlott le. Február 15-én volt az új Szervezési Bizottság alakuló ülése.

A Szervezési Bizottság új összeállításában március 1-én kezdte meg munkáját, ami egyelőre egy-egy budapesti üzem meglátogatására és az alosztályok ülésein való részvételre, valamint az elnökségi

ülésein való képviseltetésre szorítkozott. A Szervezési Bizottság március hóban két ízben, április hóban pedig három ízben tartott értekezletet.

Az üzemek látogatása során az eddigieknél nagyobb mértékben tűnt ki az, hogy a FATE üzemi alapszervei gyengén, vagy egyáltalán nem működtek — ami a jelenlegi helyzetre is jellemző még! — tehát komoly, lendületes munkára van szükség aktivizálásukhoz. Tekintettel arra, hogy a Szervezési Bizottság tagjainak havi egyszeri üzemlátogatása így nem látszik elegendőnek, a Bizottság április 11-i ülésén hozott határozata szerint javaslatot terjesztett a titkárságon keresztül az elnökség elé, miszerint módot kellene találni arra, hogy a FATE költségvetésében egy önálló, függetlenített üzemszervező legyen beállítva, aki egyebet sem tenne, mint állandóan az üzemi FATE alapszerveket látogatná, ellenőrizné és irányítaná. Erre azért is szükség lenne, mert a tapasztalatok szerint egyes üzemekben a havonta egyszer kiszálló Szervezési Bizottsági tagnak minden szépet és jót megígérnek aktivizálásuk szempontjából az ottani tagok, de a következő kiszállás — a menetközbeni ellenőrzés hiányában — sajnos, csak regisztrálni tudja a meg nem történt intézkedéseket, az ígéretek valóra nem váltását. Az önálló üzemszervezőt támogatnák azután munkájában a Szervezési Bizottság tagjai havi látogatásaik során. Ebben a kérdésben döntés még nem történt és így a Szervezési Bizottság egyelőre a régi mederben folytatja munkáját. A régi mederben — de a folyamatnak most már újjá, egyre elevenebbé kell válnia, hogy egyrészt a Szervezési Bizottság szerepét, feladatkörét jól betöltve a FATE egyik oszlopává válhassék, másrészt, hogy a Szervezési Bizottságnak ne kelljen a maihoz hasonló vérszegény beszámolót tartania a következő közgyűlés előtt. A Szervezési Bizottság tagjai nevében egyelőre csak ígéretet tehetek, hogy igyekezni fogunk az eddiginél jobb munkát végezni, amihez itt a közgyűlés előtt is kérem mind munkatársaim, mind a tagság egészének támogatását. A kapcsolatot a tagsággal mi elmélyíteni kívánjuk és törekszünk. Legyen a tagság törekvésünk készséges támogatója és akkor sikereink nem fognak elmaradni.

Kardos László (Angyalföldi Bútorgyár):

Az Angyalföldi Bútorgyár nevében üdvözlö a közgyűlés részvevőit, majd javaslatot terjeszt elő, miszerint a közgyűlés üdvözlölje táviratban Rákosi Mátyás elvtársat. A távirat szövege a következő:

»Rákosi Mátyás elvtárs, Budapest.

A Faipari Tudományos Egyesület közgyűlése harcos üdvözlét küldi a magyar nép bölcs és szeretett vezérének Rákosi elvtársnak. Mi tudjuk és látjuk, hogy Pártunk-vezette népi demokráciánkban mily nagy megbecsülésben van része a haladó tudománynak, amely a termelés fokozását segíti elő, s ezért ígéretet teszünk, hogy üzemeinkben a termelés frontján és társadalmi munkánkban az Egyesületen belül harcolunk a felemelt öt éves terv teljesí-

téséért, hogy ezen keresztül is erősítsük a Szovjetunió-vezette béketábort.

Faipari Tudományos Egyesület.«

A közgyűlés a távirat elküldéséhez egyhangú lelkesedéssel hozzájárult.

Benkő József (Épületasztalosipari ES):

Tisztelt Közgyűlés!

A titkári beszámolóból és az elvtársak hozzászólásából is láthatjuk, hogy a termelést kell megjavítanunk. A termelés ma egyik eszköze, fegyvere dolgozó népünknek a béke megvédésében. Éppen ezért javaslom, hogy az Országos Béketanácsnak küldje a közgyűlés a következő táviratot:

»Országos Béketanácsnak, Budapest.

A Faipari Tudományos Egyesület harcos üdvözlését küldi közgyűléséről, melyen a faipari dolgozók, sztahanovisták, újítók, műszaki értelmiségiek arra az elhatározásra jutottak, hogy üzemekben minden erővel, termelésünk fokozásával biztosítjuk felemelt ötéves tervünket, hogy ezen keresztül is erősítsük a Szovjetunói-vezette békeharcot.

Faipari Tudományos Egyesület.«

A közgyűlés a távirat szövegét elfogadta és elküldéséhez egyhangúlag hozzájárult.

Sarlós Mihály (Anyagtakarékossági Gazdasági Iroda):

Tisztelt Közgyűlés, kedves Elvtársak, Kartársak!

Magyarországot valamikor a jogászok országának nevezték, mert nem becsülték meg a műszaki és természettudományokat. Nekünk, az új Magyarországon természettudományi ismeretekkel bíró elvtársakra van szükségünk. Sztálin elvtárs arra tanít, hogy a mindenkori uralkodó osztálynak ki kell termelnie magából az értelmiséget és így a munkásosztálynak is ki kell termelnie magából azt az értelmiséget, amely országunkat, népi demokráciánkat a szocializmus felé vezeti. Ha példaképünket, a természetátalakító, a kommunizmus felé haladó Szovjetuniót akarjuk követni, akkor nekünk nem jogászokra, hanem a természettudományban valóban jártas szakemberekre van szükségünk.

Pártunk és kormányzatunk iskolapolitikája odaírányul, hogy természettudományokban jártas szakembereket neveljen ki a magyar munkásosztály sorából. Ebben szerepe van a Faipari Tudományos Egyesületnek is, el is indult ezen az úton. Ehhez a munkához sok sikert kívánok.

Makai Lajos (Hárosi Falemezművek)

rövid tájékoztatót ad a *Lemezipari Szakosztály* eddigi munkájáról.

A szakosztály első vezetőségi ülése 1950. X. 30-án volt, amikor is elhatározta, hogy első feladatának tekinti dolgozótársainak az Egyesületbe való beszervezését. Éppen ezért versenykihívást intézett a többi szakosztályhoz és feladatul tűzte ki, hogy dolgozó társainak 5 százalékát az Egyesületbe tömöríti.

A Faipar című folyóirat terjesztése terén is propagandát fejtett ki a Lemezipari Szakosztály és ma a szakosztályhoz tartozó üzemekben mintegy 4—500 darab folyóiratot ad el havonta. 1950-ben két munkabizottságot alakított, melyek munkájukat a kitűzött határidőre elvégezték. 1951-ben hat munkabizottság alakult, amelyek közül az oktatásin kívül mindegyik munkabizottság megkezdte munkáját, sőt kettő be is fejezte azt. A szakosztálynak igen sok nehézséggel kellett megküzdenie, tekintve, hogy egyetlenegy tagja sem vett eddig részt hasonló tudományos egyesület működésében és így a feladatok újak voltak. Ettől eltekintve a vezetőségnek nagy hibája volt, hogy programját túlságosan sűrítette, nem mélyedt el a problémákban, nem volt menetközbeni kritika.

A titkársággal szemben bírálatként állapítja meg, hogy az a kért és megígért támogatást több esetben elmulasztotta. A Szakosztály pl. fordításokat kért a bőséges szovjet irodalomból, a műszaki dokumentációból, de ezeket hiányosan, vagy egyáltalán nem kapta meg.

Az újabb feladatok megoldására a Szakosztály összeállította negyedévi programját a következőben:

Az erdőn való gazdálkodás;

rönkterek rendezése, belső szállítás, korszerű szerszámélesítés; melegvíz, vagy gőzfűtés a hidraulikus préseknél;

hámozási fordulatszám szabályozása, hengerzártító ellenőrzése, végül megelőző gépkarbantartás.

A szakosztály a fenti programponthoz kidolgozására munkabizottságokat fog szervezni, hogy következő negyedéves tervét mielőbb végre tudja hajtani s ezzel a társadalmi munkájával is hozzájáruljon ötéves tervünk idő előtti befejezéséhez.

Ungár Ernő (Faipari Kutató összekötője):

Az összekötők munkájáról szólok:

Mindeddig konkrét feladatot, vagy útmutatást a Szervező Bizottságtól nem kaptunk és sajnálattal kellett megállapítanunk, hogy nem úgy fogtuk meg a dolgokat, ahogy kellett volna. Mindenki a saját belátása, vagy elgondolása szerint dolgozott, nagy volt a szervezatlenség. A Szervező Bizottság már leszűrte a tapasztalatokat és hibáit úgy igyekszik helyesbíteni, hogy havonta egyszer összehívja az üzemi összekötőket, tájékoztatja őket és konkrét feladatokkal látja el.

A Faipari Kutató Intézetbe 10 hónapja kerültem az iparból. Az ipar problémáit alaposan és jól ismerem, de csak azóta, amióta tudományos munkát végző elvtársak között dolgozom. Azt látom, hogy a faiparban azért nincsenek problémák, mert az elvtársak és mi nem látjuk az üzemben a problémákat. A régi kapitalista rendszerben nem adatott meg nekünk, hogy tudományosan foglalkozzunk a fával, vagy a fa megmunkálásával. Ezen a téren éppen ezért nem voltak problémáink.

Az új vezetőséghez azzal a kéréssel fordulok, hogy szervezzen meg az Egyesületen belül olyan előadássorozatot, amely a fával kapcsolatosan elejé-

től végig, tehát a fa ültetésétől, növekedésétől, a kitermeléstől a megdolgozásig, a felületi kezelésig, stb., mindent öleljen fel. Véleményem szerint ez az előadássorozat idevonzaná azokat a kádereket, akikre a jövőben szükségünk lesz. (További szempontok: a fa meghatározása, tudományos kezelés, takarékosági szempontok). Ha ezt megrendezné a FATE, biztosan nem kerülne jövőben olyan helyzet elé, amit Juhász elvtárs említett, hogy ha a kormányzat kádereket kér, ne tudjon adni. A felmerülő szempontok sokasága elősegítené továbbá a FATE munkáját is.

Czagány Ferenc (Épületasztalosipari Szakosztály titkára, Épületasztalos ES):

Az épületasztalosipar különleges szektor, az építőiparhoz tartozik. Azok a hiányok, amelyek az épületasztalosiparban fennállnak, abból erednek, hogy az épületasztalosipart az államosítás alkalmával a magasépítési kivitelező vállalatoknak adták át. Ezek azonban a legjobb akarat mellett sem tudták ezeket az asztalosüzemeket kézben tartani. Ezt azért említem meg, mert 1947 óta más munkaterületen működtem. Amikor visszatértem Budapestre és megbízást kaptam az Épületasztalosipari Egyesülés üzemének irányítására, láttam a munka katasztrofális szétesését.

Nekünk, épületasztalosoknak, azon az anarchisztikus helyzeten, amely jelenleg az üzemekben fennáll, a legrövidebb időn belül változtatnunk kell. Azt kellene mondanom, hogy a kapitalista világban szaktársaink kiváló nyílászáró szerkezeteket adtak a kapitalisták részére, de ma, amikor ugyanazok a szaktársak sajátmaguknak dolgoznak, minőségileg legalább 50 százalékkal rosszabb ajtót és ablakot gyártanak.

Az a szaktárs, aki ma a gyalupad mellé áll és a dolgozók részére készíti a nyílászáró szerkezetet, előre kell, hogy nézzen. Nemzetgazdasági szempontból sem lényegtelen, hogy a takarékoság vonalán eredményeket érhetünk el. Nem közömbös, hogy egy lakás befűtéséhez 10, vagy 20 q szén kell-e. Ha az ablakokat és ajtókat jól készítjük el, kevesebb tüzelőanyag kell és a bányászok megvívhatják a csatát, több szén adhatnak a nehézipar részére.

Szigony József (Lignimpex):

Földes elvtárs hozzászólásának* egyik részletéhez kapcsolódom. Ha politikai és szakvonalon nem haladunk megfelelőképpen, egyoldalúvá válunk. Mi, akik a külkereskedelemben dolgozunk, vagyunk ennek legjobban kitéve, mert elszakadunk a gyakorlattól, elméletben látjuk és kezeljük a fát. Juhász elvtárs arról beszélt, hogy az Egyesület munkája milyen hasznos az ipar fejlesztésében. Ennek élő tanúsága az, hogy mihelyt a Lignimpex külkereskedelmi vállalat kebelében megalakítottuk az Egyesület alapszervét, a Lignimpex dolgozói azonnal néhány olyan javaslatot tettek, amelyek nagyon megszívlelendők és amelyek feltétlenül a központi munkabizottságok munkáját kell, hogy képezzék. Egyet említek csak meg. Egyik kartársunk a lignit faipari felhasználásával foglalkozik. Ha a faipar fejlesztését a külke-

reskedelem szempontjából nézzük, meg kell állapítanunk, hogy mi, akik az állami külkereskedelmi szektornál dolgozunk, nem szakadhatunk el a technika és a fa-tudomány fejlődésétől, mert nem mindegy az, hogy a vállalat, amely a magyar fatermékek egy részének exportjával és a legnagyobb részének importjával foglalkozik, hogyan van tájékozva a fatermékek felhasználásáról és gyártásáról.

Elvtársak! Amikor néhány szóval vázoltam, hogy mennyire érezzük és szükségesnek tartjuk az Egyesület működését és az üzemekben működő alapszerveknek jó munkáját, a Lignimpex tagsága és vezetősége nevében versenyre hívom az összes alapszerveket. Versenyre hívom tagtoborzás és a »Faipar« című folyóiratunk terjesztése tekintetében. Vállaljuk, hogy július 12-ig, mához két hónapra 50 százalékkal növeljük tagságunk létszámát és a »Faipar« példányszámának olvasóit szintén 50 százalékkal emeljük.

Elvtársak, a verseny itt is — úgy érzem — azt a célt szolgálja, amire Pártunk és a Szovjetunió a munkaversenyt felhasználja. A munkát csak szervezeten, versenyszerűen tudjuk vinni. Hiszem, hogy a többi alapszervek elfogadják ezt a felhívást és a nemes verseny ezzel megkezdődik.

Róka Pál (Ipari Minőség Ellenőrző Intézet):

Ha üzemünket megnézzük és a gyártmányok különböző hiányosságainak okát keressük, feltétlenül arra a megállapításra jutunk, hogy a hibák egyrészt politikai tisztánlátás hiányából, másrészt a technológiai fegyelem megsértéséből következnek. Földes elvtárs arról beszélt, hogy vezetőnek és dolgozónak nem szabad kizárólag a technológia elsajátítására fektetnie a súlyt, megfelelkezve ugyanakkor a politikai képzésről. Ezt a kérdést meg is kell fordítani. Szoros egységet képez a kettő. Földes elvtárs erre is rámutatott akkor, amikor megmondotta, hogy *elsősorban* a kommunisták kötelessége technikai tudásuk fejlesztése, tehát a technológiai fegyelem, a technológiai folyamat elsajátítása, hogy saját üzemükben megfelelően tudják azt a munkatervet, azt a munkaműveletet végezni, betölteni, amelyre saját munkaterületük van beállítva. Persze, Elvtársak, itt az a bökkenő, amire Szilos elvtárs mutatott rá, hogy az a dolgozó, aki általában nem, vagy csak kismértékben ismeri azt a technológiai folyamatot, amelyet végez, megsérti a technológiai fegyelmet. Nyilvánvaló, hogy itt egyetlen megoldás lehetséges: technológiai tudását emelni kell. Ebben látom az Egyesület döntőjelentőségű tevékenységi területét.

Nemcsak a dolgozóknak van azonban hiba, hanem sok esetben találkozunk komoly pozícióban lévő vezetőkkel, akik nem értik meg a technológiai folyamat politikai jelentőségét. Nem értik, mennyire nem mindegy, hogy a Lignimpex által nehéz valutákért behozott nyersanyagból mit állítanak elő. Az anyaggazdálkodást nem minden esetben értelmezzük helyesen, Elvtársak. Sokan azt hiszik, hogy anyagtakarékosság az, ha több rosszminőségű anyagot tudok valamihez felhasználni és ezzel anyagihasználsomat javítom. Ez nem helyes, mert így végső fokon lerövidítem a munkatermék élettartamát, eset-

* Lásd a Faipar 5. számát.

leg feleannyi időre és javításához, újra elkészítéséhez ismét anyagra van szükség.

A Földes és Szilos elvtársak által mondottak szorosán kapcsolódnak egymáshoz, mert csak a kettő együttesen adja azt a tisztánlátást, amely a szocialista gazdálkodás időszakában a felső vezető, a középkáder, vagy az egyszerű dolgozó részére is szükséges.

A Lignimpex tudna beszélni arról, hogy milyen nehézségekbe ütközik a nyersanyagok beszerzése. De ha ez így van, akkor mindenkinek, elsősorban üzemvezetőnek, iparvezetőnek kötelessége ezt a kérdést úgy nézni, hogy az anyagtakarékoság nem kizárólag annyit jelent, hogy egy köbméter fából mennyi anyagot fogok felhasználni, hanem azt, hogy abból a fából a lehető legtöbbet vegyem ki, azt, ami a technológiai fegyelem megsértése nélkül felhasználható. Tehát felhasználni mindazt, amivel nem idézem elő eleve a gyártmány gyengébb minőségét, tudatosan, vagy tudatlanul.

Az oktatás területén felmerül a felelősség kérdése is. Az Egyesület részére az oktatást tartom egyik legfelelősségteljesebb vonalnak. Szilos azt mondta, hogy a hordóiparban dolgoznak idősebbek, fiatalok s vannak fiatal, fejlődőképes erők, de *nincs megfelelő szakmai oktatás*. Nem ismerik kellőképpen a hordógyártás technológiáját. Ennek következménye nyilvánvalóan az, amit tapasztalunk is, hogy a hordógyártás minőségi vonatkozásban lefelé tendál, ahelyett, hogy felfelé haladna. A régi, kisipari jellegű munkához hozzászokott kádárok a saját részterületükön el tudják látni jól a feladatot, de nem az egész területen. Erre a területre tehát feltétlenül rá kell nevelnünk azokat a fiatal, jó erőket, akikből komoly hordóipari szakemberek lehetnek.

A fatömegcikk vonalán is lehetetlenek az állapotok. A fatömegcikkgyártás technológiáját ismerő szakember alig-alig van. Például a textilipar faipari cikkekkel való ellátása úgy történik ma is, mint ez előtt ötven évvel: gyakorlati alapon, melynek tudományos vagy technológiai alátámasztása nincs. Textilipari vetelőket szállítanak például, de csak a textilipari üzemben derül ki, hogy használhatatlanok, hogy használat után százával kell kidobálni azokat.

A rétegelt fagyártásnak sincs semmiféle technológiája. Olyan selejtmennyiség adódik, amelyet egyetlen más gyártásterületen sem találunk.

A fent vázolt hiányosságok miatt hivatkoztam Szilos et. javaslatára, mert az majdnem minden egyes faipari ágban döntő jelentőségű. Ezt az Egyesület elnökségének meg kell szívlelnie, bele kell illesztenie munkaprogramjába, úgy, hogy minden területen, elsősorban az ilyen elhanyagolt területeken komoly oktatómunka kezdődjék, hogy ezeket a hiányokat pótolhassuk.

A megválasztandó új vezetőségnek a súlyos tényekre fel kell figyelnie. Az említett két-három —

rossz munkát végző — iparág nemcsak saját iparának árt, hanem árt azoknak a területeknek, amelyeket áruval ellát. A hordógyártás az egész konzerviparnak, a textilvetelőgyártás az egész textiliparnak. Ezeket a kérdéseket súlypontként kell kezelni.

Arra kérem a FATE új vezetőségét, hogy az ötéves terv idő előtti sikeres befejezése érdekében segítsen felszámolni az iparvezetőségnek a hiányosságokat. Ha ehhez a munkához együttes erővel hozzáfogunk, bizonyos, hogy a kívánt eredményt el is fogjuk érni.

Juhász elvtársnak a hozzászólásokra adott válasza után a közgyűlés megadta a régi vezetőségnek a felmentvényt.

Váczi elvtárs felkérte a jelölőbizottságot, illetve annak elnökét, Stróbl elvtársat, ismertesse a bizottság javaslatát.

Stróbl elvtárs előterjesztését megtette.

Elnök szavazásra tette fel a névsort. A közgyűlés az új vezetőséget és választmányt egyhangúlag elfogadta.

Elnökségi névsor:

Elnök: *Villám János.*

Társelnökök: *Földes László, Hilvert Elek, Huber Lajos, Tompa Mátyás, Váczi Mátyás.*

Alelnökök: *Czagány Ferenc, dr. Palotás László, Radnó Józsefné, Róth Károly.*

Főtítkárs: *Somogyi László.*

Főtítkárhelyettes: *Juhász István.*

Pénztáros: *Schwertasek Fedor.*

Ellenőrök: *Janza Károly, Szabó Albert, Takács József, dr. Walek Károly.*

Az egyesület lapjának felelős szerkesztője: *Juhász István.*

Számvizsgáló bizottság: *Kardos László, Ladányi Zsigmond, Ocsenás István.*

Fegyelmi bizottsági tagok: *Agg József, Huszár Miklós, Kapitány Ferenc.*

Póttagok: *Erdei Ferenc, Pálvölgyi János.*

Központi bizottságok:

Tagfejlesztési biz. felelős: *Stróbl Kálmán.*

Szervezési biz. felelős: *Kósa Károly.*

Oktatási biz. felelős: *Szabó Dénes.*

Műszaki és tud. biz. felelős: *Bozsó László.*

Műszaki propaganda biz. felelős: *Róka Pál.*

Külföldi kapcsolatok felelőse: *Szigony József.*

Villám János elnök az új vezetőség nevében köszönetet mond a tagság előlegezett bizalmáért, ami az egyhangú szavazatokban megnyilvánult. Igyekezni fog a vezetőség a közbizalommal jól élni és jó munkát végezni.

A közgyűlés utolsó napirendi pontjaként a határozati javaslat ismertetése és annak a közgyűlés által való elfogadása szerepelt.

Megszüntetni a személyes felelősség hiányát, megjavítani a munka megszervezését, helyesen osztani szét az erőket az üzemen belül — ez a feladat.

(SZTÁLIN)

A béralapelszámolás újabb módszerei

SZABÓ DÉNES és Dr. KASSAI ANTAL

Pártunk II. Kongresszusán Gerő elvtárs beszámolójában a népgazdaság szocialista építésének feladatai között a munkaerő kérdése mellett, mint a legfontosabb feladatok egyikét említette fel a munkabér kérdésének helyes megoldását. Ennek a problémának különösen súlyt adott az az NT. határozat, amely szerint a béralaptúllépéseknél csak az illetékes iparági miniszter adhat felhatalmazást — kellő indokolás esetén — a többletbér kifizetésére. A vállalat által előterjesztett indokolás minden esetben ú. n. »béralapelemzésen« kell alapuljon, ami azt jelenti, hogy a vállalatvezetőnek pontosan tudnia kell milyen műhelyben, vagy állománycsoportnál történt a bértúllépés és azt mi idézte elő. Súlyosbítja a helyzetet az, hogy a munkások bérének kifizetése a Kip. Min.-hez tartozó iparágaknál 9-én történik. Ez azt jelenti, hogy 7-ig a vállalatnál ki kell számolni a teljes bérlistát és ennek alapján a túllépés összegének erejéig aznap kérni kell a Minisztertől az engedélyt, hogy 8-án a Nemzeti Banktól a szükséges pénzmennyiséget megkaphassák és azt boricékolva 9-én a dolgozóknak kifizethessék.

A Kip. Min. IV. Munkaügyi Főosztálya a vállalatok segítségére sietett az ú. n. béralapelemzési nyomtatványokkal és a III. Vállalati Pénzügyi Osztály »Munkabéralappal való gazdálkodás ellenőrzése és elemzése« című brosurával.

Meg kell állapítanunk, hogy a vállalatok a fenti segítségeket nem vették igénybe. A béralapelemzés gyakorlatilag úgy történt, hogy a bérlista elkészülése után összeült a vállalat vezetősége és kezdte találgatni a béralaptúllépés okát.

A művezetők egy-egy eltörött gépre hivatkoztak, az üzemvezetők a rossz nyersanyagot okolták, a főkönyvelő a sok félkészárura hivatkozott, a normás a munka átszervezéséből adódó laza normákra hárította át a béralaptúllépést, stb. Végül megegyeztek a legtetszetősebb indokban és azt írták be a minisztériumhoz benyújtott kérésbe, mint a béralaptúllépés okát. Természetesen ez a legritkább esetben egyezett meg a túllépés tényleges okozójával. A Munkaügyi Főosztály által kiadott nyomtatványokkal kapcsolatban a gyakorlat azt mutatta, hogy a vállalatok azért nem használták fel azokat, mert a béralapelemzésre a vállalatoknak a bérlista elkészítése után van szükségük. Ugyanis csak a bérlista elkészítésekor tudják meg a vállalatok, hogy van-e béralaptúllépésük, vagy sem. A túllépés engedélyezéséhez viszont szükséges a túllépés pontos megokolása, amihez a vállalatok az összes nyomtatványokat már nem tudják kitölteni, mert az egyrészt sok időt vesz igénybe, másrészt egyes statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. Ezek a nehézségek okozták azt, hogy vállalataink legnagyobb része csak találgatással indokolta meg béralaptúllépését és azt a felettes hatóság kénytelen volt a legtöbb esetben elfogadni, anélkül, hogy annak valódiságáról meggyőződhetett volna. Az általunk kidolgozott bér-

alapelemzési javaslatok alapján, az a vállalat, amely béralaptúllépést követ el, köteles az 1. számú nyomtatványt kitöltve behozni és ennek alapján a felettes hatóság hiteles adatokból meg tudja állapítani a bementett okok valódiságát.

A Kip. Min. Vállalati Pénzügyi Osztálya által kiadott béralapelemzés már sokkal közvetlenebb utat választott a valódi okok felderítésére.

Részben ez az az út, amit mi is követtünk javaslatunk megtételénél és a Vállalatok Pénzügyi Osztálya által kiadott béralapelemzés valószínűleg azért nem tudott széles körben elterjedni, mert nem épült fel közvetlenül a rendszeresített nyomtatványokra és így vállalataink nagy része nem volt hajlandó új utakat keresni és új nyomtatványokat tervezni. Mind a két elemzés utólagos elemzés volt és rendszerint a már elkövetett béralaptúllépés kivizsgálására szolgált. A következőkben ismertetett javaslatunknál igyekeztünk a megelőző béralapelemzés módszerére is útmutatást adni, figyelembevéve azt a szempontot, hogy ez nem képezhet újabb komoly adminisztrációs munkatöbbletet; továbbá beépítettük az önálló műhelyelszámolás mindjobban kiépülő követelményeit és a programozást is.

Az előbb mondottak alapján a jó béralapelemzés követelményei a következők:

1. A béralapelemzés feltétlenül olyan legyen, hogy világosan jelezze azt a helyet, azt a költséget, amely a béralaptúllépést okozta.
2. A béralapelemzési kimutatásból, a bérelszámolási listák elkészítése után, minden különösebb újabb statisztika nélkül, azonnal kitűnjék a túllépés okozója.
3. Lehetőség szerint többletmunkát az adminisztrációban ne okozzon.
4. Módot kell nyújtson arra, hogy menetközben, a hó folyamán is végezhesünk előzetes (preventív) elemzést, amely módot ad még a tárgyhónap folyamán a túllépés elhárítására.

Ezt a négy feltételt szem előtt tartva megkíséreltünk a vállalatok részére egy új béralapelemzési nyomtatványt szerkeszteni.

Béralapelemzésünkönél két szempontot vettünk figyelembe: a) a béralapelemzés akkor tökéletes és jó, ha azt pontos tervezés előzi meg; b) a béralapelemzési nyomtatványnak feltétlenül alkalmazkodnia kell a vállalatoknál már eddig is használt nyomtatványokhoz.

Béralapelemzésünkönél fentiek alapján két nyomtatványra épül fel. Az egyik az újonnan rendszeresített, Lonkai mérnök által tervezett, havi operatív terv készítéséhez használt nyomtatvány, a másik a XV. Faipari Főosztály Munkaügyi csoportja által rendszeresített bérfizetési jegyzék. A faiparnál rendszeresített havi operatív tervnyomtatvány bevezette a cikkenkénti tervezést, ahol először munkaórákban kell meghatározni az egyes cikkek, vagy cikkelemek óra-szükségletét és azután, mint bért, forintban is ki

kell fejezni. A bérelszámolási jegyzék viszont állománycsoportonként és költséghelyenként adja meg a kifizetett bérösszeget, bizonyos csoportosításban (pl. teljesítménybér, időbér, bérjárulékok, stb.). Figyelembevételével a műszaki operatív számvitel fejlődését, amely az önálló műhelyszámlálás irányában halad, alapul választottuk fentiek figyelembevételével költséghelyenként a cikkek idősükségletét. A fipari vállalatok legnagyobb részénél már bevezették a művelettervezést és az úgynevezett szürke kartonon felfektették a gyártmányok elkészítéséhez szükséges óraszámot. A normásoknak a norma elkészítésénél kötelezően elő van írva, hogy a gyártmányok idősükségletét költséghelyenként összesítsék. Ez a kiindulópontja a következőkben ismertetett 1. számú nyomtatványnak, amelyet a vállalat először műhelyenként készít el és összesíti az egész üzemre nézve. Az így kapott adatok egyúttal a havi operatív terv adatai is, tehát a jelentkező többletmunka ennél a nyomtatványnál csak annyi, hogy az eddig különféle »cetiliken« végzett beralaptervezést szabályszerű nyomtatványon kell megcsinálni.

Az 1. sz. nyomtatvány rovatainak ismertetése.

Az 1. sz. függőleges rovat tartalmazza a bérszámfejtési jegyzék egyes rovatainak fejcímét. Meg kell terveznünk 1. alatt a munkaóraszükségletet, amelyet két részre osztottunk: darabbéres és egyéb órákra. A darabbéres órák tartalmazzák a gyártmányegységre eső normaidőket. Az egyéb óraszükséglet alatt meg kell terveznünk azokat a munkaóraszükségleteket is, amelyekre norma nincs, de gyártás közben felmerülnek (pl. időbérben, vagy mutatószámokban dolgozó segéd munkások, csoportvezetők ideje stb.). A közvetett órákba betervezzük a negyedéves tervbe is felvett állási órákat, a gyártmányegység óraszámát után járó ebédidőt, az esetleges fizetett ünnepre eső órák számát, végül az abban a hónapban kiadásra kerülő szabadságidőt; végül a fenti óraszükségletet külön rovatban összesítjük.

A beralap kiszámításához felvesszük a munkakategóriai bért, amelyet úgy kapunk meg, hogy a normaórákkal osztjuk az alkatrészelemenként összesített darabbért. A munkakategória-bér megmutatja, hogy valamely költséghelyre, vagy egész gyártmányra vonatkozó munkakategóriák *átlagosan* melyik bérkategóriába tartoznak. Az átlagidőbérré az egyéb munkaóraszükségletek kiszámításánál van szükségünk. Az átlagórakeresetet az ünnep, szabadság- és az ebédidő kiszámításánál alkalmazzuk.

A 4. rovatba a fenti adatok alapján megtervezünk a törzsbért. A darabbéres törzsbért úgy kapjuk meg, hogy a darabbéres órák számát beszorozzuk az átlagos munkakategória-bérrel, az egyéb órákra eső időt beszorozzuk az időbérrel. Ha az »Egyéb«-ben mutatószámos órák vannak, akkor a mutatószámos bérrel. A mutatószámos bér tudomásunk szerint június hónap folyamán véglegesen megszűnik, ezért különös súlyt a részletes elemzésre nem fordítunk. Az állásidőre eső bért szintén az átlagidőbérről számoljuk ki.

Az 5. rovatban szereplő bérjárulékokat hasonlóképpen vetjük ki. Ezen tételeknél az átlag órakeresetet vesszük figyelembe, aminél az egyszerűség kedvéért vagy a múlt havi átlag órakeresettel számolunk, vagy az előre megtervezett felfutási teljesítményszázalékkal beszorozzuk a munkakategória-bért és osztjuk 100-zal, ami megadja a tárgyhónapra tervezett átlag órakeresetet. A tervezett törzsbért és bérjárulékokat külön-külön összesítjük az alább ismertetendő szempontok miatt.

Túlórát nem tervezünk, mert túlóra csak előre nem látott akadály esetén merülhet fel. Ha a gyártmánynál dolgozó fizikai munkavállalók valamilyen oknál fogva prémiumban részesülnek, azt egy globális összegben meghatározva a 7. sz. rovatban vetjük ki. A 8. sz. rovat tartalmazza a 6. és 7. rovatok összesítését.

A 2-3-4. függőleges rovat az egyes gyártmányok adatait foglalja magában. Ott, ahol három cikkelemnél többet kell megtervezni, a nyomtatvány tetszés szerint megnyújtható papír hozzáragasztásával. A vízszintes rovatok tartalmazzák a gyártmány egységét (pl. köbméter, db, stb.), a gyártásra tervezett mennyiséget, a tényleges teljesítést.

Az A) rovatban van a gyártmányegységre eső munkaóra- és bérszükséglet, amit ha megszorunk a gyártásra tervezett mennyiséggel, akkor megkapjuk a B) rovat szükséges adatát. A helyes bérelemzés szempontjából szükségünk van a tényleges teljesítés adatán tervezett szükségletre is, amit a C) rovat tartalmaz és ezt hasonlítsuk össze a D) rovat adatával, amely a tényleges felhasználást tartalmazza. A C) és a D) rovat különbsége adja az E) rovat megtakarítási, illetve F) rovat túllépési számadatait.

Az egyes gyártmányegységekre eső idő- és bérszükségletek összesítését az 5. számú rovatban végezzük el. A tényleges felhasználás (5/D) összesítése számszerűleg egyező a bérelszámolási jegyzék hasonló rovatainak összegével. Az előzőekben ismertetett tervezés kizárja annak lehetőségét, hogy a terves szűk, vagy laza beralapot tervezzen. A vállalat a javasolt módszer bevezetése által egyrészt elkerüli a szűk tervezésből eredő beralaptúllépést, másrészt feltárja az esetleg eddig folytatott laza tervezést és az üzem rejtett tartalékait. A terves a tényhónap adatainak megtervezésekor csak az A) és B) rovatokat tölti ki. A bérlista elkészítésénél a bérszámkifizetési jegyzék 1-26. rovatai közül a megfelelő adatokat az 5. függőleges rovat D) oszlopába vezetjük be, közvetlenül a lezárás után. Amennyiben a D) oszlop adatai a C) oszlop adataival egyezők, beralapfelhasználásunk helyes volt. Ha a C) és a D) rovat végösszegei között eltérés jelentkezik, akkor meg kell vizsgálnunk az 1-5-ig terjedő munkaóra és bérszükségletek rovatait egyenként. Ez az elemzés rámutathat esetleg arra, hogy munkaóratervezésünk helyes volt, de pl. túlsok állásidő merült fel és ez okozta a beralap túllépését, vagy a tervszerű szabadságkeretünket léptük túl a megengedettnél nagyobb mértékben (lásd nyári hónapok). Előfordulhat, hogy egyéb költségeknél történt túllépés (ld. túlórák, stb.).

Ez a módszer kizárja a találgatásokat és pontosan költséghelyenként kimutatja azt a bérköltség-tényezőt, amely a beralaptúllépés okozója. A fenti módszerrel, meggyőződésünk szerint, a bérlista végleges összeállítás után egy-két órás elemzés alapján relatív munkaberalaptúllépés is kideríthető és ezáltal az üzemben a további túllépések, a hibák kiküszöbölésével megszüntethetők.

Hangsúlyozzuk, hogy ez a módszer csak utólagos vizsgálat alapján a már elkövetett hibákat deríti fel, de nem ad módot a hónapok közben való beavatkozásra, vagyis a beralaptúllépés megelőzésére. Erre szolgál a 2. számú nyomtatvány.

Megelőző beralapellenőrzés.

A megelőző beralapellenőrzést a 2. sz. nyomtatványon kívánjuk megoldani. Ez azt jelenti, hogy hónap közben a vállalat vezetősége tájékozódást kapna a beralap alakulásáról és ezáltal mód nyílnék a szükséges megelőző intézkedések megtételére.

Az adminisztratív munkaerők növelésének elkerülése céljából ezt a beralapellenőrzést a programozással csatoltuk össze, amely minden nagyobb fipari vállalatnál már be van vezetve.

A 2. sz. nyomtatvány rovatai a következők: Az 1. sz. függőleges rovat tartalmazza a tárgyhónap napjait dekádonként szétosztva. A 2. számú rovatban vannak feltüntetve az egyes költségviselők tervezett és teljesített adatai, napi és kumulált bontásban. Ezt a rovatot, amely nem egyéb, mint egy táblázatos programozás, naponként kell vezetni. Jelentősége abban áll, hogy amelyik nap tervleamaradás van, de az 5. rovatban szereplő állományi

BÉRALAPTERVEZÉS ÉS ELLENŐRZÉS

1	2						3						4						5				
	Gyártmányok megnevezése																		Összesítés				
	Gyártmányegység :						Gyártmányegység :						Gyártmányegység :										
	Gyártásra tervezett mennyiség :						Gyártásra tervezett mennyiség :						Gyártásra tervezett mennyiség :										
	Tényleges teljesítés :						Tényleges teljesítés :						Tényleges teljesítés :										
A	B	C	D	E	F	A	B	C	D	E	F	A	B	C	D	E	F	B	C	D	E	F	
gyártmány- egységre eső szükséglet	tervezett szükséglet összesen	tényszámok alapján terv- szükséglet összesen	tényleges felhasználás	megtakarítás	túllépés	gyártmány- egységre eső szükséglet	tervezett szükséglet összesen	tényszámok alapján terv- szükséglet összesen	tényleges felhasználás	megtakarítás	túllépés	gyártmány- egységre eső szükséglet	tervezett szükséglet összesen	tényszámok alapján terv- szükséglet összesen	tényleges felhasználás	megtakarítás	túllépés	tervezett szükséglet összesen	tényszámok alapján terv- szükséglet összesen	tényleges felhasználás	megtakarítás	túllépés	
1.	<i>Munkaóraszükséglet :</i>																						
	darabbéres																						
	egyéb																						
2.	<i>Közvetett órák :</i>																						
	állás																						
	ebéd																						
	ünnep																						
	szabadság																						
	Összes órák :																						
3.	<i>Átlag :</i>																						
	munkakategóriabér																						
	időbér																						
	órakereset																						
4.	<i>Tervezett törzsbér :</i>																						
	darabbéres																						
	egyéb																						
	állásidőre eső bér																						
	Összesen I. :																						
5.	<i>Bérfelrakások :</i>																						
	ebédidőre																						
	ünnepre																						
	szabadságra																						
	egyéb pótléokra																						
	Összesen II. :																						
6.	Összesen I + II. :																						
7.	<i>Prémium :</i>																						
8.	<i>Összesen :</i>																						

létszámában változás nincs, akkor már számolhatunk beralaptúllépéssel. A 3. sz. rovat tartalmazza a termelés értékét, amelyet a vállalat dekádonként köteles kigyűjteni. A 4. sz. rovat tartalmazza a termelési terv teljesítésének százalékát. Az 5. sz. rovatról már beszéltünk. Ez adja meg a tényleges létszámot. Mozgalmi szempontból vettük fel a 6. sz. rovatot, ahol a vállalat vezetősége láthatja a hiányzások okát. A 7. sz. rovatba írjuk a dolgozók által elért átlagteljesítményszázalékot, amit eddig is dekádonként kellett gyűjteni. Ez a rovat nyújt felvilágosítást arra, hogy a tervezett felutást milyen mértékben értük el, vagy haladtuk túl. A 8. sz. rovatba kerülnek a gépállások, amelyeknek alakulásából következtethetünk az esetleges bérélfutásokra.

A dekádonként való tényleges beralapellenőrzést a 9—10. rovat tartalmazza. Ezekben a rovatokban előre megtervezzük az 1—1 gyártmány-egységre eső munkaberalapot. Az egyes rovatokba az a bérösszeg fog kerülni, amit a dekádonként elkészült gyártmányok száma, beszorozva az egységre eső bérrel, ad ki. Az egyes gyártmányokra eső dekádonkénti bért összesítve a 9. rovat utolsóelőtti alrovatába írjuk be. Ezt szembeállítjuk az utolsó alrovatban lévő ténylegesen felhasznált bérrel. Ennek a módszernek az az előnye, hogy a tényleges termelésre eső bért veszi figyelembe és nem mechanikusan a harmadra eső kb. 33%-ot vizsgálja. Ha a vállalat a tervezett termelésnél többet, vagy kevesebbet teljesített, akkor ennek megfelelően alakul ki a tervezett bér is. A 10. számú függőleges rovat a munkaberalap felhasználását, továbbá a termelési terv teljesítését tünteti fel százalékosan és ugyanakkor kimutatja a relatív munkák beralapmegtakarítását, illetve túllépését. A termelékenységi mutatóknál két mutatót különböztetünk meg. Az egyik az I. számú, törzsbérre számított 100.— Ft kifizetett bérre eső termelési érték. A másik az összes kifizetett munkabérre eső termelési érték. E két termelékenységi mutató a 11. sz. rovatban van feltüntetve. Az I. sz. mutatót dekádonként számítjuk ki a meglévő adatokból és ellenőrizzük a termelékenység alakulását, ami ha a tervezettnél kisebb, akkor beralaptúllépés áll fenn a vállalatoknál. A II. sz. mutatót havonta csak egyszer vetítjük ki, mert a bérjárulékok kiszámítását dekádonként nem végezzük el.

A 2. számú nyomtatványnál tehát a következő adminisztratív munkákkal kell számolnunk: a programtabellela vezetése (eddig is megvolt), a gép-

állások vezetése (szintén elő volt írva). Többletmunka, amit el kell végezni, a munkavállalók dekádonkénti járulék nélküli bérösszegének összeadása, ami véleményünk szerint számológéppel 200 főnél kb. 2 órát tesz ki. Egyesülés alá tartozó vállalatoknál ez eddig is megvolt. Az így kapott adatokat írjuk be a 9. rovat utolsó alrovatába és állapítsuk meg ezen az alapon a termelékenységi mutatókat. A mutató maga biztosan jelzi, hogy a vállalat a beralapját túllépte-e vagy sem. A fenti két nyomtatvánnyal, úgy véljük, komoly beralapelemzést lehet végezni a vállalatoknál.

A megelőző beralapelemzésnél a vállalatvezető előre számolhat az esetleges túllépéssel, illetve megpróbálja menetközben helyreállítani a beralap egyensúlyát. Az I. sz. nyomtatvánnyal pedig a bérlista elkészülte után költséghelyenként, műhelyenként biztosan tudja megállapítani a túllépés okát. A föllépő adminisztrációs munkatöbblet sokkal kevesebb, mint az eddigi nyomtatványtervezeteknél.

A beralapelemzést csak abban az esetben kell az Egyesülésnek, vagy a Minisztériumnak megküldeni, ha túllépés történt és ezáltal az eddigi becslési megokolásokat felváltják a ténylegesen igazolt okok. Külön ki kell emelnünk azt, hogy véleményünk szerint ez a módszer lehet az alapja a műhelyenkénti bértervezésnek is. Az M. D. P. II. Kongresszusa irányt mutatott az egyes műhelyek önálló elszámolásának megvalósítására és éppen ezért választottuk alapul a beralaptervezésnek költséghelyenkénti (műhelyenkénti) szétosztását. A most ismertetett módszerrel igen sok rejtett tartalék kerül felszínre és egyben rámutathat azokra a kapukra is, melyeken keresztül eddig a beralap elfolyt.

Ezt a tervezési módszert a jelen pillanatban vitairatnak szántuk. Kérjük a vállalati szakértők hozzászólását és esetleg egyes szempontokkal való kiegészítését.

A rönkvédelem alapvető szempontjai

BARLAI ERVIN

Ismeretes, hogy a rönkök a fa kidöntése után minőségi változásokat szenvednek és eközben minőségük rendszerint romlik. Ezt a folyamatot helyes tárolással befolyásolni lehet és — tekintettel arra, hogy a faipar alapanyagáról, de ezen túlmenően a nemzetgazdaság fontos érdekéről van szó — szükségesnek mutatkozott néhány szempont megvilágítása.

Rönkvédelem tekintetében a Szovjetunió áll az élen. A Szovjetunió tudományos kutató intézetei számos kiadványban ismertetik e kérdést és az ezzel kapcsolatos eljárásokat szabványok írják elő. Így módunkban van a Szovjetunió tapasztalataira és tudományos megállapításaira támaszkodni.

E tanulmány keretében helyszűke miatt csak az alapvető szempontokra térhetünk ki, azaz a cél-

lal, hogy a gyakorlat figyelmét a szempontokra ráirányítsuk.

A rönkanyagot annak tárolása és száradása folyamán háromféle veszély fenyegeti. Ezek:

1. Fülledés
2. Repedések
3. Rovarrágások.

1. A fülledés.

Hogy a fülledés ellen eredményesen védekezhessünk, át kell tekinteni annak a lefolyását. A fülledés akkor kezdődik, amikor a kidöntött fa sejturegeiből 15% nedvesség elpárolog. Az elpárologott nedvesség helyét levegő foglalja el és ezzel adva van a gombák lélegzéséhez szükséges életfeltétel. A fül-

ledés mindaddig tart, amíg a fa nedvességtartalma 18% alá nem süllyed. Ekkor már hiányzik a gombák életéhez szükséges második biológiai előfeltétel, a kellő nedvesség jelenléte és a gombák elpusztulnak. A fülledést igen sok gombafaj okozza, számukat 70—80-ra teszik. Ezek egyrésze jobban, másrésze kevésbé nedvességigényes. A fülledés kezdetén csak néhány magas nedvességigényű gombafaj támadja a fát. Minél jobban csökken a fa nedvessége a két határérték közepe felé, annál több és több gombafaj vesz részt a folyamatban. Ha a nedvességtartalom a középérték alá száll, a nedvességigényes gombák helyét a kevésbé nedvességigényesek foglalják el, míg végül az alsó határ közelében már csak néhány, a szárazságot jól tűrő gombafaj képes tovább pusztítani és 18% nedvességtartalom alatt a fülledés folyamata megszűnik. A fülledés tehát enyhén kezdődik, a nedvességtartalom középértéke tájékán a legerősebb, majd fokozatosan csökken és végül megszűnik. Minél több idő telik el a két határérték között, annál nagyobb a kár. Ez a védekezés leglényegesebb szempontja. Végül a fülledés terjedésének mértéke havonta 15—30 cm között változik. Mindez természetesen csak tavaszi, nyári, őszi hőmérséklet mellett áll fenn, mert fagyban, sőt +7 C fok hőmérséklet alatt sem képesek a gombák növekedésre, tehát fülledés nincs.

Az egyes fafajok különféleképpen állanak ellen a fülledést okozó gombáknak. Először a bükkanyag fülledése és az erdei, továbbá feketefenyő kékülése következik be. Általában hazai viszonyok között a főbb fafajok fülledése a mindenkori időjárási viszonyoktól befolyásolhatóan az alábbi időpontokban jelentkeznek: *bükk, gyertyán, juhar, erdei fenyő, fekete fenyő*; májusban; *nyár, hárs*: júniusban; *éger*: júliusban; *nyír*: augusztusban. A *tölgy, cser, kőris, szil, akác* a fülledésnek jól ellenállnak, bár e fafajok sem mentesek. Ezek fülledése augusztus után, jó tárolás esetén csak a következő évben mutatkozik.

2. Repedések keletkezése.

A rönk száradása folyamán két időszakot kell megkülönböztetni. Először a sejtüregekben lévő, úgynevezett szabadvíz távozik a fából. Ez a folyamat gyors és nem jár a fa nagyobb arányú térfogatváltozásával. Ebben a periódusban tehát repedések nem lépnek fel, legfeljebb az erős napsütésnek kitett részekben naprepedések. A második periódusban a sejt-falakban lévő úgynevezett kötött víz kezd távozni. Ekkor a száradás lényegesen meglassul, a fa méretei csökkennek (beszárad) és mivel a beszáradás nem egyenletes, belső feszültségek lépnek fel, a fa megrepedezik. Ez a folyamat 26—29% nedvességtartalommal kezdődik és mindaddig tart, amíg a fa nedvességtartalma csökken, ami légszáraz állapotnál 15% nedvességtartalom körül áll be.

A helyes tárolásnál ezt a folyamatot is szem előtt kell tartani, ha el akarjuk kerülni rönkanyagunknak repedések miatti leminősülését.

A közölt nedvesség-százalékok a fa abszolút száraz súlyára vonatkoznak.

3. Rovarrágások veszélye.

E veszélyt éppen csak érintjük, mert kifejezetten rovarrágások ellen alkalmazott külön védekezési módok Magyarországon nem használatosak és a fülledés, továbbá repedékenység veszélye mellett nem is jelentősek. Elég, ha annyit jegyzünk meg, hogy a rovarrágások veszélye a legkevésbé függ össze a fa nedvességtartalmával, mert a fát a rovarok nedvességtartalmának széles skáláján képesek támadni az élőnedvesállapottól egészen a bútorfa néhány százalékos nedvességtartalmáig, mégis a rovarok előszeretettel támadják a fülledést és más elváltozásokat (korhadást) okozó gombák által megtámadott, úgynevezett előbeteg fákat. Ez azt jelenti, hogy a rovarok ellen való védekezés, mint másodlagos eredmény bekövetkezik, ha a gombák ellen sikeresen védekezünk.

A védekezés módszerei.

A védekezésnél az a legnehezebb, hogy az egyes veszélyek ellen teendő intézkedések ellentétesen hatnak, mert pl. ami jó a fülledés ellen, az fokozhatja a repedések veszélyét, ezért a védekezésnél mindig szem előtt kell tartani, hogy melyik veszély jelenti a nagyobb károsodást. Általában Magyarországon első helyen a fülledés leküzdése, majd a repedékenység elleni védekezés állnak, míg külön rovarkárosodás ellen inkább szórványos esetekben.

Már a fülledés és repedékenység lefolyása rávilágít arra, hogy a legbiztosabb védekezési mód az lenne, ha a rönkanyagot még a fülledés beállta előtt a feldolgozóipar fel tudná használni. A rönkanyag mechanikai feldolgozása ugyanis a száradás folyamatát oly nagy mértékben gyorsítja, hogy a fülledés kifejlődéséhez nem áll elég idő rendelkezésre, a mechanikai megbontás folytán pedig a fában fellépő belső feszültségek lényegesen csökkennek, tehát a repedékenység is kisebb. Erre a megoldásra azonban alig kerülhet sor, mert a fakitermelés időszakosan, a fa feldolgozása pedig folyamatosan történik. Az ütemezési különbség tehát feltétlenül szükségessé teszi a rönkanyag tárolását. A tárolás történhet nedvesen, vagy szárazon, aszerint, hogy a rönkanyagot magas nedvességtartalom útján, vagy alacsony nedvességtartalom útján akarjuk-e megóvni. Emihez emlékeztünk itt a fülledésnél közöltekre, melyek szerint a fülledés 15% nedvesség elpárolgása után kezdődik és 18% nedvességtartalomig tart. A védekezésnél tehát e két kritikus nedvességállapotot kell figyelembe venni és a rönkanyagot vagy a felső kritikus határérték felett kell tartani, vagy annak olyan gyors száradását kell lehetővé tennünk, hogy minél hamarabb elérje az alsó kritikus határt. Minél huzamosabb időn keresztül van a rönkanyag nedvességtartalma a két kritikus határérték között, annál nagyobb mértékű lesz a fülledés.

A védekezés magas nedvességtartalom útján.

Vízben tárolás.

A kitermelt rönkanyagot a kitermelés után mielőbb vízbe helyezzük. Egyetlen védekezési mód, amely mind fülledés, mind rovarveszély és repe-

dések ellen teljes eredménnyel jár. Hosszas vízbentárolás következtében a fa lassan kilúgozódik, a fában lévő vízben oldható vegyületek, úgymint zsírok, olajok, keményítők, cukrok, fehérjék, stb. kioldódnak. Ennek azonban semmi hátrányos következménye nincsen, sőt egyes megfigyelők szerint az áztatott fa gyorsabban szárad ki, kevésbé repedékeny és gombafertőzésnek is jobban ellenáll. A már fülledésnek indult fában vízbentárolás következtében a folyamat megáll, mert a pórusokba beszivárgó víz a levegőt kiszorítja és ennek következtében a gombák elpusztulnak. A vízben tárolás, külön berendezést, rönktavat igényel, ami csak kevés helyen van adva. De folyók öblei, holtágai, tavak és anyagödrök is megfelelőek, ha a víz cserélhető és nem poshad meg.

Permetezés, locsolás vízzel.

Lényegében ugyanazt célozza, mint az előző eljárás. A víz nyomására automatikusan körbenforgó vízszóró rózsák, vagy megfelelően kilyuggatott csőhálózat segítségével valósítható meg a legcélszerűbben. A berendezést úgy kell elhelyezni, hogy a szórások hatósugarai érintkezzenek egymással. A locsolásnál arra kell törekedni, hogy az egész máglyát átjárja a víz. A locsolást naponta többször meg kell ismételni és olyan mértékben kell fenntartani, hogy a rönkök nedvességtartalma ne csökkenhessen. Az eljárás jó eredményt ad, ha a rönkök még nem száradtak ki túlságosan és ha a rönkök bütüjének a locsolására helyezzük a súlyt, valamint azon részekre, amelyek esetleg már megrepedeztek. Az eljárás hátrányai: igen nagy vízfogyasztás, a levegő páratartalmának fokozása, ami a környező helyeken pusztító gombák részére előnyös, továbbá a talaj átnedvesedése. Ezt a lefolyó víz gondos elvezetésével kell mérsékelni, egyébként a sok lehulló víz töcsákat képez, ami káros következményeket vonhat maga után, mint amilyenek pl. az ászokfák lesüllyedése, elgombásodása, szekérutak, vágányok felazulása, stb.

Vízbentárolás permetezéssel egybekötve.

Igen jól lehet alkalmazni a két eljárást együtt, oly módon, hogy a rönktavat a víz színe felett is megtöltjük rönkanyaggal és a vízfeletti rönköket erős permetezéssel tartjuk nedvesen.

A rönkök bütüjének leragasztása.

Ugyancsak a kiszáradást lassítjuk, ha a kéregben lévő rönkök bütüjét zsírpapírral leragasztjuk, vagy olajfestékekkel kenjük be. Ennél hatásosabb módszer, ha a bütüket 45% kátrányszurok vagy bitumen, 10—15% zsíros agyag és 40—45% víz keverékéből álló kenőccsel kenjük be.

Utóbbi módszert a Szovjetunió alkalmazza és a Román Népköztársaságban folynak ilyen kísérletek. A rönkök bütüjének betapasztását csak akkor lehet eredményesen alkalmazni, ha a rönkök nedvességtartalma még igen magas, tehát közvetlenül döntés után. Az eljárás csak mérsékelt védelmet nyújt a fülledés ellen, mert a pórusok elzárása részleges, a száradás lassúbb bár, de mégis folyamatos és ha a

rönkanyag nedvességtartalma a felső kritikus határ alá csökken, könnyen előfordulhat, hogy olyan feltételeket rögzítünk, amelyek a gombák tenyésztése szempontjából a legkedvezőbbek.

A máglyázás szempontjai a magas nedvességtartalom útján történő védekezésnél.

A magas nedvességtartalom útján való védekezésnél akár vízbentárolással, akár permetezéssel, vagy a bütük betapasztásával történjék az, tömött máglyákat kell létesítenünk. Az ászok-fára helyezett rönkanyag tehát szorosan egymás mellé fektetve kerül a máglyába és a máglya méretei minél nagyobbra veendőek, hogy a nap és légmozgások okozta szárítóhatásoktól a faanyagot jól megvédjük. A Szovjetunióban pontosan kidolgozták az alkalmazandó máglyák méreteit és összerakásuk módját és az ezzel kapcsolatos előírások a közeljövőben magyar nyelvre lefordítva is rendelkezésre fognak állni.

Védekezés alacsony nedvességtartalom útján. Szellős máglyázás.

Ha a fülledés veszélye ellen úgy akarunk védekezni, hogy a rönkök nedvességtartalmát a gombák nedvességigényének alsó határa alá csökkentjük, akkor a rönkök nedvességtartalmát minél rövidebb időn belül gyors szárítással jóval 18% alá kell csökkentenünk. E folyamat levezetésénél azonban figyelemmel kell lenni arra a már ismertetett körülményre, hogy a rönkök 26—29% nedvességtartalom alatt erősen repedezni kezdenek.

A gyors szárításnál szem előtt kell tartani azokat a tényezőket, amelyek a párolgást előmozdítják. E tényezők: minél magasabb hőmérséklet, a környező levegő minél alacsonyabb páratartalma és léghuzat. E tényezők az erdőben nincsenek biztosítva, mert az erdő levegője hűvös és páratelt, a szél járása azonban a helyeken, ahol a faanyagokat tárolni szokták, mérsékelt. Ebből az következik, hogy a rönkanyagot a vágásterületről mielőbb olyan tárolóhelyekre kell kiszállítani, ahol a kívánt körülmények biztosítva vannak. De a tárolás is a gyors kiszáritás szempontjai szerint kell hogy történjék. A rönkanyagot helyezzük magas ászok-fákra és ne rakjuk tömötten. Az egyes sorok közé keresztfákat rakjunk, melyek átmérője a tárolandó rönk egyharmada legyen. *A tárolás elve tehát a jó szellőzés biztosítása.* Nagyon kívánatos a gyors száradás céljából máglyázott rönkanyagot az esővíz ellen is védeni. Ezt azonban úgy kell megvalósítani, hogy *a takaróanyag és a rönkanyag között megfelelő hézag legyen*, hogy ezáltal is biztosítsuk a jó szellőzést. Kívánatos a rönkök takarása a naprepedések elkerülése végett is. A napsütés egyenlőtlen felmelegedést okoz, mert a rönknek csak egyik oldalát éri, aminek következtében a rönkök napsütötte része gyorsabban fog kiszáradni és a rönk repedéseket kap. A közvetlen napsütést tehát el kell kerülni és nem szabad felhasználni a szárítás meggyorsítása érdekében.

Lekérgelés.

A gyors száradást lényegesen előmozdítja a rönkanyag lekérgelése. Ezzel azonban csinján kell

bánni. Egyes fafajokat le kell kérgelni, más fafajokat pedig nem szabad lekérgelni. Így pl. az erdei fenyőt le kell kérgelni, mégpedig legkésőbb március vége előtt, egyébként különböző szűfélék támadják meg. De a kékülés veszélyének csökkentése miatt is szükséges a lekérgelés. Kivételt csak az az eset képez, ha az erdei fenyő-rönköket módunkban áll még kora tavasszal vízbe helyezni.

A keményfafajokat nem szabad kérgelni, repedékenységük miatt. Pl. a bükk lekérgelése igen nagy károkat okoz; a dió lekérgelése sokat levon a fa értékéből, mert a dió kérgében lévő festékanyag színezi meg a dió szíjácsrészét. A tölgyet is csak hancsrétegig szabad kérgelni, ha a rovarveszély ezt szükségessé teszi. A lekérgelést tehát a fülledés, kékülés leküzdésére kizárólag a tülevelű fáknál alkalmazhatjuk, a lombos fáknál nem.

Védekezés vegyszerekkel.

A vegyszerekkel való védekezés nem a rönk nedvességtartalmának bizonyos értékeken való tartásán, hanem az alkalmazott vegyszer gombaölő hatásán alapszik. A folyékony vegyszert a rönkanyag bütüjére és repedéseibe ecsettel, vagy permetezéssel visszük rá. A vegyszer a bütükre és repedésekbe hulló spórákat megöli, a már fertőzött rönkök belsejét pusztító gombamicéliumot azonban nem éri el, mert a vegyszer behatolási mélysége alig néhány mm. Ezért a vegyszerrel való kezelésnek közvetlenül a döntés után kell megtörténnie és az csak megelőző jellegű lehet. Késedelmesen alkalmazva hatástalan. Az eljárást többször meg kell ismételni. Az egyes kenéseket is egymást követően egy-két napos időközökkel 2—3-szor kell alkalmazni. A várható eredmény nem teljes és igen eltérő lehet. Ennek az oka egyrészt a rönkök korai fertőzöttségében, másrészt a kezelés után keletkezett repedésekben keresendő. Általában a befülledést, kékülést ez az eljárás helyesen alkalmazva felearányban csökkenti. Magyarországon ezidő szerint a *Mikrosol B* elnevezés alatt ismeretes gombaölőszer van forgalomban, amelyből 2%-os oldatban 2—3 dl szükséges 1 m² egyszeri bekenéséhez.

2. Repedések.

Megismételjük, hogy a repedések akkor következnek be, amikor a faanyagokból a szabadvíz már eltávozott és a kötöttvíz kezd párologni. Ez az állapot a fa 26—29%-os nedvességtartalmánál áll be. Ekkor kezd a fa térfogata csökkenni és a benne keletkező feszültségek ekkor egyenlítődnek ki repedések útján, azon síkok mentén, ahol a fa szöveti összefüggése keresztirányban meg van gyengítve, vagyis a bélsugarak mentén. A repedések elkerülése végett 29% nedvességtartalmon alul lassú szárításra kellene törekedni, hogy a száradás egyenletesen kö-

vetkezhessék be. Ezzel a keletkező alakváltozás is lassabban és egyenletesebben áll be, a belső feszültségek jobban kiegyenlítődnek, tehát a fa kevésbé reped. Különös gonddal kell óvni a fát a nap-repedésektől. A lekérgelés szintén előmozdítja a repedések keletkezését, amint arról már megemlékeztünk.

A repedések elleni küzdelem módszerei az alkalmazandó lassú szárítás miatt gombák és ennek következtében beálló fülledés, kékülés tekintetében éppen ellentétesen hatnak, tehát a két törekvés összeegyeztetése rendkívül nehéz. Csak a vízbentárolás és bőséges permetezés egyeztetni össze a védekezés tényezőit oly szerencsésen, hogy minkét károsodást egyformán akadályozza.

3. Rovarveszély.

Utalunk a lekérgeléssel kapcsolatban mondotakra. Nem járható út, mert még nagyobb veszélyt rejt magában: a rönkanyag időelőtti repedezettségét. Maradnak tehát a következő lehetőségek:

A faanyagok az erdőből való gyors kiszállítása, mert az erdőben van a legtöbb alkalom a fertőzésre. Telepeken a tűzifától külön tárolás, mert a tűzifa többnyire fertőz és úgyszólván minden tűzifatelepet fertőzött. Gyors szárítás, mert a rovarok nagyrésze a jól kiszáradt fát nem támadja. Vízbentárolás, mely a rovarok életfeltételeit teljesen megszünteti. Telepeken a kéreghulladék állandó összegyűjtése és elégetése. Végül vegyszerek.

Külön említésre érdemes a tölgyrönkök vöröskéregig való lekérgelése, mert csökkenti a szúveszélyt a faipari telepeken, és jó védelmet biztosít a repedések ellen. Ha a lekérgelés telepeken történik, a leeső kéregréseket gondosan össze kell szedni és el kell égetni.

A repedéssel és rovarveszéllyel kapcsolatos védekezést a második helyre kell sorolni. A legnagyobb veszélyt a fülledés, kékülés jelenti és az ebből származó kár is a legnagyobb. A repedés és szú elleni védekezés ismertetett módszereit ott és olyan mértékben kell alkalmazni, ahol és amilyen mértékben a fülledés elleni védelemmel jól összeegyeztethetők.

Ezzel röviden felvázoltuk a rönkvédelem alapvető szempontjait és az ismeretes védelmi módszereket. Reméljük, hogy ezzel a gyakorlat részére támogatást sikerült nyújtanunk. A módszerek továbbfejlesztése, mely téren még igen sok a teendő, a jövő feladata. Az előrehaladásról időközönként be fogunk számolni.

IRODALOM: E. J. Krotov: Fatechnológia. (Moszkva 1947.) — Központi Faipari Tudományos Intézet, Moszkva (1949): A fenyőgömbfák tárolása. — Kollman: Fatechnológia. — Vorreiter: Fatechnológia. — Knuchel: A fa hibái. — Krippel: Erdőhasználat — Lámfalussy: Erdőhasználati előadások. — Erdészeti Zsebnaptár: 1948-as kiadás I. kötet.

Fűrésziparunk helyzete és feladatai

KONTI IMRE

A felszabadulás fűrésziparunkat — sok más iparághoz hasonlóan — szánalmas helyzetben találta. Népi demokráciánk feladata lett, hogy az elavult tőkés termelési rendet a fűrésziparban is a szocialista, magasabbrendű termelésre változtassa át.

Mik ezek a feladatok?

Mivel hazánk erdőben szegény, fában nem lehet önellátó, jelentős tételeket kell külföldről behoznunk. A beszerzés részben nyersanyagokban, részben készáruban történik.

A készáru importja — az általános gyakorlatnak megfelelően — kereskedelmi méretekre és választékokra korlátozódik, tehát főleg ily választékokat kapunk szomszédainktól.

Fűrésziparunk legfontosabb feladata ezért, hogy építő- és nehéziparunknak, bányászatunknak és vasútjainknak és népgazdaságunk sok más ágának különleges szükségleteit a kívánt méretekben, minőségben és főleg a szükséges időpontban saját erejéből biztosítsa. Fűrésziparunknak már csak azért is biztosítania kell a különleges választékok kitermelését, mert utóbbiaknak külföldi beszerzése sokkal drágább, mint a kereskedelmi áruké, tehát külkereskedelmi mérlegünket javítjuk, ha a drágábban beszerezhető cikkekét belföldön állítjuk elő. Azok a szaktársak, akik gyakran nehézményeznek egy-egy komplikáltabb megrendelést, ezt tartásuk mindig szem előtt. Az úgynevezett »népszerűtlen« rendelések teljesítésével a fűrészipar mindig jó munkát végez és népgazdaságunknak jó szolgálatot tesz.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy népgazdaságunk célkitűzései az ötéves terv folyamán elsősorban nehéziparunk, bányászatunk és építőiparunk fejlesztésére irányultak. Szakmánknak ezért ebben a tervidőszakban a korszerűsítést célzó jelentősebb beruházásokkal takarékoskodnia kell. Amikor tehát feladatainkat mérlegeljük, a meglévő adottságokkal számolunk. Természetesen ez távolról sem jelentheti azt, hogy egy helyben topogjunk. Ellenkezőleg, a rendelkezésre álló eszközökkel emeljük iparunkat lényegesen magasabb műszaki színvonalra.

Mivel érhetjük ezt el?

Elsősorban a szocialista munkaszervezéssel. A munkaverseny és sztahanovista-mozgalom lankadatlan kiszélesítésével; az újítási mozgalom kimélyítésével; a tapasztalatcsere és munkamódszerátadás lehetővé tételével; a munkaerőnek, a munkagépek elhelyezésének, sorrendiének szakszerűbb beosztásával, az erő- és munkagépek kapacitásának újításokkal történő emelésével; a szakszerűbb és gazdaságosabb nyersanyagbeszerzéssel; a takarékosági mozgalom szüntelen ápolásával; a könnyű áttekintést lehetővé tevő rendszeres tárolással. Ez utóbbi egyik főfeltétele a gazdaságos és célirányos termelésnek. Legsürgősebb teendőink egyike a fűrészüzemek rönktereinek, befogadóképességének növelése. Fűrészipari problémáink között ez egyike a legsúlyosabbaknak.

Minthogy fűrésziparunk, mint említettük, az ötéves terv folyamán még kénytelen gyermekcipőben

járni, már most előkészületeket kell tenni arra az időre, amikor műszaki fejlesztésének, korszerűsítésének keresztülvitelét más, fontosabb szempontok nem akadályozzák. Ezt legjobban a szakmai utánpótlás kiépítésével biztosíthatjuk. Neveljünk jó szakmunkásokat, képezzünk technikusokat, ne hanyagoljuk el a szakmai és politikai oktatást.

A szakmai oktatásnak ki kell terjednie nemcsak a szorosan vett technikai problémákra, hanem a helyes anyagkezelésre, tárolásra, nyersanyag-előkészítésre, tervezésre, statisztikára stb., stb. A reális statisztikai adatgyűjtés nagy mértékben előmozdítja az üzemek közötti munkaverseny fejlesztését és ezáltal a termelékenység növelését is. Üzemeink termelési statisztikáia ugyanis általában abszolút számokon alapul, amelyek a reális kiértékelésre nem nyújtanak megbízható alapot. Az a tény, hogy A) vállalat X mennyiségű nyersanyagból Y költséggel Z mennyiségű anyagot (vagy akár forintértéket) termelt egy meghatározott idő alatt és ugyanakkor B) vállalat ugyanily költséggel és mennyiségből kevesebbet produkált, még nem okvetlenül igazolja az A) vállalat több vagy jobb teljesítményét. Reálisan csak viszonyszámok alapján lehet az eredményt kiértékelni, ami azt jelenti, hogy tudnunk kell azt is, vajjon az érdekelte A) és B) vállalatok például mily átlagmértékű és minőségű gömbfát dolgoztak fel és mily vastagsági arányban termeltek készárut ugyanabban az időszakban, mert ezek a tényezők a teljesítményt a legnagyobb mértékben befolyásolják.

Hasonlóképpen nem közömbös, hogy az üzemek között a bruttó termelési mennyiségből hány százalék esik főtermékre, hány a másod- és hány a melléktermékekre. Minthogy gazdasági és ipari tevékenységünknek leghívebb tükré csak a reális statisztika lehet, az üzemi statisztikákat e területeken tökéletesíteni kell. A tökéletesebb statisztika hamarabb felfedi a rejtett hibákat, előbbreviszi a termelést.

Fokozottabb mértékben ki kell fejlesztenünk a vállalatok közötti együttműködést. Itt ma még nagyon nagy hiányok vannak. Fűrésziparunk sok esetben érzi, hogy importszerveink nem lépnek érintkezésbe velük szükségleteik alaposabb megvitatására, hanem saját elgondolásaik szerint járnak el. Még fokozottabb mértékben áll ez az erdőgazdaságokra, amelyeknél az üzemi sovinizmus mérhetetlen károkat okozott a múltban, mert nem törődve az ipar érdekeivel, a nyersanyagot csak saját szempontjaiknak megfelelően formálták ki.

Műszaki vonatkozásban vigyázzunk a selejtmentes termelésre, az előírt méretek szabatos betartására, az anyaghiányad csökkentésére, illetve az észszerű kimanipulálással a fajlagos kihasználás emelésére.

MEO-szerveink állandóan ellenőrizték az osztályozást. Ez nemcsak vállalati és szakmai szempontból fontos, de népgazdaságunk érdekei is megkövetelik, hogy megfelelő anyag a megfelelő helyre kerüljön.

Fűrésziparunk feladatai közé tartozik ma már a vasúti talpfa-, valamint parketta- és dongatermelés is. Ezt a feladatot ki kell mélyíteni egyes újszerű felhasználási módok, illetve új fafajtákból történő termelésnek kikísérletezésére.

Fokozatosan be kell vezetni a szabványosítást. Ezzel kapcsolatban tanulmányozni kell az építőipar fából készülő szükségleteinek sorozat- és típuszerű előgyártását. A másodtermékek, főleg rövid anyagok hasznosítása tekintetében az ily megoldás tág perspektívát nyújt.

Csak az első ötéves terv után kerülhet sor mélyrehatóbb beruházásokkal járó jelentékenyebb korszerűsítésre. De az iparnak már foglalkoznia kell ezzel a gondolattal is. Terveket, lehetőségeket, szükségleteket és adottságokat kell előre tanulmányoznia, hogy amikor annak ideje elérkezik, a megvalósítás könnyebb legyen. Reméljük, hogy a jövő ötéves terv 3—4 teljesen új, futódarukkal és korszerű munkagépekkel felszerelt fűrészüzem felépítését is előirányozza majd.

Fenti sorok csak dióhéjban, általánosságban fog-

lalták össze fűrésziparunk helyzetét, teendőit és perspektíváit. Következő számainkban részletesebben fogjuk még ismertetni, hogy főleg termelési és önköltségcsökkentési vonatkozásban mi a teendő. Ha minden dolgozó, legyen az fizikai, műszaki, vagy egyéb értelmiségi poszton, tudásának és képességének legjavát állítja a fejlődés szolgálatába, szakmánk jelentőségének megfelelő helyet fog népgazdaságunkban magának biztosítani.

Vas Zoltán elvtárs mondotta a MTESZ 1950. július 15-i közgyűlésén: »Nincs és nem lehet szebb feladat, mint a szocializmus építésének széles és hatalmas frontján küzdeni... Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogyha világosak a célkitűzéseink, ha azok politikailag megalapozottak, kizárólag rajtunk, a mi munkánkon múlnak az eredmények.« Fogjunk tehát össze, járuljon ki-ki képessége szerint hozzá a célkitűzések világossá tételéhez és megvalósításához. Így tudja majd szakmánk megoldani azokat a nagy feladatokat, melyekkel hozzájárul népünk életszínvonalának emeléséhez, a szocializmus építéséhez.

Minőségi bútorgyártás

ZOHNA GYÖRGY

Életszínvonalunk emelkedése folytán elérkeztünk oda, hogy most már a dolgozók számára minőségi bútorokat is gyártunk. A dolgozók egyre szélesebb rétegei kívánnak minőségi bútort vásárolni. Ennek a kívánságnak a kielégítésére kormányzatunk elhatározta a minőségi bútorok nagyobb mennyiségben való gyártását. De nemcsak belföldi szükségletre, hanem külföldi piacra is gyártunk minőségi bútorokat, amelyeknek ellenértékeként valutát, illetve olyan nyersanyagokat kapunk, amelyekre ötéves tervünk gyors és sikeres befejezéséhez szükségünk van. Dolgozóinknak tisztában kell lenniük azzal, hogy milyen nagyjelentőségű a valutaszerzés és milyen megtisztelő feladat dolgozó társaink részére minőségi bútorokat gyártani. Ott tartunk már, hogy a dolgozók kezéből kikerült remekműveket nem a tőkéseknek és egyéb kiváltságosoknak a lakásába kell adnunk, hanem azok a dolgozók otthonát fogják díszíteni. Nagy és szép feladat ez! Ezért szeretettel kell foglalkoznunk vele.

Eppen ezért, ennek a feladatnak sikeres végrehajtása érdekében feltétlenül szükséges megvizsgálunk a sikeres minőségi bútorgyártás előfeltételeit.

A tervezésnél kell kezdenünk. A jól elkészített terveknek döntő befolyásuk van nemcsak az eladásra, hanem a termelésre is. Ezért csak olyan bútorokat tervezzünk, amelyek:

- a) rendeltetésüknek,
- b) a felvevő piac ízlésének megfeleljenek,
- c) a szállításnál könnyen szétszedhetők,
- d) a hazai előfeltételek alapján (nyersanyagkészlet, műszaki felkészültség stb.) kivitelezhetők legyenek.

Ennek a sokrétű követelménynek most felállított új szervezetünk, a Faipari Gyártástervező Intézet kell hogy eleget tegyen és megszüntesse azt az anarchiát, ami ezen a területen ezideig uralkodott.

Jó, ízléses, a vevőnek megfelelő terv készítése és ennek összehangolása a gyártási lehetőségekkel, ez a Faipari Gyártástervező Intézet legsürgősebb feladata, aminek megoldásához minden faipari dolgozónak hozzá kell járulnia képessége, tudása szerint.

A minőségi munkánál felhasználandó nyersanyagok, félgyártmányok és vasalások minőségével külön kell foglalkoznunk. A minőségi munkák készítésénél fokozott gondossággal kell megválasztanunk a felhasználandó nyersanyagokat, hogy azok minőségileg megfeleljenek a követelményeknek. Minőségi munkát készítő vállalatok részére olyan elsőbbséget kellene biztosítani, amely lehetővé tenné azt, hogy az anyagot még a forgalomba kerülés előtt átválogathassák. Ez az előny nem ismeretlen a magyar faiparban, mert a MÁV-nak és más nehézipari vállalatnak már régi kiváltsága az előválogatás. A minőségi munkák készítésénél ezt az előnyt szintén biztosítani kell, mert csak így lehet olyan munkát előállítani, amit nyugodt lelkiismerettel adhatunk dolgozóinknak minőségi bútor gyanánt és útnak indíthatunk külföldre is.

Azonban nemcsak a fűrészáruknál kell ilyen gondosan eljárunk, hanem a félgyártmányoknál (bútorlap, lemez) is. Jelenleg Romániából importált bútorlapból és lemezből készítjük a minőségi bútorokat. A magyar bútorlapgyártó és lemeziparnak meg kell találnia a módját, hogy olyan bútorlapot és lemezt gyártson, amiből a bútorigar minőségi munkát

készíthet. Amennyire iparunknak ezt az ágát ismerjük, jogosan reméljük e kérdésnek gyors és maradéktalan megoldását.

Ugyanez a helyzet a vasalások, záruk kérdésében is. A jelenleg forgalomban levő vasalások, csuklók és egyebek egyáltalán nem alkalmazhatók minőségi munkákra, silány kivitelüknél fogva. Tehát a különféle vasalásokat gyártó vállalatoknak is meg kell javítaniuk munkájukat, hogy termelvényeik felhasználhatók legyenek a minőségi munkáknál.

Az eddig említett anyagproblémákon kívül fel kell még említeni a külső borító furnírok kérdését is. Nincs elegendő olyan furnírunk, ami megfelelne az exportálandó bútorok külső felületeinek borítására. Ezért már idejekorán gondoskodni kell különféle gyökér- és egzóta-furnír beszerzéséről, mert különben a vevők kívánságainak nem tudunk eleget tenni és azt egész bútorexportunk megsínyli.

De egy pillanatig se gondoljunk arra, hogy a minőségi bútoroknál a helyes tervrajz készítésével, vagy az anyag jó kiválasztásával már meg is oldottuk a nehézségeket. Nem. Ha a rajz elkészítése, az anyag minősége fontos, akkor a munkára fordítandó gondosság, szaktudás még százszor fontosabb. Ezzel dolgozóink többsége tisztában is van. Érti és tudja, mit jelent az, ha dolgozóinknak, vagy a külföldre szánt munkát jól, a követelményeknek megfelelően készíti el és tudja azt is, hogy milyen kárt jelentene népgazdaságunknak, ha a rábízott feladatot rosszul hajtaná végre.

Bár a dolgozók többsége tisztában van kötelességével a minőségi bútorok készítésénél, mégsem árt, ha részletesebben foglalkozunk ezzel a kérdéssel is. Elsősorban a szervezéssel kell foglalkoznunk. Itt a feladatok nehezebbek, mint a szériagyártásnál, mert nem ismétlődnek, hanem mindig új formát kell előállítani, ami a műszaki vezetők képességeit nagy próbára teszi. Gondoskodni kell a munka folyamatosságáról, a megfelelő gyártásközi száradási időkről. A munkát úgy kell irányítani, vezetni, hogy ott az egyszemélyes felelősség feltétlenül érvényesüljön. Az üzem műszaki vezetőjének feladata magaslatán kell állnia, minden kérdést ismernie kell, utasításait határozottan és egyértelműen kell kiadnia, hogy a dolgozók előtt világos legyen a végrehajtandó feladat.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy a műszaki vezető a beosztott műszakiakkal, valamint a dolgozókkal minden problémát részletesen meg kell hogy tárgyaljon. Az ő feladata, hogy a munkát állandóan ellenőrizze, a menetközben esetleg felmerülő nehézségeket megoldja, illetve az akadályokat elhárítsa.

A dolgozók legyenek tudatában fokozott egyéni felelősségüknek. Elsősorban az anyaggazdálkodás terén (szabás stb.), hiszen olyan anyagokról van szó, amelyek drágábbak, nehezebben szerezhetőek be az átlagosnál, tehát fokozottabb figyelmet igényelnek. Nagy gondot kell fordítani a rajz pontos betartására mind forma, mind méret tekintetében. A pontos, méret szerinti gépmunka után szebb, tökéletesebb és gyorsabb munkát kapunk, mint a pontatlan, hanyag gépmunka után.

De nemcsak a gépmunka jóságát, pontosságát kell szem előtt tartani, hanem arra is gondolni kell, hogy minél több műveletet végezzünk el gépen, hogy gépparkunkat minél jobban ki tudjuk használni, s a gépi munkaóráknak az összes munkaórákhoz való arányát megnöveljük.

Külön kell beszélnünk a bútorgyártás kulcskérdéséről, az enyvezésről. A furnírenyvezés minősége rendkívül nagy kihatással van a gyártott bútorok minőségére és ez a kihatás fokozottan döntő a minőségi munkáknál. Ezért minőségi bútorokat csak kifogástalan, elsőosztályú enyvvel szabad furnírozni. Nem használható ezeknél a munkáknál az úgynevezett »hordó-enyv«, mert ennek a minősége megbízhatatlan.

Persze itt sem elegendő az enyv minőségének a biztosítása, hanem magát az enyvezést is különös gondossággal, komoly szaktudással és a felelősség teljes tudatában kell végezni. Ha a munka az enyvezésnél selejtes lesz, abból már többé tökéletes bútor készíteni nem lehet. Nagyon jól válasszuk meg azokat a dolgozókat, akiket enyvezéssel akarunk megbízni, hogy azok a legjobban képzett, legöntudatosabb dolgozók közül kerüljenek ki.

Nehogy azt gondoljuk azonban, hogy a minőségi munkáknál csak az enyvezés a döntő fontosságú munkaművelet. Nem! A minőségi bútorok gyártásánál, a munka minden fázisában, fokozott gondossággal kell eljárni, népgazdaságunk érdekeinek állandó szem előtt tartásával. Az ezzel járó kötelességeket tudatosítani kell minden dolgozóban. Az üzemi párt- és szakszervezeti alapszerveknek ebben a munkában a legerőteljesebben kell a műszaki vezetést támogatniuk. Elsősorban az üzemi pártszervezet feladata az ilyen értelmű jó felvilágosító munka végzése, a munkások és műszaki irányítók között egyaránt. A Párt vezetése és irányítása nélkül munkánk csak félmunka lenne.

Az eddig elmondottak alapján megállapíthatjuk, hogy a minőségi és az exportbútorgyártás sikere érdekében a legtökéletesebb egyetértésben kell dolgozniuk — a Párt irányítása mellett — a külkereskedelmi szerveknek, a tervezőintézetnek, a nyersanyagot biztosító szerveknek és a gyártó üzemeknek. Ha ezek a különféle szervek jól összehangolják a munkájukat, egyeztetik az érdekeket és követelményeket, akkor a siker nem lehet kétséges. Természetesen mindezek végrehajthatóságát a Faipari Főosztálynak is segítenie kell az előfeltételek megteremtésével.

Nem lehet vitás, hogy azt a hírnevet, amit a magyar bútorigipari dolgozók még a tőkés világban szereztek a magyar asztalosiparnak, most a népi demokráciában, a Párt vezetése mellett erősíteni, illetve növelni fogják. Be fogjuk bizonyítani, hogy a nép államában sokkal szebbet, jobbat, olcsóbbat tudunk termelni, mint a múltban. Megbecsülést és tiszteletet szerzünk az új magyar asztalosiparnak és nem adunk lehetőséget arra, hogy a nyugati tőkés szállítmányainkba belekössenek.

Igy akarjuk szolgálni hazánkat, erősíteni a békétábrót és így kívánunk hozzájárulni öt éves tervünk sikeres és gyors végrehajtásához.

Export bútorgyártásunk fejlesztésének alapfeltételei

PETRÁNYI GYULA

Népgazdaságunk fontos tényezője az export. Bútorgyártásunk nyersanyagát, a fát, csak részben fedezi a hazai termés.

Fában mutatkozó hiányunkat ellensúlyozzák kitűnő szakmunkásaink, akik a behozott nyersanyagot értékes iparcikké dolgozzák fel. Ők a mi nagy értékeink. Minden országnak szüksége van többkevesebb behozatalra. Kevés az olyan ország, amely bővelkedik nyersanyagban és megfelelő ipara is van. Ilyen a Szovjetunió. De mi se aggódjunk, noha többféle nyersanyagunk szükében vagyunk, mert a gyakorlati élet azt mutatja, hogy iparilag erős országok gazdagabbak az olyan nyersanyagban bővelkedő országoknál, melyeknek nincs feldolgozóiparuk. Az iparon van tehát a hangsúly és mi ezt az utat követjük.

Külkereskedelmi teendők.

A behozatal és kivitel a külkereskedelem feladata. Reá hárul a megfelelő piac felkutatása, az árucsereforgalom körültekintő megtárgyalása és a kereskedelmi szerződések megkötése. Ismernie kell ipari kapacitásunkat, miből mennyi a feleslegünk, mert az export akkor a legkedvezőbb, ha belső szükségletünknel többet termeltünk és ezt a felesleget exportáljuk.

A külkereskedelmi szervek munkája nem könnyű. Fel kell kutatni, hogy milyen iparcikkal, hol lehet a legkedvezőbbben felvenni a versenyt, mert a nemzetközi gazdasági életben erős a verseny. Fontos az árkérdés is. De nagy szerepe van az áru minőségének, szépségének, tetszetőségének és jóságának is. Különösen állnak ezek a feltételek a bútorra, mert a bútor nemcsak egyszerű használati tárgy, hanem szépnek is kell lennie.

Tervezési és szerkesztési feladatok.

További feladat ízléses, magasszínvonalú és aránylag olcsón előállítható bútorok megtervezése. Ha ezt sikeresen oldjuk meg, nagyban megkönnyítjük az értékesítés lehetőségét. Elsősorban szükségünk van tehát jó tervrajzokra. A tervezőnek ismernie kell a felvevő piac igényeit, ízlés, forma, anyag stb. szempontjából. Erre vonatkozólag az értékesítést végző külkereskedelmi szervek adhatnak hasznos tájékoztatást. Minden esetben változatos, sok, szép tervet kell rajzolni, hogy a megrendelők válogathassanak. Ne tévesszük szem elől az értékes bútor négy alapfeltételét, mely szerint jó legyen a tervrajz, szép és jó az anyag, szolid, kifogástalan a munka és szép legyen a színe. De exportbútorról lévén szó, olcsónak is kell lennie. A Faipari Gyártástervező és Szerkesztő Irodára vár ez a nehéz, de szép feladat.

Az exportbútor gyártása.

De a legnehezebb feladat ezután következik. A jó terveket valóra kell váltani és ez már a bútorgyártás feladata. Mindenekelőtt a minőség kérdését szeretném tisztázni, mert exportnál a minőség súlyponti kérdés. Gyakran használjuk a minőség szót, ami azonban nem határozza meg a minőség fokát. A minőség lehet jó, de lehet rossz is. A minőségi áru az átlagnál jobbat jelent. Ez azonban a bútorgyártásban elég laza meghatározás. Ismerem a megkívánt minőségi fokot s ezt a megbízható, »állóképes« kifejezésekkel vélem a legjobban meghatározni. Nincs szó remekműről, de az általunk ismert szolid, finom bútor fogalmát el kell érnie. Hogy ezt a minőséget elérhessük, kitűnő szakmunkásokra, jó gyárüzemre, száraz, válogatott faanyagra van szükség.

A ma divatos símajlegű bútorok egyik fontos anyaga a bútorlap. Ha ez nem megfelelő, ha szűcsös a vakiurnirja, vagy hullámosodik, később jelentkező és jövatehetetlen hibák okozója lehet. Arra kell tehát törekednünk, hogy hazai gyártású, kifogástalan, jóminőségű bútorlapok álljanak rendelkezésünkre. Ma még sok a kívánnivaló ezen a téren. Az import bútorlap ugyan felette áll a hazai gyártmányoknak, de az sem tökéletes. A tömeggyártásnak is el kell érnie, vagy legalább megközeítenie azt a minőséget, amelyet tinom bútorokat gyártó üzemek állítottak elő. Az előbb említett szűcsök okozója lehet a felületes munka, vagy a rossz ragasztóanyag. A hullámosodást a rossz és nedves alapanyag okozza.

Exportbútor gyártásához biztosítani kell a száraz, válogatott szép faanyagot és a szép furnirokat. El kell tehát látni az exportra dolgozó üzemet modern szárítóberendezéssel, szép és jó anyagokkal. Olyan állandó készlettel, amely legalább félévre elegendő a gyártandó bútorokhoz.

Fontos további követelménye az iparnak, hogy a megrendeléseket legalább három hónappal a munkabavétel előtt kézhez kapják. Csakis így tudják tervükbe beilleszteni a gyártást és a még hiányzó anyagokat, félgyártmányokat beszerezni.

Legújabb eredményeink.

Az export-mintaszobák gyártását a Budapesti Minőségi Bútorgyár végezte. Sok nehézséget kellett leküzdenie, ami elsősorban abban jelentkezett, hogy példátlanul rövid idő állt rendelkezésre s ez kedvezőtlenül hatott a termelésre. Hiányoztak továbbá a megfelelő szakmunkások, mert a jó bútorasztalosok szét voltak szóródva és még ma is nagy azoknak a száma, akik nem a szakképzettségüknek megfelelő üzemekben vannak foglalkoztatva. Fel kellett kutatni

őket és áthelyezésükkel küszöbölték ki a szakmunkás-hiányt. A gyártás folyamán jelentező akadályokat a dolgozók lelkesedése győzte le, mert felismerték az export nagy jelentőségét. Fűtötte őket az a tudat is, hogy jó munkájukkal bizonyosságot szolgáltatnak a magyar bútorigar magas színvonaláról. Valósággal nemes verseny alakult ki a dolgozók között és ez az emelkedett munkaszellem eredményezte a szép és finom kivitelt. Megengedhetetlennek tartották, hogy a drága áron megszerzett importanyagból selejtes munkát készítsenek. A mintabútorok nagyjából részben egyes szobák voltak. Ezek tehát utalványozott időben készültek, ami igen rövidre volt megszabva és a dolgozók önzetlenségére vallott, hogy mindent félretéve, tudásuk legjavát adták. A minőségi bér bevezetése igen jó hatást váltott ki.

A külkereskedelem jó szervezettségére vall, hogy a mintaszobák nyomán ma már sokmillió forint értékű bútor gyártására kapunk megrendeléseket. Bámulatosan szép eredmény.

A Könnyűipari Minisztérium XV. Főosztálya már a Lingel-bútorgyárat is átállította exportbútor-gyártásra.

*

Felsoroltam az exportbútor-gyártással összefüggő feladatokat, rámutattam az azokkal kapcsolatos előfeltételekre is. A gyártásban való további előhaladásunkat nagymértékben elősegítheti az élenjáró Szovjetunió bútorgyártásának megismerése. A fejlődés lehetőségei adva vannak és rajtunk a sor, hogy a jóhírnevű magyar bútort világszerte keresetté tegyük.

Oktatás

Lapunk 5. számában Szabó Dénes általánosságban ismertette az Oktatási Bizottság munkáját és foglalkozott az Ipari Technikumok kérdésével is. Az alábbiakban részletesen foglalkozunk a *technikusi oktatás problémájával*.

Az újpesti Faipari Technikumon ezévben húsz növendék végzett. Közülük négyen a Műszaki Egyetem építészeti karára jelentkeztek, egy növendék a Szovjetunióba készül a gépipari mérnöki szakra. Tizenegyet a termelőterület üzemében helyeznek el, négy növendék pedig még munkabeosztásra vár.

Az adatok maguk helyett beszélnek. Az ipari technikumok — köztük az újpesti faipari technikum — profilját és hivatását Gerő elvtárs is, tervtörvényünk is másképpen határozta meg. Az ipari technikumok feladata az, hogy *saját szakterületüket lássák el középkáderekkel*. Népgazdaságunk helyzete és ötéves tervünk s azon belül a faipari termelés feladatai lehetővé teszik azoknak a továbbképzését, akik kétségtelenül bebizonyították kiemelkedő tehetségüket. A továbbképzés azonban jelen esetben nyilvánvalóan csakis a *faipar kádereit* szolgálhatja, magasabb színvonalú szaktudás biztosításával. A szakmai továbbképzésnek két iránya van. Az első: az Iparművészeti Főiskolán belsőépítész- és bútortervező-nevelés. A második: a most kezdődő *faipari mérnökképzés*, a Műszaki Egyetem esti tagozatán.

A továbbtanulás e két irányát azonban a nevelők nem hangsúlyozzák kellő módon. A faipari mérnökképzés iránt — egy hibásan megfogalmazott rendelkezés miatt — jelenleg egyetlen végzett növendék sem érdeklődik. Az Iparművészeti Főiskola lehetőségét pedig csendesen elhallgatták és senkit sem irányítottak erre a pályára. De helytelenítjük azt is, hogy a Technikumról a Műszaki Egyetem építészeti kara kádereket vonjon el a faipar káderekben amúgyis szűkös területéről.

A *faipari technikus munkakör* — amint azt már lapunk előző számában is megállapítottuk — a termelőüzemekben mind a mai napig sincs rendszeresítve. Ezért a növendékek között elhelyezkedési lehetőségük tekintetében bizonytalanság és zavar mutatkozik. Egyes üzemek — teljes tájékozatlanságuk bizonyítékeképpen — adminisztratív munkakörben használják fel a termelés céljára képzett kádereket. A növendékek jogosan méltatlankodnak emiatt, valamint azon, hogy a már említett hibás rendelkezés miatt nem mehetnek faipari mérnökképzésre.

Meg kell azonban vizsgálnunk azt is, hogyan tükröződnek a szocializmus építésének nagyszerű új feladatai faipari szakoktatásunkban, közelebbről az újpesti Technikum faipari tagozatán. Meg kell állapítanunk, hogy termelésünk és tervtörvényünk feladataihoz képest a technikusképzés lemaradt. A tantervből éppen az hiányzik, amit ötéves tervünk a faipartól első-sorban megkövetel: a szocialista nagyüzemi termelés alapvető szempontjainak és tárgyainak érvényesítése. Hiányzik az üzemi tervgazdaság kiemelő ismertetése, a nagyüzemi gyártás tervezésre, a programozás, a norma- és minőségi kérdések, tehát mindaz, ami a kézművesiparral szemben a szocialista nagyüzemi termelés lényegét jelenti.

A növendékek ezt maguk is látják és szóvá is teszik, hogy a tananyag hiányos. De keveselték a végzett műhelygyakorlatokat is, mert alig kaptak komoly feladatot. Gépek kezelésével nem foglalkoztak, üzemszerű munkaélményük nincs. Üzemlátogatást csak az év végén rendeztek számukra. Keveslik a rajzolási lehetőséget. Beszélgetésünk során fejlődőképes, munkaszerető ifjú embereknek ismertük meg őket, akik érdeklődéssel fordulnak szakmájuk felé.

A technikus oktatás helyzete tehát — ha összevetjük az ötéves terv előirányzataival és a Gerő elvtárs által

meghatározott feladatokkal — nem megnyugtató. Ezért ezúton is javasoljuk a Technikum tantervének megfelelő bizottság által történő felülvizsgálatát és módosítását oly módon, hogy e bizottságba vonják be a termelés és a faipar műszaki és művészeti — tehát a tervezés és kivitel — legjobb dolgozóit. A tanterv módosításánál biztosítanunk kell, hogy a kézműipari jellegű műhelygyakorlatból kifejleszthessük a nagyipari termelés elsajátításának lehetőségét. A módosítás során gondunk kell legyen arra, hogy a technikumok munkája szervesen épüljön a szakoktatásba. A helyes és eredményes megoldás feltétele a tanterv összeállításában az, ha a tantárgyakat úgy hangoljuk össze, hogy egymásba kapcsolódva, egymást kiegészítve teljes és plasztikus képet adjanak a technikus-növendékeknek. *Pl. egy-egy feladat komplex feldolgozását kell kialakítani*. A feladatot összefüggően dolgozza fel az anyagismeret, a szerkezettan vagy szakrajz, a gyártásismeret, belekapcsolva a géptan és műhelygyakorlat munkáját is. E módszer segítségével *élővé válik, élményt nyújt a »tantárgy«*. Ez vezet a növendékek dialektikus szakmai látásához, ezúton tudjuk megközelíteni a szocialista szemléletű és gyakorlatú embernevelés útját.

A szakoktatás egységes megtervezésével kapcsolatban szempontként rá kell annak a szükségességére is mutatnunk, hogy egyaránt egységes tervre kell épülnie az alsófokú iparostanulóoktatásnak és szakmunkás-továbbképzésnek. Szervesen és tervszerűen kell kapcsolódnia a középfokú iskolák, a technikumok és művészeti gimnáziumok anyagának mind az alsó, mind a felsőbb oktatás programjához. Az Iparművészeti Főiskolának és a Műszaki Egyetem faipari mérnökképzésének kell e tervszerű oktatási szervezetet és az egymással összefüggő, egymáshoz pontosan illeszkedő tanterveket és munkát betetőznie.

J. L.

»Technológiai és Kémiai Kutatások a Fanemesítés és Faműanyagok terén« (A. A. Berlin új könyve)

A Lesznaja Promislenosztj f. évi 1. számában L. V. Gordon és A. A. Gagyin részletes könyvismertetést adnak A. A. Berlin fenti címen megjelent szakmunkájáról. A mű előszavát L. P. Zserebov professzor írta s abban különös elismeréssel adózik A. A. Berlinnek és munkatársainak széleskörű kísérleteikért s az azokról szóló pontos beszámolóikért. A szerző munkássága komoly tudományos alapokra épült, ami az általa leszűrt új megállapításokból is kitűnik. Ezek a megállapítások főleg azokra a kémiai folyamatokra vonatkoznak, melyek a fának új tulajdonságokat képesek adni, mint például a vízállóképeség, a fokozott tartósság mechanikai igénybevételekkel szemben és a hőhatással elért képlékenységek.

A szovjet könyvismertetők a mű központi kérdésének a fa természetes sajátságainak megjavítását tartják. Ezen időszakos problémának a megoldása kettős célt szolgál. Egyrészt segít kiküszöbölni a fa bizonyos természetes hiányosságait (pl. a nedvesség, illetve a száradás következtében jelentkező alakváltozásokat), másrészt még új anyagokhoz is juttat bennünket. Az új anyagok, közös néven *faműanyagok*, sok esetben alkalmasak drága és ritka színesfémek, egzotikus keményfák és textilipari kevések céljára használt különféle műanyagok pótlására.

A fanemesítés és a faműanyagok kutatása sokévtizedes munka tekinthet vissza és igen érdekes, rendkívül bonyolult kérdéssé vált, melynek megítéléséhez széleskörű alapismeretek szükségesek. A. A. Berlin munkássága e követelményeknek valóban kiválóan megfelel. Új könyvében módszertanilag is igen helyesen állapítja meg, hogy ezt a nagy feladatcsoportot egyesek tévesen *fanemesítés* elnevezés miatt kívánják egyesíteni, holott azt két főágra kell bontani: az eredeti, tömör faanyag nemesítésére és a *faműanyagok* különálló nagy területére.

A. A. Berlin e művében bő tájékoztatást nyújt a szovjet tudósok és technikusoknak a legutóbbi 15—20 évben végzett kutatásairól a fanemesítéssel, a fának adott jobb műszaki, stb. tulajdonságokkal kapcsolatosan. A szerző közli a mű alapjául szolgáló tudományos elgondolásokat és vívmányokat és azok jelenlegi fejlődési irányát. Ezután, rendkívül bő elméleti

felkészültséggel — a fa kémiai problémáinak széles körébe viszi olvasóit. Részletesen foglalkozik a faanyag egyik főalkatelemének, a természetes ligninnek szerkezetével és kémiai magatartásával. Kritika alá vonja számos külföldi kutató állításait és közli saját fontos következtetéseit. Ezek közül a legkiemelkedőbb a lignin szerepére és felépítésére vonatkozik, mely szerint »a lignin kismolekulájú sejtfa-részét (mely *elsődleges ligninnek* nevezhető) egészében vagy legalább jórészt nagymolekulájú vegyületek (poliszaharidák) kötik össze. Ez utóbbi összetevőknek, tehát a nagymolekulájú poliszaharidáknak a jelenléte, közreműködése vezet a faanyagra oly jellemző háromdimenziós lignocellulóz- és lignohemicellulóz-molekulák képződésére«.

A szerző ezenkívül elméleti és vizsgálati összefoglalójában még arra a következtetésre is eljut, hogy az előbb említett háromdimenziós vegyületek még oly módon is képződhetnek, hogy a lignin nagymolekulájú részei (s ezeket *másodlagos ligninnek* kívánja nevezni) kölcsönhatásra lépnek »féluronikus« hemicellulózzal. A cellulóze és hemicellulóze a faanyagnak, a lignin mellett, legfőbb összetevői.

A természetes lignin és a lignocellulóz-szerkezet alapos ismerete, alapvető sarkköve a fa technológiának és a fakémiának. Ha vannak is emellett még feltárandó kérdések a fa természetének kémiai megítélésével kapcsolatosan, mégis a lignocellulóz-szerkezet megismerése és feltárása elengedhetetlenül vezetőfontosságú, ha a faműanyagok terén kívánunk új eredményekre jutni. Ennek bizonyítására a szerző elméleti alapon is megvilágítja a fa képlékenysége (plaszticitása) és nedvessége (víztartalma) közötti összefüggéseket. Részletesen elmondja, hogyan érhető el ezek ismeretében és különböző reagensek (főleg dicianidamid) segítségével a faanyagnak hőhatásra történő képlékenyvé tétele. Ehhez az állapothoz úgy jutunk el, hogy a sejtközi anyagban az eredeti mérték alá csökkentjük a harántirányú kapcsolatokat.

A fakémiának még néhány érdekes fejezetét tárja fel művében a szerző. Ismerteti néhány amid-, amin-vegyület és fenol fanemesítő hatását, ami abban nyilvánul, hogy fokozzák a faanyag vízszívóképeségét (hidrofobia) és mechanikai szilárdságát. Bemutatja még a monográfia a fának az amid-vegyületekkel fennálló kölcsönhatását és a fenol-formaldehidgyanták

összetevőivel kapcsolatos kölcsönhatását is. Ennek elméleti és gyakorlati jelentősége annyival is nagyobb, mert azt mind a mai napig alig-alig tanulmányozták. Különösen érdekesek a mű azon részei, melyek a rezol és novolakk-gyantáknak a lemez hőhajlíthatóságára gyakorolt befolyását taglalják. Novolakk-rezol-összetétel alkalmazásánál a novolakk helyesarányú hozzáadása nagymértékben megkönnyíti a gyanta behatolását a falemez mélyebb rétegeibe. Ha a novolakk mennyiségét bizonyos mértékben növeljük, akkor ez a művelet hőhajlíthatóságot ad a lemeznek, a szokásos kémiai hatóanyagok egyidejű alkalmazása nélkül is.

A. A. Berlin korszakalkotó munkát végzett. Sokévtizedes, mindvégig elsőrangú eredményekben bővelkedő kutatásai, elméleti tanulmányai és a gyakorlatban bevezetett — eddig még nem ismert — tulajdonságú fa-műanyagok felülmúlják a külföld hasonló tárgykörben dolgozó tudósainak eredményeit. A. A. Berlin munkásságával Sztálin-díjat nyert s könyvét a faképlékenységek problémáival foglalkozó technikusoknak ismerniük kell, ha az eddiginél tudatosabban kívánják e feladatkörben dolgozni.

A két szovjet könyvbíráló megemlíti A. A. Berlin most tárgyalt új könyvének hiányosságait is. Így például az a fejezet, mely a fának vízzel, illetőleg nedvességgel szemben tanúsított ellenállóképeségéről szól, túlnyomórészt csak felsorolást tartalmaz a tárgykör általános helyzetéről. Továbbá a más szerzők munkáinak felsorolását szemleszerűen foglalja egybe és azokat csak rövid felvilágosítással egészíti ki. Azután: a szerző egy-két feltételezése nincs bizonyítva, mint például a fa hevítéséről szóló résznél, vagy a furnér előzetes lúgos megmunkálásának célszerűsége. Hiba továbbá, hogy egyik kísérlete és a kutatás tulajdonképpeni célja között gyenge a kapcsolat.

Mindent egybevetve, ez a mű újabb nagy lépés a fakémi vizsgálatok és a fa technológiai kutatások eredményeinek hasznosítása irányában. E téren — így fejezik be bírálatukat L. V. Gordon és A. A. Gagyin — a szovjet kutatók messze megelőzik a külföldi szerzőket, többek között az amerikaiakat, akik a fa képlékenyítésének módjait a fakémiától különállóan kutatják s általában az elméleti alapfelkészültség követelményeit figyelmen kívül hagyják.

Szerkesztőség: Budapest, V., Reáltanoda-utca 13—15. Telefon: 187—578.

Felelős kiadó: Könnyűipari Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója.

Kiadóvállalat: Könnyűipari Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat, V., Báthory-utca 7. — Telefon: 123—178, 128—694.

Mindenenmű előfizetési ügyben: Könnyűipari Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat, V., Báthory-utca 7. II. em.

Telefon: 123—178, 128—694. — Egyszámlaszám: 936.548.

2-516764 Athenaeum (F. v.: Soproni B.)

Nemzetközi tapasztalatcsere

Ez év április havában Csehszlovákiából szaktársak érkeztek Budapestre, tapasztalatcserére. Programjukat a Kip. M. Faipari Főosztálya készítette elő, s ennek során a csehszlovák elvtársak végiglátogatták a legnagyobb faipari vállalatokat.

A csehszlovák kiküldöttek, az ottani Faipari Főosztály vezetői, kiváló szakemberek. Nagy érdeklődéssel tekintették meg a Cardo Bútorgyárat, a Lingel Bútorgyárat, a Debreceni Hajlított Bútorgyárat, a Szék- és Faárugyárat, valamint az Angyalföldi Bútorgyárat.

Kiemeljük tanulságos észrevételeik köréből a következőket:

Az anyagtakarékosság terén a magyar faipar még nem áll olyan szín-

vonalon, mint a csehszlovák faipar. Ezt a megállapítást a vendég elvtársak konkrét javaslatokkal egészítették ki, melyeket nyomban foganatosítani is lehetett. A Cardo Bútorgyár már hasznát látja az elvtársi segítségnyújtásnak.

Gépesítésben szintén hátrább vagyunk. A csehszlovák faipar általában kb. 50 százalékig gépesítve van! A fényezés gépesítésével például egy-egy hálószoba készítésénél 18 órás munkát takarítanak meg.

Elismeréssel állapították meg a vendég elvtársak, hogy a mi faipari üzemekben a gyártásirányítás és a programozás sokkal egyszerűbb, miáltal a dolgozók maguk meggyőződhetnek munkájuk teljesítéséről, sőt azt

menetközben ellenőrizhetik. Ezt a körülményt hasznos tapasztalatnak jelentették ki, melyet a jövőben ők maguk is be kívánnak vezetni.

A Lingel Bútorgyárban, ahol minőségi bútorgyártás folyik, a legnagyobb mértékben meg voltak elégedve a munka minőségével és dicsérték szakmunkásaink kiváló felkészültségét. Ajánlották, hogy az idősebb, kitűnő szakemberek mellé fiatal káderek beállításáról is gondoskodás történjék. Mind a lemeziparban, mind a bútorgyártásnál megállapították, hogy a munkamorál üzemekben nagyon jó és az a csehszlovák elvtársak számára például fog szolgálni.

Üzemi hírek

A *Duna Bútorgyárban* a dolgozók augusztus 20-ra, Alkotmányunk Ünnepeére eddigi vállalásaikon túlmenően újabb felajánlásokat tettek üzemi gyűlés keretében.

Az üzem élenjáró dolgozói, a munkaverseny előbbrevitele érdekében párosversenyre hívták ki más faipari üzem hasonló munkakörben dolgozó kiváló munkásait, sztahanovistáit. Így *Galambos József* sztahanovista, a szakma legjobb dolgozója kihívta az Ujpesti Asztalosárugyár legjobb ládavasalóját, *Streba László* sztahanovista pedig a Csongrádi Bútorgyár legjobb vasalóját hívta ki párosversenyre. *Tarnai Gyula* szabász pedig a Csongrádi Bútorgyár szabászát hívta ki versenyre, takarékos anyagbeosztásban.

Az Ujpesti Asztalosárugyár kihívását *Gaál Béla* sztahanovista maróbrigádja fogadta el az általuk javasolt versenypontok alapján.

A *Hárosi Falemezműveknél* az augusztus 20-i Alkotmány Ünnepre tett felajánlások közül kiemelkedik a lemezüzem dolgozóinak vállalása, mert 5%-os tervtúlteljesítést vállaltak, amelynek forint értéke 130.435.—. Kiemelkedik még a hordóüzem vállalása is, 22.500.— Ft értékkel.

Általában a felajánlások súlypontja az anyagtakarékoság. A fűrészüzem 69 m₃ rönk, a lemezüzem 2193 kg casein, az ajtólapüzem 415 kg ragasztóanyag megtakarítását ajánlotta fel. Ezen felajánlások forintértéke összesen 40.757.—

A *Furnir- és Lemezűveknél* a Hárosi Falemezművekkel folytatott ver-

seny következtében az anyagkihasználás jelentősen megjavult. Eddig elért legfontosabb eredményük az, hogy az 5.3 mm lemezátlagvastagságot lecsökkentették 5 mm átlagvastagságra, ami azt jelenti, hogy 100 m³ gömbfából 5.3 mm átlagvastagság mellett 8581 m² száraz lemez helyett a lecsökkentett 5 mm lemezvastagsággal 9100 m²-t, tehát 100 m³-ként 519 m² lemezzel többet gyártottak és adtak át a népgazdaságunknak.

Az enyv megtakarításának elérése céljából belevették a programozásba a felhasználandó enyvmennyiséget és a raktárból csak ezt az előírt mennyiséget lehet kivételezni. Pontosan megállapították az 1 m²-re felvihető és az 1 m³ lemez ellátásához szükséges enyvmennyiségeket és ezeket a lemeztermelés napi adataival ellenőrzik.

Az üzemben a *Nazarova*-mozgalmat 17 súlyponti gépre terjesztették ki. Jelenleg 34 brigád vesz részt a *Nazarova*-mozgalmában.

A *Tiszamenti Fűrészeknél* az anyagtakarékosági mozgalom megszilárdítására feladatul tűzték ki, hogy a gömbfakihasználást 66%-ról 68.5%-ra fogják teljesíteni. A sztahanovisták, élmunkások és a műszaki vezetők bevonásával a 35 cm-nél vékonyabb rönköket élesbevágják és ezáltal több köbözhető árut termelnek. Az anyagkihasználás előmozdítására a beérkezett rönköket 25 cm-es ugrással hoztoltják, így az importfenyőből kevesebb tüzelőanyag fog kikerülni.

A *Duna Bútorgyár* május havi tervét az előirányzathoz mérten 111.8

százalékra teljesítette. Ez annak köszönhető, hogy népnevelőink alapos felvilágosító munkát végeztek a versenymozgalom további fejlesztése érdekében.

Az üzemben jelenleg 14 brigád működik, összesen 92 taggal. A párosversenymozgalom most van kialakulóban.

Az üzem dolgozói újításokkal segítik elő a versenymozgalmat és az anyagtakarékosági mozgalom fejlődését. Az újítások közül igen nagyjelentőségű *Erdei István* üzemrészvezető és *Pitrolf Kálmán* gépbeállító közös újítása, valamint *Varga Gyula* sztahanovista újítása.

Ebben az üzemben dolgozik a szakma legjobb dolgozója, *Galambos József* sztahanovista szerelő, aki május 26-án már november 20-i tervét teljesíti.

A *Duna Bútorgyár* az anyagtakarékoság terén is szép megtakarításokat ért el, a dolgozók újabb elgondolásai alapján. A népgazdaságilag oly fontos *bőrenyvből* pl. május hó folyamán 309 kg-ot takarítottak meg. Ebben nagy része van *Répási Jánosnak* és *Tóth Gyulának*, mert az ő elgondolásaik és észszerűsítéseik alapján jött létre ez a szép eredmény.

A fémhulladékgyűjtési héten az üzem dolgozói kb. 30 q hulladékvasat gyűjtöttek.

A *Furnir- és Lemezűvekben* a dolgozók május hó folyamán 82 m³ rönköket takarítottak meg, azáltal, hogy a legkisebb használható fadarabot is feldolgozták.

H. I.